

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra hudební výchovy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Frenštátští skladatelé - ozvěny minulosti v současné hudební výchově

Composers from Frenstat - echoes of the past in contemporary music education

Bc. Boris Nykl

Vedoucí práce: prof. PaedDr. Michal Nedělka, Dr.

Studijní program: Učitelství pro střední školy (N7504)

Studijní obor: Hudební výchova – Sbormistrovství (N HV-SBO)

Rok odevzdání 2021

Odevzdáním této diplomové práce na téma Frenštátští skladatelé - ozvěny minulosti v současné hudební výchově potvrzuji, že jsem ji vypracoval pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 17.4.2021

Děkuji vedoucímu prof. PaedDr. Nedělkovi, Dr. za cenné rady, věcné připomínky a velkou vstřícnost v průběhu zpracování mé diplomové práce.

Za zapůjčení notového materiálu děkuji Vojtěchu Trubačovi a frenštátské farnosti.

Mé rodině a přátelům patří taktéž velký dík za ohromnou podporu a motivaci.

ABSTRAKT

Práce se zabývá hudební historií města Frenštát p. R. na přelomu 18. a 19. století se zaměřením na pastorální tvorbu místních skladatelů. Nabízí přehled o jejich životě a díle a přibližuje komplexní historické souvislosti. V rámci práce je vypracován vzdělávací materiál s výhledem na jeho eventuální využití ve školství i ve volnočasovém sektoru. Součástí vzdělávacího materiálu je též notový materiál pro možné praktické využití. Součástí práce je též analýza, spartace a digitalizace vybraných děl.

KLÍČOVÁ SLOVA

Liturgická hudba, Václav Mýtný, Jan Theny, vzdělávací materiál, hudební pedagogika, hudební dějiny, spartace

ABSTRACT

This thesis discusses the history of music in the city of Frenstat pod Radhostem at the turn of the 18th and 19th century, especially regarding the pastoral compositions made by local composers. It presents their life and work and also presents a complex historical contexts. An educational material was developed as a part of this thesis, it could be used in education, as well as in leisure time sector. These materials also include sheet music for potential practical use. Moreover, an analysis, transcription and digitization of selected works are also introduced in this thesis.

KEYWORDS

Liturgical music, Václav Mýtný, Jan Theny, education materiál, music pedagogy, history of music, transcription

Obsah

1	Úvod	10
1.1	Uvedení do problematiky	10
1.2	Cíle a metodika práce	12
1.3	Prameny a literatura.....	14
2	Zásady pro tvorbu výukového materiálu.....	17
2.1	Cílová skupina	17
2.1.1	Obecná pravidla.....	17
2.1.2	Konkrétní zaměření	17
2.2	Forma a finální podoba.....	18
2.3	Rozsah a obsah	20
2.4	Cíl materiálu a jeho význam.....	20
3	Hlavní téma a zaměření vzdělávací brožury.....	21
3.1	Frenštát pod Radhoštěm – historie města.....	21
3.2	Komplexní historické souvislosti na přelomu 18. a 19. století.....	23
3.2.1	Celoevropské historické prostředí	23
3.2.2	Hudební souvislosti v evropském kontextu.....	24
3.2.2.1	Hudební periodizace na našem území	26
3.2.2.2	Hudební situace v českých zemích.....	26
4	Frenštátští hudební skladatelé na přelomu 18. a 19. století.....	29
4.1	Medailonky skladatelů.....	30
4.1.1	Jan They – život a dílo.....	30
4.1.2	Václav Mýtný – život a dílo	31
4.2	Archiv frenštátské farnosti.....	32
4.2.1	Jmenný přehled autorů.....	32
5	Jan They – Alma Redemptoris Pastoralis.....	37

5.1	O díle	37
5.2	Text modlitby a její překlad.....	38
5.3	Zjednodušená úprava.....	38
5.4	Využití do vzdělávacího materiálu	41
6	Pange lingua pastorale – Jan Theny	42
6.1	Pange lingua	42
6.2	Originální text modlitby a její překlad	43
6.3	O díle	45
6.4	Nesrovnalosti v notovém zápise	45
6.5	Hudební analýza a práce s partiturou	46
6.5.1	Pange lingua Pastor – Adagio - Sborový part.....	46
6.5.2	Pange lingua Pastor – Adagio - Instrumentální party.....	49
6.5.3	Výsledek nesrovnalostí.....	49
6.5.3.1	Vokálně-instrumentální verze Pange lingua – klavírní výtah	51
6.5.4	Využití do vzdělávacího materiálu	53
7	Valašská mše jitřní – Václav Mýtný.....	54
7.1	Valašská mše jitřní – obecná definice	54
7.1.1	Mše	55
7.2	Valašská mše jitřní Václava Mýtného – o díle	56
7.3	Vznik díla	59
7.4	Jazyk	62
7.5	Hudební složka – orchestrace	63
7.6	Struktura a přehled jednotlivých částí	63
7.6.1	Kyrie	63
7.6.1.1	Text.....	63
7.6.1.2	Hudební analýza a harmonický rozbor	64

7.6.1.3	Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce ...	66
7.6.2	Gloria	67
7.6.2.1	Text.....	67
7.6.2.2	Hudební analýza	68
7.6.2.3	Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce ...	69
7.6.3	Graduale.....	72
7.6.3.1	Text.....	72
7.6.3.2	Hudební analýza	72
7.6.3.3	Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce ...	73
7.6.4	Credo	75
7.6.4.1	Text.....	75
7.6.4.2	Hudební analýza	75
7.6.4.3	Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce ...	77
7.6.5	Offertorium.....	78
7.6.6	Text.....	78
7.6.6.1	Hudební analýza	79
7.6.6.2	Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce ...	79
7.6.7	Sanctus – Benedictus	84
7.6.7.1	Text.....	84
7.6.7.2	Hudební analýza	85
7.6.7.3	Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce ...	86
7.6.8	Agnus.....	88
7.6.8.1	Text.....	88
7.6.8.2	Hudební analýza	88
7.6.8.3	Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce ...	89
7.6.9	Dona.....	90

7.6.9.1	Text.....	90
7.6.9.2	Hudební analýza	90
7.6.9.3	Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce ...	91
7.7	Celková kompozice – shrnutí	92
7.8	Srovnání tvorby Václava Mýtného s dílem Jana Thenyho.....	93
7.9	Význam pro práci a hudební pedagogiku	94
8	Výklad – populárně naučný text.....	95
8.1	Liturgická hudba v hudební výchově	95
8.2	Výkladová složka vzdělávací brožury	96
8.2.1	Předmluva.....	96
8.2.2	Úvod	97
8.2.3	Česká hudební scéna.....	97
8.2.4	Kantorská tradice	98
8.2.5	Vánoční tvorba	98
8.2.6	Frenštát pod Radhoštěm	98
8.2.7	Frenštátští skladatelé na přelomu 18. a 19. století.....	99
8.2.7.1	2. polovina 18. století	99
8.2.7.2	Mše	99
8.2.7.3	Valašská mše Jitřní – Václav Mýtný	100
8.2.7.4	1. polovina 19. století	100
8.2.7.5	Duchovní a liturgická hudba.....	101
8.2.7.6	Jan Theny.....	101
8.2.7.7	Srovnání kompozičních stylů obou skladatelů	101
8.2.8	Shrnutí	102
9	Terminologie a výklad.....	103
9.1	Přehled termínů a vysvětlení	103

10	Opakovací test	106
10.1	Didaktický test – tvorba otázek	106
10.2	Obsah testu	107
11	Závěr.....	109
12	Informační zdroje	112
12.1	Prameny	112
12.2	Internetové zdroje	112
12.3	Literatura	115
	Seznam příloh.....	116

1 Úvod

1.1 Uvedení do problematiky

Práce navazuje na bakalářskou práci na téma „Liturgická hudba ve Frenštátě pod Radhoštěm na přelomu 18. a 19. století“¹ a na poznatky v ní učiněné.

Současná hudební výchova a vůbec hudební pedagogika sama o sobě prochází v posledních letech významným kvalitativním růstem. Přestože se v současné době objevují názory a je vedena diskuse o snížení časové dotace pro předměty hudební a výtvarné výchovy, nároky na hudebního pedagoga jsou stále vyšší. Hodiny hudební výchovy na základních a středních školách nejsou pouze pro vybrané a talentované či nadměrně nadané studenty, role vyučujícího hudební výchovy je pro vývoj jedince velmi významná. Hudební pedagog žáky seznamuje s pěveckou technikou, rytmickou či základní instrumentální hrou, nelze zapomínat ani na výchovu pohybovou. Významnou část výuky též představují dějiny hudby. S nimi velmi úzce souvisí aktivní poslech hudby a utváření celoživotního postoje a vztahu jedince s hudbou jakožto kulturní složkou života.

Moderní doba, nové poznatky a vývoj techniky umožňuje ve školství výrazný progres v samotné výuce, nabízí vyučujícím i žákům nové postupy, techniky výuky, využívání různých alternativních pomůcek či styly výuky. Pro hudební pedagogy na základních a středních všeobecně vzdělávacích školách jsou moderní technologie a dostupnost např. nahrávek skladeb k poslechu velmi výrazná pomoc ve výuce. Nejinak je tomu se zdroji a novými poznatky i v oblasti dějin hudby.

Dnešní doba si žádá, aby byla data komplexní a aktualizovaná. Široká veřejnost dbá na rozšíření poznatků naší historie. Tento trend se pochopitelně projevuje i v hudbě, tedy i ve školství. Náhled na naše hudební kulturní dědictví prochází díky iniciaci a touze

¹ NYKL, B. *Liturgická hudba na přelomu 18. a 19. století ve Frenštátě pod Radhoštěm* [online]. Praha, 2019 [cit. 2021-02-11]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

po poznání nejen z řad odborné veřejnosti značným vývojem. Bádání v archivech, znovuobjevování „zapomenutých“ autorů a jejich tvorby je globální fenomén. Například na našem území vlivem kantorské tradice vznikalo hojné množství zejména duchovní a liturgické tvorby, která doposud není jistojistě dokonale zmapována.²

Práce v archivech a doplňování historických poznatků stejně jako provozování znovuobjevených děl má vliv nejen na běžný veřejný život či historii danéh o regionu, zasahuje právě i do výuky a školství samotného, neboť rozšiřuje podklady pro hudební pedagogy k tématu dějin hudby.

Liturgická hudba byla a stále je významnou součástí života mnoha věřících lidí, kteří se s ní setkávají při bohoslužbách v kostele, nebo v dnešní době i při koncertních provedeníh mimo církevní prostory. Je nedílnou součástí hudební tvorby významných hudebních skladatelů. Díky tomu je liturgická hudba i tématem pro hudební pedagogiku.³

V dřívějšíh dobách měla na našem území velký význam tzv. „kantorská tradice“, díky níž vznikala a provozovala se duchovní a liturgická tvorba nejen ve velkých městech, nýbrž i na maloměstských či venkovských kůrech. Mnohá díla se buď vůbec nedochovala, nebo upadla v zapomnění ve farních archivech. Na přelomu 18. a 19. století vznikala díla v Čechách a na Moravě opravdu hojně, vždyť dodnes každé Vánoce zní téměř po celé republice Česká mše vánoční právě venkovského skladatele a kantora Jakuba Jana Ryby, což je typický zástupce takové tvorby.

V novodobé historii i v současnosti stále probíhá bádání v různých církevních prostorách a archivech, kde se badatelé snaží znovu objevit zapomenutá díla a opět je provozovat, aby došlo k obohacení nejen v naší liturgické a duchovní hudbě. Je samozřejmě časté, že některá díla nejsou natolik kvalitní, aby se pravidelně koncertně provozovala, nebo aby

² OSTRÝ, F. Jakub Jan Ryba a tři typy pastorální mše. *Teoretické reflexe hudební výchovy* [online]. 2013, 9(1) [cit. 2021-02-19]. ISSN 1803-1331. Dostupné z: https://www.ped.muni.cz/wmus/studium/doktor/teoreticke_reflexe_hv_9_1/ostry.pdf

³ JELÍNKOVÁ, L. *Liturgická hudba jako učivo na základní škole*. Praha, 2014. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze.

snad získala oblibu u velkého publika, nicméně je jisté, že bez bádání a snahy o nalezení nové tvorby se nenajdou ani díla kvalitní.

Dalším důležitým nezpochybnitelným aspektem je fakt, že práce v archivu může doplnit historii daných měst a farností nejen z hudebního hlediska, ale obecně při pohledu na komplexní historické události. Kulturně-historický význam je u této činnosti stěžejní.

1.2 Cíle a metodika práce

Tato diplomová práce se zabývá liturgickou hudbou na přelomu 18. a 19. století ve Frenštátě pod Radhoštěm a jejím významem pro současnou hudební pedagogiku, ucelením poznatků z dějin hudby nejen v daném regionu. Práce tedy sleduje několik cílů. Jedním z nich je zpracování atraktivního a dostupného vzdělávacího materiálu, jenž může být využit jak ve výuce hudební výchovy na základních, středních či odborných školách, tak i pro rozšíření získaných poznatků mezi širší neobornou veřejnost. Zároveň je cílem pomocí tohoto materiálu seznámení čtenářů se základními informacemi o tehdejších hudebních skladatelích z frenštátského regionu se zaměřením na vánoční tvorbu, která je pro českou kantorskou tvorbu charakteristická.

Při práci na uceleném vzdělávacím materiálu je důležité neopomenout, že musí splňovat odborné obsahové náležitosti, tedy uvedení do problematiky, historický kontext, stručný přehled chrámové sbírky, základní informace o vybraných autorech a soupis jejich díla. Nedílnou součástí by též měl být konkrétní notový zápis a ukázky. Celý tento prospekt by měl být též dostupný a inspirující pro hudební pedagogy, zároveň ale i pro žáky a širší veřejnost.

Důležitým prostředkem je spartace a digitalizace vybraných hudebních kompozic, která je potřebná pro následnou hudební analýzu, opravu případných chyb a další práci s notovým materiálem, jako jsou např. transpozice či jiné nutné úpravy pro větší dostupnost a možnost využití při výuce hudební výchovy, tak i pro využití v zájmovém sektoru jako např. ve farních souborech nebo pěveckých sborech.

Součástí vzdělávací brožury určené pro hudební výchovu by měl být prvek, který nabízí žákům praktickou zkušenost s nově nabytými poznatky, např. zredukovaný klavírní výtah. Pro účely hudební výchovy je též vhodný závěrečný opakovací test, jenž může sloužit jak hudebním pedagogům ve výuce, tak samotným zájemcům, kteří si mohou své nové poznatky sami ověřit a upevnit.

Pro zpracování výukového materiálu je potřebná práce s materiály z farního archivu ve Frenštátě pod Radhoštěm. Je důležité zjistit co nejvíce dostupných a užitečných poznatků na dané téma a následně vytvořit redukováný naučný text k výše uvedeným účelům. Pro uvedení do historického kontextu je potřeba definování termínů a odborných poznatků přístupnou a atraktivní formou. Součástí práce je též spartace a případné úpravy vybrané tvorby k prezentaci a potenciální realizaci charakteristické ukázky.

V úvodní kapitole se věnuji pravidlům pro tvorbu vzdělávacích materiálů, definování přesných požadavků a celkové koncepci tohoto prospektu.

Následná kapitola je věnována uvedení hlubších historických souvislostí, a to nejen v rámci regionu Frenštátu pod Radhoštěm, ale naopak v širších evropských souvislostech. Konkrétně je zde podán přehled historie města, jsou popsány celoevropské historické okolnosti a situace v českých zemích v tehdejší Habsburské monarchii.

Ve čtvrté kapitole jsou přehledně zpracovány životopisné údaje zkoumaných frenštátských hudebních skladatelů Václava Mýtného a Jana Thenyho. Jedná se o faktické doplnění údajů. Součástí je také podkapitola věnována kompletnímu zpracovanému soupisu děl farní sbírky. Uvedení autoři jsou doplněni o dostupná základní data o narození a úmrtí. Přehledný soupis je zásadní pro celkovou představu o chrámové sbírce.

Dvě následující kapitoly jsou věnovány kompozicím Jana Thenyho, rozboru a překladu těchto děl. U skladby Alma Redemptoris Pastorale (šestá kapitola) vycházím z důkladné analýzy v rámci své bakalářské práce a věnoval jsem se zde zejména tvorbě klavírního výtahu pro účely výuky. Kapitola zabývající se jeho dalším pastorálním dílem Pange lingua Pastor je poněkud obsáhlejší, jelikož je důkladně rozebráno celé toto dílo jak z hlediska textu i hudební analýzy. Současně jsou zde řešeny nesrovnalosti v jednotlivých partech. Problematická místa jsou doložena notovými ukázkami.

Sedmá kapitola je zaměřena na liturgické dílo Václava Mýtného Valašskou mši jitřní. Při práci na tomto díle vycházím z místního tištěného přepisu partitury z roku 1994 od pana Trubače, který přepsal a opravil partitury z let 1919, 1930, 1934 a 1936. V této kapitole jsou uvedeny originální texty této valašsko-latinské mše a stručné hudební rozbory. U vybraných částí je analýza důkladnější. Pro účely využití v rámci amatérského pěveckého sboru nebo hudební výuky byl plně digitalizován sborový part s doprovodem varhan. I v této kapitole jsou též doloženy notové ukázky.

Osmá kapitola je věnována shrnutí informací z předešlých kapitol a samotnému ucelenému výkladu, který bude stěžejní částí vzdělávací brožury. Součástí je též podkapitola týkající se problematiky výuky liturgické hudby na základních školách.

V deváté kapitole je uveden přehled odbornější terminologie s uvedeným stručným výkladem. Tento „výkladový slovník“ bude součástí brožury.

Závěrečná kapitola obsahuje zadání opakovacího testu, který může být využit hudebními pedagogy či samotnými čtenáři.

Za předpokladu, že má brožura sloužit i vyučujícím a případně zájemcům o hudební historii, doplnění populárně naučného textu a medailonků skladatelů o soupis děl, partitury, výklad odborných termínů a odkázání k dalším zdrojům považuji za zásadní a potřebné.

V kapitolách zaměřených na komplexní analýzu díla Jana Thenyho a Václava Mýtného podávám přehled instrumentace, textového zpracování a stručnou hudební analýzu z hlediska hudebně výrazových prostředků. Důkladnější analýza je provedena především u částí s výhledem na potenciální využití v hudební pedagogice.

1.3 Prameny a literatura

V úvodní kapitole vycházím z poznatků získaných v rámci navazujícího magisterského studia. Zároveň čerpám z podpůrného pedagogického materiálu zaměřeného přímo na tvorbu vzdělávacích materiálů, kde jsou uvedeny zásady a pravidla pro úspěšný pedagogický materiál.

V kapitole věnující se historickému vývoji města využívám informace zejména z webových stránek místního turistického informačního centra. Mnoho poznatků je též citováno z mé bakalářské práce, v níž jsem se historii města i farnosti podrobněji věnoval.⁴

Při zpracování přehledného komplexního historického přehledu pro lepší uchopení vzájemných souvislostí, včetně hudební periodizace, jsem čerpal především z odborné literatury, jako je např. kniha prof. Pecháčka, která vysvětluje historické okolnosti období 18. a 19. století a uvádí přehled hudebních skladatelů.⁵

Jmenný přehled autorů farní sbírky ve Frenštátě pod Radhoštěm vychází právě z místního archivu a jeho digitalizace navazuje na poznatky učiněné při zpracování přehledu bakalářské práce.

V kapitolách věnovaných frenštátským skladatelům Václavu Mýtnému a Janu Thenymu užívám poznatků nejen ze své bakalářské práce, ale i z dalších akademických prací a časopisů, které nabízí zajímavé a cenné informace o dané problematice.

Při spartaci, následných úpravách notového materiálu, hudební analýze a tvorbě klavírních výtahů není uvedena literatura, neboť čerpám ze studijních poznatků z již absolvovaného bakalářského studia⁶, stejně tak i z předmětů absolvovaných v rámci studia navazujícího magisterského. Jedná se především o předměty „Informační technologie v hudební výchově“, „Hra písní v pedagogické praxi“⁷, dále též předměty se sbormistrovským zaměřením „Korepetice a hra klavírních výtahů“, „Liturgická praxe“ a „Latina

⁴ NYKL, B. *Liturgická hudba na přelomu 18. a 19. století ve Frenštátě pod Radhoštěm* [online]. Praha, 2019 [cit. 2021-02-11]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

⁵ PECHÁČEK, S. *Česká sborová tvorba II (baroko a klasicismus)*. Praha : Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2012. ISBN 978-80-7290-539-3

⁶ Studijní obor 7504R233: Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání. PedF Karolínka – Studijní plány 2016/2017 [online]. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2010 [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <http://studium.pedf.cuni.cz/karolinka/2016/OB2HV10.html>

⁷ Studijní obor 7504T219: Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní školy a střední školy – hudební výchova. PedF Karolínka – Studijní plány 2019/2020 [online]. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2017 [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <http://studium.pedf.cuni.cz/karolinka/2019/ON2HV17.html>

pro sbormistry I a II“.⁸ Dále jsem čerpal z vlastní praxe z role aktivního sbormistra a autora hudebních aranží a kompozic.⁹

Ke spartaci byla využita aplikace „Muscore“, s níž mám již několikaleté zkušenosti. Aplikace je navíc volně dostupná, což umožňuje i její případné využití při realizaci vytvořené spartace i v distanční formě.

Při zhotovení populárně-naučného výkladu a výkladu odbornější terminologie jsem vycházel z absolvovaných předmětů „Analýza a pedagogická interpretace hudebního díla I a II“, „Didaktika prezentace hudby“ a „Didaktika hudební výchovy pro SŠ“.

Při zpracování opakovacího závěrečného testu jsem dbal na poznatky z předmětů „Obecná didaktika a školní pedagogika“ a z absolvovaných praxí.

Za primární prameny této práce lze označit částečně zpracovaný farní frenštátský notový archiv, na jehož zpracování jsem pracoval již ve své bakalářské práci. Dále též přepis Mýtného mše z roku 1994.

⁸ Studijní obor 7504T226: Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní školy a střední školy – sbormistrovství. PedF Karolínka – Studijní plány 2019/2020 [online]. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2017 [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <http://studium.pedf.cuni.cz/karolinka/2019/ON2SB17.html>

⁹ Dirigent. [www.nyklband.cz](http://nyklband.cz) [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <http://nyklband.cz/dirigent/>

2 Zásady pro tvorbu výukového materiálu

Při tvorbě vzdělávacího materiálu je nutno definovat a stanovit si přesné cíle a strukturu. Stejně tak určit obsahovou stránku, tedy co vše má výukový materiál obsahovat. Neméně důležité je zvolit formu a plánovanou podobu tohoto materiálu. Je potřebné stanovit alespoň přibližný limit celkového rozsahu. Při utváření daného vzdělávacího materiálu je naprosto zásadní zvolit cílovou skupinu, pro níž je určen a vytvářen.

2.1 Cílová skupina

2.1.1 Obecná pravidla

Stanovit si cílovou skupinu je pro tvorbu pedagogického materiálu naprosto nezbytné, neboť různé skupiny snesou rozdílnou náročnost a formu obsahu. Cílová skupina vysokoškolských studentů hudebního oboru jistě vyžaduje odlišné parametry práce, než žáci základní školy bez rozšířené výuky hudební výchovy nebo snad studenti odborných škol technického zaměření.

2.1.2 Konkrétní zaměření

Vzhledem k povaze hlavního tématu, tedy hudebně-historické souvislosti konkrétního regionu Frenštátu a okolí, které ovšem přesahují jeho hranice a i v současnosti mají svůj význam pro celou republiku, musí být tento vzdělávací materiál určen pro poměrně širokou cílovou skupinu různorodého zaměření. Necílí totiž pouze na jednotnou věkovou kategorii, není ani zaměřen pouze na jednu specifickou geografickou oblast. Dosah materiálu je primárně zacílený na využití ve školství hudebními pedagogy, zároveň ale i žáky hudební výchovy počínaje minimálně 2. stupněm základní školy, spíše ale studenty staršími, středoškolskými. Současně by ale měl být zdrojem základních informací i pro širokou neodbornou veřejnost a zájemce o hudební historii.

2.2 Forma a finální podoba

V dnešní době je k dispozici nespočet různých platforem a alternativ, které by umožnily realizaci a ztvárnění tohoto vzdělávacího materiálu. Vzhledem k poměrně pestré škále a rozpětí cílové skupiny bylo zvoleno klasické hmotné tištěné vydání ve formě brožury, potažmo též klasický textový online formát. Toto řešení je totiž dostupné jak pro mladé studenty, tak i pro např. starší věkové kategorie, které nemusí zvládat složitější práci s moderními technologiemi.

Úprava textu a přehlednost vychází z přehledu a pedagogické brožury k tvorbě vzdělávacího materiálu. Z tohoto dokumentu vyplývá, že je důležité dbát na dodržování několika základních pravidel.

„Problémy se zobrazením, nečitelné písmo, nefunkční video či absence formátování - to jsou některé z mnoha projevů špatné přístupnosti vzdělávacích dokumentů. Ač se nikdy nejedná o záměr, vylučují tak autoři dokumentů ze svého posluchačstva a čtenářstva ty, kteří mají nějaký handicap: ty, jimž něco brání v běžném čtení, poslouchání nebo ovládání informačních technologií; ty studenty, kteří jsou více mladí či staří než ostatní; ty studenty, kteří mají jiné učební styly a potřeby; ty s jediným povoleným internetovým prohlížečem v práci; ty pracující, které zrazují oči, uši či záda po celodenní službě, ať už v kanceláři, nebo u výrobního pásu; ty s brýlemi, sluchadlem či skupinkou hlasitých dětí hrajících si ve stejném pokoji jako student vašeho materiálu.“¹⁰

V příručce je dále uvedeno, že respektováním základů přehlednosti a jasné struktury se stává příručka dostupná a přijatelná všem. *„Při respektování základních pravidel přístupnosti uvedených v této brožurce učiníte své dokumenty otevřenějšími pro všechny, kteří by je rádi studovali. V příručce tedy popisujeme základní praktické principy tzv. designu pro všechny*

¹⁰ TOMAŇOVÁ, J. *Jak vytvářet vzdělávací materiály přístupné všem: tipy a rady nejen pro učitele.* *W*www.otevrenevzdelavani.cz [online]. Praha, 2016 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://www.vzdelavacisluzby.cz/dokumenty/banka-souboru/5427132.pdf>

(universal design). Zpřístupňování vašich materiálů všem vede například i k větší kvalitě, přehlednosti a vyhledávanosti vašeho materiálu.“¹¹

Na základě zkušeností získaných během studia na pedagogické fakultě a absolvovaných předmětů zastávám názor, že práce tohoto typu by neměla být ani příliš čtenářsky náročná a v rámci popularizace tématu je potřeba neodradit respondenta velkým rozsahem. Stručnost, zajímavost a přehlednost jsou základními a stěžejními prvky takové práce.

V návaznosti na výše uvedené byl zvolen výklad ve vzdělávacím materiálu formou populárně naučného textu, což znamená že: *“Komunikáty se obracejí k zájemci, který má jen nevelké poznatky z oboru, a tomu se podřizuje jak výběr faktů, tak i forma zpracování: to se beletrizuje. Jednotlivé projevy mají pak blíže k publicistice než ke krásné literatuře. Charakteristické je pro jazykovou výstavbu těchto textů omezení terminologie na nezbytnou míru, větší šíře vyjádření a doplňování vedlejšími informacemi (např. zapojením vyprávění do textu). I vyjadřování může být hovorovější. Tyto texty bývají často zaměřeny na určitý okruh předpokládaných příjemců, zejména knížky určené dětem jsou jejich možností vnímání přizpůsobeny délkou vět, jednodušší slovní zásobou než větší názorností nejen v obrazovém doprovodu, ale i ve výkladu. Popularizace odborných poznatků hraje důležitou roli také v žurnalistice, nejen psané, ale i v rozhlasu a televizi, kde nastává rozdělení informace mezi vyjádření přirozeným jazykem a informace ve formě neverbální. Typická je zvýšená míra kontaktovosti; důsledkem je deanonymizace autora a uvolnění přísné spisovnosti textu*“¹².

¹¹ TOMAŇOVÁ, J. *Jak vytvářet vzdělávací materiály přístupné všem: tipy a rady nejen pro učitele.* www.otevrenevzdelavani.cz [online]. Praha, 2016 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://www.vzdelavacisluzby.cz/dokumenty/banka-souboru/5427132.pdf>

¹² KRČMOVÁ, M. *Odborný styl.* *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny.* [online]. Brno, 2020 [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/ODBORN%C3%9D%20STYL>

2.3 Rozsah a obsah

Celou vzdělávací brožuru lze rozdělit na několik částí. Kromě výkladové složky zde najdeme taky faktické údaje o skladatelích (medailonky), soupis děl, přehled využitých odbornějších pojmů a notový materiál, jenž byl přizpůsoben pro pedagogické potřeby. Výklad formou populárně naučného textu by rozhodně neměl být příliš rozsáhlý. Jedná se primárně o doplnění, rozšíření a popularizaci daného tématu ve výuce hudební výchovy, je třeba cílit na koncentraci čtenářů. Aby byly dodrženy uvedené požadavky, lze předpokládat, že rozsah samotného výkladu by tedy neměl být delší než pouze několik stran formátu A4. Rozsah medailonů by měl být opravdu stručný a omezen pouze na přehledné faktické údaje.

2.4 Cíl materiálu a jeho význam

Cílem vzdělávacího materiálu je seznámit čtenáře s novými poznatky z oblasti hudebních dějin, rozšířit tak prostředky pro výuku hudební výchovy, zároveň obohatit současné poznatky o hudební historii pastorální tvorbě v Čechách i na Moravě.

Konkrétní obsahová složka může ve výuce navazovat na výuku českého hudebního klasicismu, kantorské školy v českých dějinách apod. Využití tohoto materiálu je možné taktéž v nepedagogickém zájmovém sektoru.

Tato brožura je konkrétně zaměřena na význam frenštátských skladatelů z období přelomu 18. a 19. století. Význam vzniku podobných materiálů je v současné době žádaný právě v souvislosti s touhou po atraktivitě výuky a kompletování historických událostí nejen v oblasti hudební pedagogiky, nýbrž i v rámci spolupráce a mezipředmětových vztahů.

3 Hlavní téma a zaměření vzdělávací brožury

Hlavním tématem a obsahovým poselstvím této brožury je seznámit čtenáře se jmény dvou hlavních tváří frenštátské hudební kompozice v období přelomu 18. a 19. století Václavem Mýtným a Janem Thenym a jejich vánoční tvorbou. Představení jejich významu nejen pro region frenštátska a místní farnosti, nýbrž i jejich přesah po celé zemi¹³, potažmo jejich dosah i za hranicemi.¹⁴ Hlavní cíl není zahlcení koncového čtenáře informacemi, jedná se spíš o uvedení do souvislosti a snahu o popularizaci daného tématu.

Pro lepší uchopení tématu a uvedení čtenáře do souvislosti je potřeba seznámit se s komplexním historickým kontextem, tedy nejen v oblasti hudební.

3.1 Frenštát pod Radhoštěm – historie města

Frenštát pod Radhoštěm je město, které najdeme v podhůří Beskyd v Moravskoslezském kraji. Společně s okolními obcemi utváří tzv. Valašsko – lašské pomezí.¹⁵ Ve městě se nachází dva kostely (Sv. Martina a Sv. Jana Křtitele) a farní budova.

První dochovaná písemná zmínka o Frankenstadtu, jak se městečko v té době nazývalo, pochází z 14. března roku 1382. Toto město spadalo pod Hukvaldské panství, potažmo byl centrem lenního hradu Šostýn. Frenštátskou součástí byly též další vesnice Lichnov, Vlčovice, Drholec, Kopřivnice a část Závišic. Roku 1437 byly Frenštátu uznány hukvaldským panstvím svobody a práva trhu, rybolovu v okolních vodách a osvobození od všech robot.

¹³ Dílo Václava Mýtného je dodnes provozováno, více v kapitole:

¹⁴ Dílo Jana Thenyho dle katalogů Českého muzea hudby nebo Souborného katalogu Národní knihovny dohledatelné i v Polsku nebo Rakousku.

¹⁵ Např. Tichá, Kozlovice, Vlčovice nebo Trojanovice.

Významným milníkem pro město Frenštát pod Radhoštěm je rok 1588 a první městská pečeť. Ve Frenštátě taktéž začal platit právní systém podobně jako v okolních městech (Nový Jičín, Příbor, ...).¹⁶

V následujícím století město zasáhlo mnoho tragických událostí. Nejprve bylo město vypáleno roku 1626 (další požáry následovaly ve druhé polovině 17. století), o 20 let později zase čelilo město švédskému obsazení, navíc se Frenštát musel dvakrát vyrovnávat s morovou nákazou.

Dalším výrazným milníkem je rok 1781, kdy byl Frenštátu přiřknut statut města. V 19. století následně vzniká městská samospráva, která umožňuje rozvoj průmyslu, např. ohýbaného nábytku či barvířství. *„Mechanizace tkalcovského průmyslu měla za následek významnou emigraci obyvatel Frenštátu do Ameriky. Ve Frenštátě vzniká mnoho spolků, přičemž některé fungují dodnes. Mezi ně patří např. „Matice Radhošťská“, která do nynější doby spravuje kapli zasvěcenou věrozvěstům Cyrilu a Metoději na nedalekém Radhošti, nebo „Pohorská jednota Radhošť“, která položila základy organizované české turistice.“*¹⁷

V dnešní době bývá Frenštát označován jako město kultury a sportu. Za typické významné osobnosti města v oblasti sportu uvádím např. Jiřího Rašku (olympijský vítěz – skoky na lyžích), Jakuba Jandu (skoky na lyžích) nebo Karla Lopraise (šestinásobný vítěz Rally Dakar v kategorii kamionů). Kulturní osobnosti tohoto regionu jsou např. Martin Kasík (klavírista), Iveta Bartošová (populární zpěvačka) nebo Albín Polášek (sochař).¹⁸

¹⁶ JUROK, J. *Paměť města: Historie města do 1. poloviny 19. století* [online]. Frenštát pod Radhoštěm: Muzeum Frenštát pod Radhoštěm, 2007 [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <https://adoc.tips/download/pamt-msta-muzeum-ve-frentat-pod-radhotm-historie-msta-do-1-p.html>

¹⁷ NYKL, B. *Liturgická hudba na přelomu 18. a 19. století ve Frenštátě pod Radhoštěm* [online]. Praha, 2019 [cit. 2021-03-04]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

¹⁸ *Turistické informační centrum: osobnosti* [online]. Frenštát pod Radhoštěm [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <http://www.frenstatpr.cz/osobnosti/os-1209>

3.2 Komplexní historické souvislosti na přelomu 18. a 19. století

3.2.1 Celoevropské historické prostředí

Přelom 18. a 19. století je významná kapitola evropských dějin. Jedná se o období plné změn. Celá Evropa byla ovlivněna intelektuálním hnutím „osvícenství“, které znamenalo naprostou změnu v evropském myšlení. Důraz byl kladen na logiku a racionalismus. A právě v návaznosti na touhu po nových vědeckých objevech se v 18. století začala postupně projevovat tzv. „průmyslová revoluce“. Došlo ke komplexním změnám v průmyslu, nahrazení manufakturní práce výrobou tovární a strojní velkovýrobou. S průmyslovou revolucí se též pojí pojmy jako rozvoj dělby práce a industrializace. Důsledky rozvoje průmyslu naprosto změnily život po celé Evropě. Za symbol technického pokroku je do dnešní doby považován první parní stroj Jamese Watta z roku 1765.

Ve Francii proběhla mezi lety 1789 a 1799 „velká francouzská revoluce“, která byla vyústěním ekonomické krize země za vlády Ludvíka XVI. a vyvrcholila Napoleonovým převratem. Události ve Francii se staly vzorem i pro ostatní země.

Bezprostředně na revoluční období však navazovalo období tzv. „Napoleonských válek“, které započaly roku 1803 francouzskou invazí do Anglie a ukončeny byly až bitvou u Waterloo v roce 1815, kdy byl francouzský císař poražen.

V době Napoleonských válek roku 1806 též zanikla Svátá říše římská a Napoleon Bonaparte založil Rýnský spolek.

Naše území v 2. polovině 18. století a začátkem století 19. spadalo pod územní celek Habsburské monarchie. Od roku 1740 po dobu 40 let vládla Marie Terezie, která v reakci na snížení úrovně českého školství vlivem zrušení jezuitského řádu v roce 1744 zavedla povinnou školní docházku. Po Marii Terezii převzal vládu její syn a osvícenský reformátor Josef II. Události ve Francii ovlivnily i naše území, když revoluční Francie vyhlásila válku našemu tehdejšímu panovníkovi Františku II. Následné prohry a nucené ústupky vedly Františka II. ke stanovení nového Rakouského císařství (1804).

Současně se ale na českém území odehrávalo tzv. „České národní obrození“, a to od konce 18. století až do poloviny 19. století. Jednoduše lze toto období charakterizovat jako snahu vyzdvihnout význam a krásu českého jazyka a touhu po rozvoji národního uvědomění. Zapříčiněno bylo výrazným potlačením českého jazyka ve školství a stanovením němčiny jako úředního jazyka. Právě na přelomu století došlo k obrovskému rozkvětu vlastenectví, české literární tvorby, divadelní a pěvecké spolkové činnosti.

Národní obrození trvalo až do roku 1848, což byl revoluční rok, který zasáhl a ovlivnil celou Evropu, naše území nevyjímaje. Mezi nejvýznamnější představitele národního obrození patřili Josef Dobrovský, Josef Jungman, Josef Kajetán Tyl, Božena Němcová, Karel Hynek Mácha, František Palacký, Karel Jaromír Erben, Magdalena Dobromila Rettigová a mnoho dalších.¹⁹

3.2.2 Hudební souvislosti v evropském kontextu

Zkoumané přelomové období v celosvětových hudebních dějinách označujeme jako „klasicismus“. Obecně je tak v hudbě označováno období mezi lety 1750 až 1820. Klasicismus navazuje na období baroka a předchází hudebnímu romantismu. Klasicistní hudební formy jsou zejména sonáta, sonátová forma, sonatina či nově vzniklá symfonie. Hudební divadlo stejně jako žánr opera nebo koncerty pro sólové nástroje a orchestr v klasicismu zaznamenaly taktéž velký progres. Za hlavní hudební představitele tohoto období lze uvést tzv. tři vídeňské klasiky, jimiž jsou Joseph Haydn (1732 – 1809), Wolfgang Amadeus Mozart (1756 – 1791) a Ludwig van Beethoven (1770 – 1827), přičemž poslední zmíněný již v závěru svého života komponoval spíše díla s romantickými prvky. Významných hudebních skladatelů v tomto období nalezneme ovšem mnohem více, např. Christoph Wilibald Gluck (1714 – 1787), Antonio Salieri (1750 – 1825) nebo Johann Christian Bach (1735 – 1782), syn představitele vrcholného baroka Johanna Sebastiana Bacha (1685 – 1750). Ve výčtu významných osobností klasicismu nelze opomenout ani jméno Jan Václav Stamic (1717 – 1757). O významu tohoto skladatele lze hovořit

¹⁹ *Guinnessova encyklopedie*. Bratislava: Guinness Publishing, 1992, s. 412-428. ISBN 80-06-00518-4.

ve spojitosti se sonátovou hudební formou, vývojem symfonie a rozšířením nástrojového obsazení orchestru.

Období hudebního klasicismu je možno charakterizovat jako období do jisté míry revoluční, neboť došlo k „překonání“ složitého barokního polyfonního stylu. Obecně lze tuto změnu pojmenovat jako zjednodušení stylu, což je blíže popsáno i v literatuře.

„V dílech J. S. Bacha a George Friedricha Händela dosáhla barokní hudba vrcholu. Komponovali vynikající skladby, které prováděli většinou profesionálové a posluchači žasli. Myšlenka osvícení, která podporovala jednoduchost a jasnost, ovlivnila postupný vývoj nového přístupnějšího hudebního stylu. Zatímco barokní hudba závisela na harmonii, která se prakticky s každou dobou měnila, nový styl často zachovával tutéž harmonii po celý takt nebo déle. Kromě toho skladatelé udržovali jedinou melodii s jednodušším akordickým doprovodem. V instrumentální a vokální hudbě dodal nový přístup skladbám přirozenější, méně „naučený“ výraz. Tento druh hudby si okamžitě získal širší obecnost.“²⁰

Právě role publika zde měla svůj význam, jelikož se začaly ve větší míře pořádat koncerty v koncertních sálech či divadlech vybudovaných přímo ke koncertním účelům. Snazší dostupnost hudebních představení měla za následek rozvoj amatérského muzicírování, díky čemuž vzrostla poptávka po hudebních nástrojích a šíření notových zápisů.²¹

V 17. století bylo běžnou praxí, že na evropských dvorech existovaly skupiny hudebníků, kteří realizovali hudební díla při příležitosti liturgie nebo pouhé zábavy a významných společenských událostí. V této souvislosti a se vznikem orchestru nutno zmínit výraznou českou stopu v hudebních dějinách, konkrétně jméno skladatele Jana Václava Stamice a německé město Mannheim. Na popud tehdejšího saského vévody Karla Theodora, jenž Stamice uvedl do funkce mannheimského koncertního mistra, a který měl vizi vzniku největšího orchestru v celé Evropě, začal český houslista orchestr utvářet.

„V roce 1777 zahrnoval mannheimský orchestr dvacet až dvaadvacet houslistů (uskupených do prvních a druhých houslí), čtyři violy, čtyři cello, čtyři kontrabasy, dvě flétny, dva hoboje,

²⁰ KINDERSLEY, D. a W. DOBROVSKÁ A KOL. *HUDBA: Komplexní obrazové dějiny*. Praha: Euromedia Group, 2014, s. 118. ISBN 978-80-242-4652-9.

²¹ KINDERSLEY, D. a W. DOBROVSKÁ A KOL. *HUDBA: Komplexní obrazové dějiny*. Praha: Euromedia Group, 2014, s. 118-131. ISBN 978-80-242-4652-9.

dva klarinety, čtyři fagoty, dvě trubky a fagoty. Zatímco dřívější vystoupení ansámblu řídil pianista, který zajišťoval continuo, v Mannheimu se této úlohy ujal hlavní houslista, který smyčcem naznačoval začátek a konec skladby a udával rytmus ostatním hudebníkům. Stamic a ostatní hudebníci, zejména Christian Cannabich, Ignác Holzbauer a Franz Xaver Richter vytvořili skupinu skladatelů, která je dnes známá pod názvem Mannheimská škola.“²²

3.2.2.1 Hudební periodizace na našem území

Zatímco v evropské hudbě je období od roku 1750, tedy úmrtí Johanna Sebastiana Bacha, do roku 1820 označováno jako hudební klasicismus, na našem území je konkrétní periodizace poněkud náročnější. Samotní historikové se totiž ve svých tvrzeních liší. Např. Jan Racek tvrdí, že české baroko trvá až do roku 1770. Do tohoto roku se sice barokní styl na našem území objevoval, jednalo se však pouze o lokální výskyt. J. Sehnal považuje za definitivní konec české barokní epochy úmrtí Karla VI., tedy rok 1740. Český klasicismus pak dle jeho názoru trvá do roku 1810.²³

„Jak české výtvarné umění, tak i česká literatura uzavírají svou barokní epochu kolem roku 1730. Přesto je teprve smrt Karla VI. V roce 1740 považována za definitivní tečku za barokem: španělský přísný dvůr Karla VI. Se svým složitým, rozbujelým ceremoniálem totiž ztělesňoval životní styl, jehož výrazem bylo baroko.“²⁴

3.2.2.2 Hudební situace v českých zemích

Ve druhé polovině 18. století ovlivnily naše území tereziánské a též josefínské reformy. I přes vydaný „toleranční patent“ (1781) nadále převládala církev katolická, která též nejvíc

²² KINDERSLEY, D. a W. DOBROVSKÁ A KOL. *HUDBA: Komplexní obrazové dějiny*. Praha: Euromedia Group, 2014, s. 121. ISBN 978-80-242-4652-9.

²³ PECHÁČEK, S. *Česká sborová tvorba II: (baroko a klasicismus)*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2012, s. 123. ISBN 978-80-7290-539-3.

²⁴ LÉBL, V. A KOL. *Hudba v českých dějinách*. 2.vyd. Praha: Editio Supraphon, 1989, s. 153

ovlivňovala a udávala směr duchovní hudby. Kláštery a kostely zůstaly kulturními centry i přes velkou hudební expanzi ve městech.

Pecháček ve své knize uvádí: „*Teprve až Josef II. v rámci svých reformních snah provozování hudby při bohoslužbě výrazně omezil, protože podle něho hudba odváděla lidi od zbožnosti. Byl podstatně redukován počet církevních svátků, nástrojová hudba byla většinou omezena jen na varhany, po více než třech letech existence byla zrušena literátská bratrstva. Striktní Josefova nařízení však naštěstí nikdy nebyla důsledně dodržována a figurální hudba se na kostelní kůry brzy vrátila.*“²⁵

I přes mohutné rušení klášterů, což mělo za následek i oslabení provozování hudby, vznikl v tomto období nový typ liturgických skladeb, a to konkrétně pastorely nebo pastorální mše. Významné kompozice tohoto typu učinili především venkovští kantoři, kteří měli výrazný vliv na celkový hudební život na našem území. Jejich úloha byla totiž kromě výuky ve školách hlavně provozování hudby při liturgii. Díky soustavné přípravě svých žáků mohli komponovat v přímé návaznosti na dostupné muzikanty. O hru na kůru při bohoslužbě byl navíc velký význam, a to nejen z vnitřní potřeby obyvatelstva podílet se na bohoslužbě, svou roli totiž sehrávala i vidina finančního zisku. Hudební vzdělání umožňovalo obyvatelům vesnic uplatnění ve šlechtických kapelách, přičemž případné angažmá v takové kapele znamenalo i uvolnění z robotních povinností či dokonce zrušení poddanství. To byla pro vesnické obyvatelstvo lákavá vize, což bylo příčinou enormního růstu interpretační základny na našem území. A poněvadž nebylo reálné, aby všichni kvalitní interpreti našli plnohodnotné uplatnění u nás, často vedly jejich životní osudy za hranice českých zemí. Tam se pak často stali významnými interprety. Takoví muzikanti obvykle mířili např. do Vídně, Německa, Itálie, Francie, Anglie, Polska či Ruska. Dalším důvodem pro „českou hudební emigraci“ byl též fakt, že rozvoj koncertního života ve městech se u nás plně vyvinul až v průběhu 19. století.

Typické představitele českého hudebního klasicismu je potřeba rozdělit do dvou skupin, tedy na skupinu skladatelů, jenž působili v zahraničí a na ty, kteří působili u nás. Jako hlavní osobnosti tohoto období lze uvést např. tyto skladatele.

²⁵ PECHÁČEK, S. *Česká sborová tvorba II: (baroko a klasicismus)*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2012, s. 11. ISBN 978-80-7290-539-3.

Čeští skladatelé v zahraničí:

Josef Mysliveček (1737 – 1781)

Jan Václav Stamic (1717 – 1757)

František Xaver Richter (1709 – 1789)

Jan Křtitel Vaňhal (1739 – 1813)

Jan Ladislav Dusík (1760 – 1812)

Jan Václav Hugo Voříšek (1791 – 1825)

Čeští skladatelé u nás:

Jakub Jan Ryba (1765 – 1815)

Václav Jan Kopřiva (1708 – 1789)

Karel Blažej Kopřiva (1756 – 1785)

František Xaver Brixl (1732 – 1771)

Jan Antonín Koželuh (1738 – 1814)

František Mense (1753 – 1829)

4 Frenštátští hudební skladatelé na přelomu 18. a 19. století

O frenštátských hudebních skladatelích z tohoto období není v současné době zpracována žádná studie a jejich historie není podrobně známa. Na základě výzkumu realizovaného při zpracování své bakalářské práce²⁶ byla zjištěna přítomnost v hudebním archivu frenštátské farnosti dvě výrazná skladatelská jména právě na přelomu 18. a 19. století. Frenštátská farnost v té době prožila vsutku tvůrčí autorská kompoziční léta. Dva hlavní představitelé dané doby jsou Jan Theny a Václav Mýtný, kteří ve Frenštátě pod Radhoštěm působili.²⁷ Jejich význam je nezanedbatelný i v dnešní době, přestože jejich jména nejsou běžně známá, natož aby byla zařazena v učebních osnovách.

Jan Theny za svůj život vytvořil minimálně 15 kompozic, které jsou dochovány též i ve frenštátském farním hudebním archivu.²⁸ Oproti tomu Václav Mýtný je autorem pastorální mše Valašská mše jitřní, která je nejen v jeho rodném městě Frenštátě pod Radhoštěm provozována při příležitosti půlnoční mše dodnes.

Díky tomu, že dílo Václava Mýtného je vyloženě vánoční, rozhodl jsem se zároveň u Jana Thenyho věnovat dílu s touto sváteční tematikou. Na rozdíl od Mýtného mše byly ovšem vybrána dvě kratší díla, a to konkrétně liturgická mariánská antifona *Alma redemptoris Mater* s přízviskem *pastoralis* a často zhudebňovaný text *Pange lingua*. Důkladnému hudebnímu rozboru díla *Alma redemptoris Pastoralis*“ na konkrétních ukázkách jsem se již věnoval ve své bakalářské práci. Nyní byla učiněna kompletní digitalizace a finální podoba této partitury. Pro využití a realizaci v běžné hodině hudební výchovy však nemůžeme počítat s adekvátním nástrojovým obsazením a hbitým zvládnutím sborového partu. Čistě pro tyto účely jsem vytvořil na základě poznatků z výuky a vlastních zkušeností zjednodušený notový materiál. V něm nalezneme jednoduchý klavírní výtah a sólový pěvecký part, což by měla být při běžné hodině hudební výchovy realizovatelná forma. Opět

²⁶ NYKL, B. *Liturgická hudba na přelomu 18. a 19. století ve Frenštátě pod Radhoštěm* [online]. Praha, 2019 [cit. 2021-02-11]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

²⁷ Jan Theny mezi léty 1801 až 1829, Václav Mýtný pak od roku 1749 do 1791.

²⁸ NYKL, B. *Liturgická hudba na přelomu 18. a 19. století ve Frenštátě pod Radhoštěm* [online]. Praha, 2019 [cit. 2021-02-11]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

z čistě pedagogických důvodů byla učiněna též transpozice. Původní tónina C dur by pro originální sopránový part jistě nebyla překážkou, tato úprava je však zamýšlena pro smíšený třídní kolektiv. Z rozsahových důvodů byla skladba transponována o kvartový skok do dominantní tóniny G dur. Tato tónina nabízí smíšenému třídnímu zpívajícímu kolektivu vesměs rozsahovou variabilitu, stejně jako případně prezentujícímu pedagogovi. Jednoduchý klavírní výtah je v této tónině též poměrně snadno hratelny, což je pro širší využití zásadní, neboť nelze opomíjet různou úroveň dovednosti hry na klavír.

4.1 Medailonky skladatelů

Stručné a přehledné faktické shrnutí dostupných údajů o frenštátských skladatelích z přelomového období formou „medailonků“ považuji za nejlepší možnou formu zpracování.

4.1.1 Jan Theny – život a dílo

Životu Jana Thenyho jsem se věnoval ve své bakalářské práci, v níž jsem uvedl i tyto níže vypsání základní údaje. Pro potřeby medailonku skladatele tvoří výborný zdroj dat a potřebné informační zdroje.

*„Pater Jan Theny byl frenštátský farář a hudební skladatel přelomu 18. a 19. století. Narodil se 10. 3. 1749 v Jaroměři, do Frenštátu se přestěhoval a převzal post faráře 6. 2. 1801. Farnost spravoval až do své smrti v roce 1828 po více než padesátileté kněžské službě.“*²⁹

²⁹ NYKL, B. *Liturgická hudba na přelomu 18. a 19. století ve Frenštátě pod Radhoštěm* [online]. Praha, 2019 [cit. 2021-02-11]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

Jedná se o skladatele převážně liturgické tvorby, soupis známých děl Jana Thenyho obsahuje:

Pange lingua in B

Concerto in D (instrumentální)

Te Deum in D

Oratorium Messe in C

Pange lingua pastor

Requiem in Dis (č. 1)

Offertorium in C

Vespere Weynachten

Requiem in Dis (č. 2)

Offertorium Pastorale

Alma Redemptoris Pastorale

Missa Natalis

Vespere Sabato Sancto

Vespere in C

Salve Regina

4.1.2 Václav Mýtný – život a dílo

Podobně jako u Jana Thenyho ani u Václava Mýtného nemáme v dnešní době velké množství dostupných informací. Známé je především to, že působil ve Frenštátě pod Radhoštěm jako kantor a ředitel kůru. V roce 1777 zkomponoval a premiérově uvedl

své vánoční dílo Valašská mše jitřní.³⁰ Bližší informace nabízí paní Jelínková, která ve svém „medailonku skladatele“ na stránkách farnosti Zábrdovice vysvětluje, že Mýtný byl při kompozici mše inspirován valašskými koledami, jež upravil a spojil do celku pastýřské mše. „*Ke zkomponování této mše Václava Mýtného inspirovaly místní valašské koledy, které byly zpívány při tzv. jitřní mši, ovšem bez ohledu na liturgický smysl jednotlivých částí mše svaté. Rozhodl se tedy ze zdejších koled, které upravil, zkomponovat pastýřskou mši. Se svým nápadem se svěřil jen školnímu pomocníku Hilšerovi. Na díle pracoval od srpna do listopadu 1777. V prosinci pak provedl nácvik s orchestrem a zpěváky. Premiéra se uskutečnila na Vánoce 1777.*“³¹

Další informace a zajímavosti o vzniku díla jsou uvedeny v 7. kapitole.

4.2 Archiv frenštátské farnosti

Zpracování a realizace stručného soupisu frenštátské farní sbírky jsem se věnoval již ve své bakalářské práci. V návaznosti na tuto skutečnost je pro větší přehlednost a dostupnost realizováno převedení soupisu autorů v archivní sbírce do digitální podoby a bylo učiněno doplnění dostupných základních údajů.

4.2.1 Jmenný přehled autorů

V této kapitole je k dispozici jmenný soupis skladatelů, kteří jsou zařazeni v dochovaném archivu frenštátské farnosti. Tento přehled autorů je doložen o základní informace o období, v němž skladatelé působili. Ty autory, u nichž byla snaha o zisk bližších

³⁰ NYKL, B. *Liturgická hudba na přelomu 18. a 19. století ve Frenštátě pod Radhoštěm* [online]. Praha, 2019 [cit. 2021-02-11]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

³¹ BERÁNKOVÁ, J. Václav Mýtný: medailon skladatele. *Farnost Zábrdovice* [online]. Brno, 2015 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <http://fara-zabrdovice.networx.cz/hudba-medailon.php?skladatel=51>

údajů či ověření správnosti jména neúspěšná, do tohoto soupisu neuvádím. Kompletní přepis všech autorů i s číslováním a zařazením ve sbírce přikládám v příloze.

Franz Anton Hoffmeister	(12. 5. 1754 – 9. 2. 1812)
Kamillo Horn	(29. 12. 1860 – 3. 9. 1941)
František Kramář	(27. 11. 1759, Kamenice – 8. 1. 1831, Vídeň)
Josef Kryšpín Taschka	(24. 10. 1776, Bělá p. B. – 5. 5. 1848, Bělá p.B.)
Donat Müller	(2. 1. 1804, Biburg – 10. 5. 1879, Augsburg)
Karl Ditters von Dittersdorf	(2. 11. 1739, Vídeň – 24. 10. 1799, Deštná)
Matthias Pernsteiner	(1795 – 1851, Rakousko)
Jan Leopold Kunerth	(27. 12. 1784, Huzová – 8. 8. 1865, Kroměříž)
Johann Baptist Schiedermayr	(23. 6. 1779, Münster – 6. 1. 1840, Linec)
Jan Křtitel Vaňhal	(12. 5. 1739, Nechanice – 20. 8. 1813, Vídeň)
Gotthard Pokorný	(16. 11. 1733, Český Brod – 4. 8. 1802, Brno)
Antonín Kammel	(21. 4. 1730, Běleč – 5. 10. 1785, Londýn)
Jeroným Josef Zeidler	(5. 11. 1790, Jihlava – 1. 3. 1870 Řím)
Vilém Hýbl	(21. 4. 1751, Zábřeh na Moravě – 6. 5. 1824, Olomouc)
Johann Gottlieb Naumann	(17. 4. 1741, Blasewitz – 23. 10. 1801, Drážďany)
Josef Schreier	(2. 1. 1718, Dřevohostice - ?)
Václav Brantsch	(1755, Jemnice – 1819, Třebíč)
Franz Schubert	(31. 1. 1797, Vídeň – 19. 11. 1828, Vídeň)
František Musil	(5. 1. 1852, Praha – 28. 11. 1908, Brno)
Ignaz Reimann	(27. 12. 1820, Albensdorf – 17. 6. 1885, Rengersdorf)
Georg Pichler	(1800, Kolsass – 1880 <i>nebo</i> 1884, Schwaz)
Robert Jan Nepomuk Führer	(2. 6. 1807, Praha – 28. 11. 1861, Vídeň)

Jan Buffler	(? - 1655, Rychnov nad Kněžnou)
Liberatus Geppert	(15. 2. 1815, Javorník – 7. 2. 1881, Javorník)
Joseph Haydn	(31. 3. 1732, Rohrau – 31. 5. 1809, Vídeň)
František Kedrutek	(31. 10. 1842, Zborovice – 14. 8. 1917, Kroměříž)
Alois Pelikán	(1809 – 15. 5. 1901 * ředitel kůru ve Frenštátě p. R.)
Luigi Cherubini	(14. 9. 1760, Florencie – 15. 3. 1842, Paříž)
Pavel Křížkovský	(9. 1. 1820, Holasovice ve Slezsku – 8. 5. 1885, Brno)
Moritz Brosig	(15. 10. 1815, Lisie Katy – 24. 1. 1887, Vratislav)
Václav Vlastimil Hausmann	(2. 1. 1850 Police nad Metují – 11. 4. 1903, Čeká Třebová)
Joseph Ignaz Schnabel	(24. 5. 1767, Nowogrodziec – 16. 6. 1831, Vratislav)
Friedrich Wilhelm Nietzsche	(15. 10. 1844, Röcken – 25. 8. 1900, Výmár)
Wilhelm Mayer	(10. 6. 1831, Praha – 22. 1. 1898, Graz)
František Voříšek	(3. 4. 1784, Vamberk – 3. 7. 1843, Letohrad)
Václav Emanuel Horák	(1. 1. 1800, Lobeč – 3. 9. 1871, Praha)
Francesco Antonio Rosetti	(26. 10. 1746, Litoměřice – 30. 6. 1792, Ludwigslust)
Kajetán Vogel	(1750, Konojedy – 27. 8. 1794, Praha)
Hector Berlioz	(11.12.1803, Isère – 8. 3. 1869, Paříž)
Franz Krenn	(26. 2. 1816, Dross – 18. 6. 1897, Sankt Andrä-Wördern)
Josef Wagner	(20. 3. 1856 – 5. 6. 1908)
Anton Diabelli	(5. 9. 1781, Matsee – 7. 4. 1858, Vídeň)
Alois Bauer	(1794 – 1872)
Jan Chmelíček	(1825, Náměšť nad Oslavou – 30. 11. 1891)
Franz Bühler	(12. 4. 1760, Unterschneidheim – 4. 2. 1823, Augsburg)
František Xaver Richter	(1. 12. 1709, Holešov – 12. 9. 1789, Štrasburg)
Franz Anton Hoffmeister	(12. 5. 1754 – 9. 2. 1812)

Franz Hegenbarth	(10. 5. 1818, Kerhartice – 20. 12. 1887, Praha)
Jan Nepomuk Vitásek	(23. 2. 1770, Hořín – 7. 12. 1839, Praha)
August Siegismund Binder	(1761 – 1815)
Johann Nepomuk Wozet	(1777 – 1843)
<i>Vojtěch Zapletal?</i>	(8. 6. 1877, Černotín – 26. 9. 1957, Černotín)
Friedrich Jeremias Witt	(8. 11. 1770, Niederstetten – 3. 1. 1836, Würzburg)
Joseph Jan Baptist Cainer	(29. 8. 1837, Praha – 21. 5. 1917, Praha)
Franz Berger (Francesco Berger)	(10. 6. 1834, Velká Británie – 26. 4. 1933)
Franz Starke	(30. 8. 1814, Karlovy Vary – 2. 6. 1903)
Ferdinand Beyer (Bauer)	(25. 7. 1803, Querfurt – 14. 5. 1863, Mohuč)
Herman Robert Frenzl	(21. 9. 1850 – 12. 1. 1928)
Jan Winkler	(18. 11. 1794, Vsetín – 4. 1. 1874, Návší)
Johann Obersteiner	(8. 10. 1824, Zell am Ziller – 24. 3. 1896, Kufstein)
Theodor von Frimmel	(15. 12. 1853, Amstetten – 3. 12. 1928)
Wolfgang Amadeus Mozart	(27. 1. 1756, Salzburg – 5. 12. 1791, Vídeň)
Gioacchino Antonio Rossini	(29. 2. 1792, Pesaro – 13. 11. 1868, Passy u Paříže)
Jacques Offenbach	(20. 6. 1819, Kolín nad Rýnem – 5. 10. 1880, Paříž)
August Walter	(12. 8. 1821, Stuttgart – 22. 1. 1896)
Ludwig van Beethoven	(16. 12. 1770, Bonn – 26. 3. 1827, Vídeň)
Anton Teyber	(8. 9. 1756, Vídeň – 18. 11. 1822, Vídeň)
Václav Tomáš Vávra	(8. 12. 1765, Němčice u P. – 25. 1. 1844, Kremsmunster)
Franz Xaver Gruber	(25. 11. 1787, Hochburg – 7. 6. 1863, Hallein)
Wenzel Müller	(26. 9. 1767, Turnov – 3. 8. 1835, Baden)
Ferdinand Ries	(28. 11. 1784, Bonn – 13. 1. 1838, Frankfurt n. M.)
Johann Strauss	(25. 11. 1825, Neubau – 3. 6. 1899, Vídeň)

Braun von Ubthal	<i>(přesná data nejsou známá, žil v 17. století v Chebu)</i>
Antonín Emil Titl	(2. 11. 1809, Pernštejn – 21. 1. 1882, Vídeň)
Tobias Haslinger	(1. 3. 1787, Bad Zell – 18. 6. 1842, Vídeň)
Philipp Jakob Riotte	(16. 8. 1776, Saarland – 1856, Vídeň)
Vojtěch Matyáš Jírovec	(20. 2. 1763, České Budějovice – 19. 3. 1850, Vídeň)
Aloys Fuchs	(22. 6. 1799, Razová – 20. 3. 1853, Vídeň)
Henri Herzt	(6. 1. 1803, Vídeň – 5. 1. 1888, Paříž)
Carl Czerny	(21. 2. 1791, Vídeň – 15. 7. 1857, Vídeň)
Ignác Bečák	(7. 3. 1847, Velký Týnec – 6. 6. 1901, Velký Týnec)
Norbert Javůrek	(18. 1. 1839, Vojnův Městec – 29. 1. 1880, Split)
Niccolo Paganini	(27. 10. 1782, Janov – 27. 5. 1840, Nice)
Giacomo Meyerbeer	(5. 9. 1791, Berlín – 2. 5. 1864, Paříž)
Johannes Theimer	(2. 3. 1884, Lendorf – 9. 5. 1952)
Reginald Heber	(21. 4. 1783, Malpas (VB) – 3. 4. 1826, Indie)
Ignaz Fränzl	(3. 6. 1736 – 6. 9. 1811)
Jan Theny	(10. 3. 1749, Jaroměř – 7. 6. 1828, Frenštát p. R.)
Václav Mýtný	(1749, Frenštát p. R. – 1791, Frenštát p. R.)

5 Jan Theny – Alma Redemptoris Pastorale

Valašská mše jitřní Václava Mýtného je dílem vánočním, pro ucelenost a návaznost vzdělávacího materiálu byl ponechán námět vánoční tematiky i pro dílo Jana Thenyho. *Alma Redemptoris Pastorale* jsem se důkladně věnoval ve své bakalářské práci, pro nynější potřeby zde uvedu pouze základní a důležité údaje o díle.

5.1 O díle

Jedná se o velmi často zhudebňovanou mariánskou antifonu³², tedy antifonu věnovanou Panně Marii. Organolog Ondřej Můčka v katolickém týdeníku uvádí, že *Alma Redemptoris Mater* (Rodičko Boží vznešená) patří společně se *Salve Regina* (Zdrávas královno), *Regina Caeli, laetare* (Vesel se, nebes královno) nebo *Ave Maria* (Zdrávas Maria) k antifonám, které se oprostily od běžného propojení a provozování s žalmu a staly se samostatným celkem.³³

Theny ponechal text modlitby bez jediné změny. Vánoční specifikum díla udává tedy přímo v názvu přízviskem „*Pastorale*“, zároveň i samotným zpracováním díla z hudebního hlediska.

³² Antifona je krátký či středně dlouhý hudební útvar. Uvozuje a uzavírá žalmy.

³³ MŮČKA, O. Mariánské modlitby, písně a antifony. *Katolický týdeník* [online]. Brno, 2009 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <https://www.katyd.cz/odpovedny/marianske-modlitby-pisne-a-antifony.html>

5.2 Text modlitby a její překlad

Originální mariánská antifona je v latinském jazyce.

Alma Redemptoris Mater

*„Alma Redemptoris Mater,
quae pervia caeli porta manes, et stella maris, succurre cadenti, surgere qui curat,
populo; tu quae genuisti, natura mirante, tuum sanctum Genitorem. Virgo prius ac
posterius, Gabrielis ab ore sumens illud Ave, peccatorum miserere.“*

Český překlad

*„Slavná Spasitele Matko,
všem přístupná nebes jasná brána a hvězdo mořská, přijď na pomoc lidu, protože chce
povstat ze svých vin. Vždyť jsi porodila – ať žasne celý svět – svého Tvůrce přesvatého,
Panno věrná a neporušená, Gabrielovým Ave s úctou pozdravená, s hříšníky měj
slitování“³⁴*

5.3 Zjednodušená úprava

Alma Redemptoris Mater od Jana Thenyho je originálně určena pro smíšený tříhlasý pěvecký sbor s orchestrálním doprovodem (klarinet, smyčcové nástroje, varhany), místy pak pro sólový soprán. S cílem přiblížit dílo a umožnit praktickou realizaci skladby v hodině hudební výchovy byl vytvořen zcela nový klavírní part, který doprovází pouze jeden pěvecký hlas.

³⁴ KODET, V., Slavná Spasitele matko. Vojtěch Kodet [online]. Praha: 2012 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <http://www.vojtechkodet.cz/modlitby/marianske/nejznamejsi-marianske-modlitby-antifony-a-hymnycesky-a-latinsky/slavna-spasitele-matko.html>

Pro potřeby sólového pěveckého hlasu byl kompletně zachován kompletní sopránový part. Ten totiž nese nejenom text ale především hlavní melodii. Při redukci zbylých dvou hlasů je tedy možné skladbu zpívat sólově či sborově unisono.

Levá ruka klavírního partu respektuje a vychází z originálního varhanního partu. Je často základním stavebním prvkem harmonického cítění. Oproti tomu part pro pravou ruku je již poněkud komplikovanější. Snažil jsem se zachytit veškeré důležité melodické prvky v díle obsažené tak, aby celkový klavírní doprovod využil co nejvíce hudebních nápadů z originální hudební partitury. Vychází tedy převážně z partu klarinetového či notového zápisu prvních houslí. Zároveň v klavírním výtahu zaznívá ve vybraných místech i altová pěvecká linka, která tak nahrazuje druhý pěvecký hlas.

Při tvorbě klavírního doprovodu též bylo přihlíženo k potřebě spíše menší obtížnosti, aby bylo možné využití úpravy pro co nejširší spektrum interpretů. Z toho důvodu byla provedena transpozice z původní tóniny C dur do dominantní tóniny G dur. Sopránový part je v originále totiž zapsán v rozsahu jedné oktávy až po tón g^2 . Po transpozici je pěvecká linka v rozmezí d^1 až d^2 , což je pro běžné využití schůdnější a rozsahově přijatelnější všem běžným hlasovým polohám.

Alma Redemptoris Pastorale

úprava pro klavír a sólový zpěv

Jan Theyn
arr. B. Nykl

$\text{♩} = 80$

Hlas

Al-ma Red-em-p-to-ris Ma-ter, quae per-vi-a-cae-li por-ta ma-nes, et stel-la ma-ris, suc-cu-rre ca-den-ti suc-cu-rre ca-den-ti

Klavír

15

HI.

sur-ge-re qui-cu-rat, po-pu-lo sur-ge-re qui-cu-rat po-pu-loi curat po-pu-lo tu-que ge-nu-i-sti, na-tu-ra mi-ran-te,

Klv.

23

HI.

tu-um sanc-tum ge-ni-to-rem, Vi-go pri-us

Klv.

34

HI.

ac po-ste-ri-us, Vi-go pri-us ac poste-ri-us, Ga-bri-e-lis ab-o-re ab-o-re su-mens su-mens ill-ud A-ve, ill-ud A-ve,

Klv.

49

HI.

su-mens ill-ud, ill-ud A-ve, ill-ud A-ve, pec-ca-to-rum mi-se-re-re, Pec-ca-to-rum mi-se-re-re,

Klv.

61

HI.

mi-se-re-re, pec-ca-to-rum mi-se-re-re, pec-ca-to-rum mi-se-re-re

Klv.

B. Nykl, KS Nyklband, z.s.

*Alma Redemptoris Pastorale v úpravě pro klavír a sólový zpěv.

5.4 Využití do vzdělávacího materiálu

Úprava pro klavír a sólový pěvecký part, navíc v transponované tónině G dur, může být v rámci výuky hudební výchovy jistě využita ať už pro praktický nácvik, nebo pro přednes vyučujícím. Vzhledem k charakteristické melodičnosti, jež je pro pastorální tvorbu typická, je tento notový materiál cennou součástí vzdělávací brožury.

6 Pange lingua pastorale – Jan Theyn

6.1 Pange lingua

Pange lingua je eucharistický hymnus³⁵, jehož autorem je sv. Tomáš Akvinský (1225 – 1274), který je do dnešní doby považován za jednoho z nejvýznamnějších teologů vůbec.³⁶

Této modlitbě a jejímu rozboru se v článku pro časopis Karmel věnoval Pavel Gorazd Cetkovský. „*Hymnus sv. Tomáše využíváme jako kostelní píseň a najdeme jej v Kancionále jak v původním latinském textu (pod číslem 705), tak v českém překladu pod číslem 704. Překlad začíná slovy Chvalte ústa.*“³⁷ Dále uvádí, že se jedná o vznešený text, jenž vyzývá ke chvále (to zejména v první sloce).

Komplexní modlitba je složena ze šesti slok. Jan Theyn však zhudebnil pouze první, pátou a poslední šestou.³⁸ Významu a rozboru poslední části modlitby se též věnoval Pavel Cetkovský, který píše: „*Zde zmíním ještě jeden osobní dojem: přistihl jsem se, že slova, pobízející k tomu, ať „chvála nadšená“ zní Otci a Synu „bez ustání“, na mne působí staticky a vlastně zrazujícím dojmem. Jestliže něco zní celou věčností, nemusím se o to moc starat, nezáleží na jednotlivé chvíli. Ale nic takového v latinském originále není a básníková výzva má právě opačný náboj: teď – ve chvíli, kdy máš tajemství Těla a Krve před očima nebo v srdci (po svatém přijímání), a poté, co jsme si uvědomili to vše, o čem jsi zpíval doposud – teď právě má z tvých rtů vytrysknout chvála! Spontánní, „nadšená“, mohutná.*“³⁹

³⁵ Chvalozpěv na počest eucharistie.

³⁶ NÁMĚSTEK, V. *Základy latiny pro sbormistry*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2019, s. 95. ISBN 978-80-7603-068-8.

³⁷ CETKOVSKÝ, P. G. Pange lingua čili Chvalte ústa. *Karmel* [online]. 2013, (1/2013) [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.karmel.cz/index.php/karmel-casopis/75-karmel-1-2013/298-pange-lingua-cili-chvalte-usta>

³⁸ Dle dostupného notového materiálu ve frenštátském farním archivu Jan Theyn tyto 3 sloky zhudebnil i ve svém dalším díle Pange lingua in B.

³⁹ CETKOVSKÝ, P. G. Pange lingua čili Chvalte ústa. *Karmel* [online]. 2013, (1/2013) [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.karmel.cz/index.php/karmel-casopis/75-karmel-1-2013/298-pange-lingua-cili-chvalte-usta>

6.2 Originální text modlitby a její překlad⁴⁰

originální text

1) *Pange, lingua, gloriosi*

Corporis mysterium,

Sanquinisque pretiosi,

Quem in mundi pretium,

Fructus ventris generosi,

Rex effudit gentium.

5) *Tantum ergo sacramentum*

veneremur cernui,

et antiquum documentum

novo cedat ritui;

praestet fides supplementum

sensuum defectui.

6) *Genitori Genitoque*

Laus et iubilatio,

Salus, honor, virtus quoque

Sit et benedictio,

Procedenti ab utroque

Compar sit laudatio.

Amen.

⁴⁰ NÁMĚSTEK, V. *Základy latiny pro sborníky*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2019, s. 95-116. ISBN 978-80-7603-068-8.

český překlad

1) Chvalte, ústa, vznešeného

*Těla Páně tajemství,
chvalte předrahou krev jeho,
kterou z milosrdenství,
zrozen z lůna panenského,
prolil Král všech království.*

5) Před svátostí touto slavnou

*v úctě skloňme kolena,
bohoslužbu starodávnou
nahrad' nová, vznešená.
Doplň smysly, které slábnou,
víra s láskou spojená.*

6) Otci, Synu bez ustání

*chvála nadšená ať zní,
sláva, pocta, díky vzdání
naše chvály provází,
Duchu těž ať vše se klaní,
který z obou vychází.*

Amen.

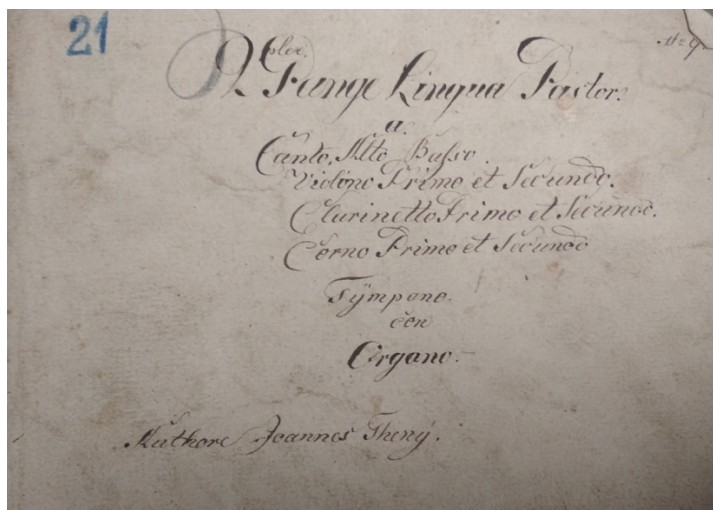
6.3 O díle

Pater Jan Theny modlitbu *Pange lingua* zhudebnil dle doposud získaných informací minimálně dvakrát (viz. kap. 4.1.1). Toto dílo se však odlišuje latinským přízviskem „*pastor*“⁴¹, což specifikuje jeho určení pro dobu Vánoc.

Textově se nijak neodlišuje od jiných zhudebnění této modlitby, ona vánoční pastýřská tematika je pak patrná tedy především v melodičnosti či celkové harmonii. Totéž platí i u jeho díla *Alma Redemptoris Pastorale*.

6.4 Nesrovnalosti v notovém zápise

Titulní strana díla je nadepsána pro tři pěvecké hlasy (canto, alto, basso), dva lesní rohy, dva klarinety, tympány, dvoje housle a varhany. Při důkladnějším zkoumání, spartaci a analýze díla jsem došel k zjištění, že tento titulní předpis není totožný s obsahem složky a danými notovými party.

*titulní strana Thenyho *Pange lingua Pastor*.

⁴¹ Latinský pojem, v překladu znamená „Pastýř“.

Krom tympánu byly objeveny všechny party, nicméně byl nalezen i pěvecký part pro tenor a flétnu, které zde dle titulní strany nepatří. Při spartaci bylo ovšem zjištěno, že ona složka s jednou titulní stranou „Pange lingua Pastor“ obsahuje několik různých provedení a zápisů. K celkovým dvěma orchestrálními zhudebněním se dle dostupných informací nezachovaly party sborové. Naopak je součástí složky čtyřhlasé zhudebnění téhož textu, které však téměř vůbec nekoresponduje s nabízeným orchestrálním doprovodem, a to i přesto, že jsou psány ve stejné tónině, ve stejném metru a nesou stejné tempové označení.

Možná je i varianta, že již dříve došlo k chybnému opisu sborových partů.⁴² Nicméně ani samotné sborové party na sebe přímo nenavazovaly a v některých místech vytvářely velmi výrazné disonance. S přihlédnutím na vlastní zkušenost a práci s *Thenyho Requiem in dis* nebo vánočním *Alma Redemptoris Pastorale* tyto nesrovnalosti lze spíše označit za dřívější chybu v opisu nežli za autorský záměr. V rámci této práce byla však díla podrobena důkladnější analýze a bylo zjištěno mnoho různých nesrovnalostí, které vedly až k přehodnocení prvních závěrů.

6.5 Hudební analýza a práce s partiturou

6.5.1 Pange lingua Pastor – Adagio - Sborový part

V duchu zachování a respektování autorských kompozičních postupů jsem nejprve vytvořil sborovou partituru složenou ze všech čtyřech pěveckých linek acapella. Je velmi nepravděpodobné, že by Jan Theny tuto kompozici zamýšlel čistě vokální bez doprovodu, neboť bylo dobovou zvyklostí komponovat hudbu figurální, tedy s doprovodem orchestru. Alespoň při významnějších příležitostech, což vánoční svátky splňují.⁴³ V nynější situaci ale nelze ani tuto variantu zcela vyloučit.

⁴² Nejedná se o originální notové zápisy, což je uvedeno na titulních listech. Opisy učinil např. frenštátský kantor Pelikán.

⁴³ PECHÁČEK, S. *Česká sborová tvorba II (baroko a klasicismus)*. Praha : Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2012. ISBN 978-80-7290-539-3, s. 10.

Při spartaci kompletního sborového partu bylo využito maximální množství dostupného notového materiálu. Jisté drobné úpravy však byly nutností, a to zejména v partu altovém.

V sopránovém, tenorovém a basovém partu se jednalo pouze o úpravu a zkrácení některých pomlk, což lze logicky vyvodit z harmonických a textových souvislostí. Dodržení pomlk uvedených v opisech by totiž znamenalo absolutní chaos a nesourodost partitury jak v rovině textu, tak v harmonické výstavbě celé kompozice.

V altovém partu bylo navíc krom úpravy úvodní zapsané pomlky též zapotřebí učinit více zásahů, např. vynechat čtyři takty notového zápisu v závěru, potažmo notový zápis nahradit pomlkami. Dané takty totiž obsahovaly text opakující se z předcházejících čtyřech taktů, přičemž při jejich ponechání v partituře by sice textově korespondovaly s ostatními pěveckými party, avšak z harmonického hlediska je tomu naopak.

19

S. Fru-ctus ven-tris ge-ne-ro-si Rex ef-fu-dit

A. Fru-ctus ven-tris ge-ne-ro-si fru-ctus ven-tris, glo-ri-o-si rex ef-fu-dit Rex ef-fu-dit

T. Fru-ctus ven-tris ge-ne-ro-si Rex ef-fu-dit

B. -ctus ven-tris ge-ne-ro-si Rex ef-fu-dit

**partitura při ponechání původního altového partu*

19

S. Fru-ctus ven-tris ge-ne-ro-si Rex ef-fu-dit gen-ti-

A. Fru-ctus ven-tris ge-ne-ro-si rex ef-fu-dit Rex ef-fu-dit gen-ti-

T. Fru-ctus ven-tris ge-ne-ro-si Rex ef-fu-dit gen-ti-

B. -ctus ven-tris ge-ne-ro-si Rex ef-fu-dit gen-ti-

**partitura po vynechání čtyřtaktí v altovém partu*

Při záměrném odstranění těchto taktů celá sborová partitura získala melodickou i harmonickou logickou návaznost a utvořila celek.

Dalo by se předpokládat, že problémy a nesrovnalosti ve všech partech byly dle své povahy a dle dostupných materiálů zapříčiněny chybným přepisem a opisem not v dřívějších letech.

Tato partitura kromě rozsahu není příliš náročná a v budoucnu může sloužit jako vhodný materiál nejen pro případná školská pěvecká tělesa nebo např. farní scholy. Právě z těchto důvodů byla provedena transpozice z původní tóniny C dur do tóniny A dur. Díky transpozici je dílo mnohem dostupnější i pro amatérská pěvecká tělesa.

Pange lingua Pastor

originální tříhlas a upravený alt

Jan Theny,
arr. Boris Nykl

Adagio

Soprano
Pan - ge - lin - gua glo - ri - o - si cor - po - ris My - ste - ri - um My -

Alto
Pan - ge - lin - gua glo - ri - o - si cor - po - ris mys - te - ri - um Pan - ge - lin - gua glo - ri - o - si

Tenor
cor - po - ris My - ste - ri - um My -

Bass
cor - po - ris My - ste - ri - um My -

9
S. ste - ri - um San - qui - nis - que pre - ti - o - si quem in mun - di pre - ti - um
A. cor - po - ris My - ste - ri - um San - qui - nis - que pre - ti - o - si quem in mun - di pre - ti - um
T. ste - ri - um San - qui - nis - que pre - ti - o - si quem in mun - di pre - ti - um
B. ste - ri - um San - qui - nis - que pre - ti - o - si quem in mun - di pre - ti - um Fru -

19
S. Fru - ctus ven - tris ge - ne - ro - si Rex ef - fu - dit gen - ti -
A. Fru - ctus ven - tri - s ge - ne - ro - si rex ef - fu - dit Rex ef - fu - dit gen - ti -
T. Fru - ctus ven - tris ge - ne - ro - si Rex ef - fu - dit gen - ti -
B. - ctus ven - tris ge - ne - ro - si Rex ef - fu - dit gen - ti -

30
S. um. Rex ef - fu - dit gen - ti - um
A. um
T. um. Rex ef - fu - dit gen - ti - um
B. um. Rex ef - fu - dit gen - ti - um

*čtyřhlasé zpracování Thenyho *Pange Lingua* již po transpozici.

6.5.2 Pange lingua Pastor – Adagio - Instrumentální party

Při následném zkoumání této partitury s tempovým označením „adagio“ však došlo k dalším poznatkům.

Instrumentální party byly zachovány téměř kompletní (vyjma tympánů). Při spartaci ani nevznikly žádné výrazné komplikace či nesrovnalosti v partech.

Ani jedno z instrumentálních provedení ale nekoresponduje s již dříve rozebíranými sborovými party. Opět lze na základě poznatků o dobové tradici komponování figurální hudby předpokládat, že původně měla i své originální sborové party. Ty k dnešnímu dni ale v archivu nebyly nalezeny a z toho důvodu nebylo možné vyloučit původní záměr zkomponovat pouze instrumentální *Pange lingua*.

Naprosto zásadní však bylo zjištění, že výše uvedený altový part sborové partitury (viz kap. 6.5.1), který bylo nutno podstatně upravit, aby utvořil celek se zbylými pěveckými party, byl nakonec s téměř naprostou jistotou určen pro jednu z instrumentálních verzí. Ve své původní nezměněné podobě bez jakýchkoli úprav totiž jako jediný z pěveckých zápisů k orchestrálnímu doprovodu harmonicky ladí a rytmicky odpovídá partituře. Vyvstala tedy otázka, ke kterému zpracování *Pange lingua* byl vůbec altový part určen, zda k partu sborovému nebo instrumentálnímu.

6.5.3 Výsledek nesrovnalostí

Na první pohled se jedná o nepřehlednou situaci, poněvadž altová linka bez jakýchkoli výrazných zásahů do původního zápisu koresponduje s orchestrálním doprovodem. Současně ale s cíleným vynecháním jednoho čtyřtaktí utvoří zajímavou kompozici čistě sborovou, acapella. Je ovšem pravdou, že vytvoříme-li partituru ze sopránového, tenorového a basového partu, vznikne nám ucelené homofonní dílo. Navíc tenorový part by dle titulní strany neměl být v této složce zařazen. Jak bylo již dříve uvedeno, lze taky předpokládat, že původně bylo zamýšleno party instrumentálně doprovodit. Nicméně i takto v podobě acapella je realizace rozhodně možná.

Pokud bychom ale pracovali pouze se sborovým partem a k sopránu, tenoru a basu dodali i part altový, musíme hovořit již o díle polyfonním, a to i přes již zmíněné úpravy partu. V některých místech navíc vznikají velmi nadčasové a spíše moderní souzvučky. Ty napovídají tomu, že altový part původně neměl být součástí této konkrétní sborové partitury.

Pange lingua Pastor

originální tříhlas a upravený alt

Jan Theny,
arr. Boris Nykl

Adagio

The musical score is written for Soprano, Alto, Tenor, and Bass. It is in the key of C major (one sharp) and 3/4 time. The tempo is marked 'Adagio'. The lyrics are in Latin and are distributed across the four vocal parts. The Soprano part begins with 'Pan - ge - lin - gua glo - ri - o - si cor - po - ris My - ste - ri - um My -'. The Alto part begins with 'Pan - ge - Lin - gua glo - ri - o - si cor - po - ris mys - te - ri - um Pan - ge - lin - gua glo - ri - o - si'. The Tenor part begins with 'cor - po - ris My - ste - ri - um My -'. The Bass part begins with 'cor - po - ris My - ste - ri - um My -'.

**Znaky polyfonie i moderní souzvučky jsou patrné od prvních taktů.*

Na základě výše uvedeného lze vyvozovat, že složka s nadpisem „Pange lingua Pastor“ s největší pravděpodobností obsahovala tři odlišné zpracování tohoto eucharistického hymnu. Jedno se dochovalo čistě instrumentální (housle, varhany, horny, klarinety, flétny), další pak čistě vokální (soprán, tenor a bas) a jedno vokálně-instrumentální (varhany, tympány, horny, klarinety, housle + altový pěvecký part). Dle současných dostupných informací lze předpokládat, že ve farním archivu ani jedna z těchto kompozic není kompletně dochována a nelze tedy v danou chvíli učinit stoprocentní závěry.

Zajímavým zjištěním je též fakt, že vynecháním zmiňovaného čtyřtaktí v altovém partu vznikla situace, kdy je možné zkoumaný altový part použít jak v kombinaci s orchestrálním doprovodem, tak v čtyřhlasém sboru. I z toho vyplývá značná podobnost mezi těmito dvěma Thenyho díly. Obě verze jsou totiž v původní stejné tónině C dur a třídobém taktu.

6.5.3.1 Vokálně-instrumentální verze *Pange lingua* – klavírní výtah

Vzhledem k požadavkům této práce a plánovaným využitím vzdělávací brožury byl vytvořen klavírní výtah z orchestrálního partu, jež doprovází zachovaný altový part.

Při kompozici tohoto klavírního partu došlo k zachování varhanního zápisu v levé ruce. Melodicky významné momenty zejména v partech prvních houslí a prvního klarinetu byly zaneseny do osnovy ruky pravé. Obecně lze říci, že opět bylo dbáno na výslednou celkově nižší náročnost.

Vzhledem k celkovému velkému pěveckému rozsahu $h - e^2$ byla zachována původní tónina C dur. Ta je ostatně zachována i jednodušší charakter klavírního doprovodu.

Pange lingua Pastor

klavírní výtah a sólový zpěv

Jan Theny,
arr. Boris Nykl

Adagio

Alt

Klavír

9

A.

Klv.

15

A.

Klv.

21

A.

Klv.

28

A.

Klv.

Pan-ge-Lin-gua glo-ri-o-si cor-po-ris mys-te-ri-um

Pan-ge.lin-gua glo-ri-o-si cor-po-ris My-ste-ri-um San-qui-nis-que

pre-ti-o-si quem-in mun-di pre-ti-um

Fru-ctus ven-tri-s ge-ne-ro-si fru-ctus ven-tris, glo-ri-

o-si rex ef-fu-dit Rex ef-fu-dit gen-ti-um

*Pange lingua Pastor – originální altový part a klavírní výtah z orchestrálního doprovodu

6.5.4 Využití do vzdělávacího materiálu

Z kompletovaných dvou odlišných instrumentálních partitur „*Pange lingua*“ bylo pro účely této práce vybráno to zpracování, které koresponduje s altovým sborovým partem a na základě toho byl z této orchestrální partitury vytvořen klavírní výtah jako doprovodný part pro případnou realizaci v hudební výchově.

Pro využití ve sborové praxi byla zpracována partitura sboru (soprán, tenor a bas) a na základě těchto partů učiněn i klavírní přepis, kterým je možno podpořit nácvik sboru a případně i doprovodit a podpořit pěvecké těleso při vystoupeních.

Své uplatnění by ve sborové praxi mohla najít i čtyřhlasá verze (viz kap. 6.5.1).

7 Valašská mše jitřní – Václav Mýtný

7.1 Valašská mše jitřní – obecná definice

Samotný název Valašská mše jitřní dokládá základní důležitá fakta o tomto díle. Obecně lze říci, že se jedná o jitřní mši z regionu Valašska⁴⁴, nebo tedy alespoň obsahuje valašské prvky. Pojem jitřní mše pak definuje duchovní charakter díla a jeho časové využití – tedy ranní. Jitřní mše při příležitosti svátečního dne (např. Vánoce) pak lze spojit se mší půlnoční. Konkrétně Mýtného mše je navíc dílem pastorálním.

Václav Mýtný ovšem není jediným skladatelem kompozice tohoto názvu. Např. v roce 1941, tedy v době protektorátu, byla premiérově předvedena mše Jaroslava Křičky.⁴⁵

Sklenář ve svém článku o Křičkově jitřní mši přibližuje okolnosti vzniku tohoto díla. „Vznikla z podnětu Jaromíra Fialky, tehdejšího předsedy pěveckého sboru. Autorem původního textu pastorely je bystřický rodák František Táborský, text zhudebnil dirigent Jaroslav Křička mimořádným prostým stylem čerpajícím z lidové melodiky radostně jasných, vřelých a zbožných nálad.“⁴⁶

Pastorální mše však na našem území z historického hlediska nejsou žádným ojedinělým jevem. I vlivem kantorské tradice vzniklo obrovské množství pastorálních děl. Z Mýtného soudobých skladatelů lze jako typický příklad uvést asi nejznámějšího kantora Jakuba Jana Rybu a jeho dílo Česká mše vánoční nebo další tvorbu s pastorální tematikou.⁴⁷ Vlivu kantorů na českou hudbu a jejich významu pro pastorální tvorbu se blíže věnuje František Ostrý.

„Česká hudba disponuje celou řadou zajímavých osobností v oblasti skladatelské i interpretační a celou řadou zajímavých hudebních děl. Specifickou oblast tvoří díla běžně

⁴⁴ Oblast rozprostírající se na východě Moravy u hranic se Slovenskem.

⁴⁵ Český hudební pedagog, sbormistr a skladatel žijící v letech 1882 – 1969.

⁴⁶ SKLENÁŘ, J. Valašská jitřní mše pastorální znovu v Bystřici. *Zpravodaj* [online]. Bystřice pod Hostýnem, 2013, 2013(12/2013) [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.mubph.cz/clanek.php?id=2485>

⁴⁷ PECHÁČEK, S. Jakub Jan Ryba. *Česká sborová tvorba II: (baroko a klasicismus)*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2012, s. 128-129. ISBN 978-80-7290-539-3.

označována jako *pastorální mše*. Přestože se *pastorální tvorbě* věnovala celá řada skladatelů, stala se *doménou českých kantorů, osobností vesměs venkovského prostředí, v jejichž povolání se spojovala úloha učitele, regenschoriho a v některých případech i skladatele, byla v něm spojena oblast pedagogická s oblastí hudební.*⁴⁸

7.1.1 Mše

Pojem mše lze vykládat dvěma způsoby. Jedná se totiž o liturgii, tedy církevní bohoslužebný obřad. Další význam tohoto slova je ale taktéž označení hudební formy. Mše během svého vývoje doznala několika změnám, které ovlivňovaly jak samotnou strukturu mše, tak i dílčí detaily (jazyk apod.). Tyto změny měly vliv na mši v obou uvedených významech, neboť změna církevního obřadu ovlivnila i celkové požadavky na hudbu k němu určenou.

V dnešní době rozlišujeme zpívané části římskokatolické mše na dvě základní složky, „ordinarium“ a „proprium“. Mešní ordinarium obsahuje ty části, jež jsou pravidelně provozované při všech bohoslužbách. Za proprium pak označujeme vlastní texty, které jsou součástí mše pouze výjimečně při příležitosti konkrétní liturgické události (vánoční mše, velikonoční obřady, zádušní mše apod.).

Příkladem mešního propria jsou části „Aleluia, Tractus, Graduale, Requiem aeternam atd.“

Ordinarium missae, což je originální latinské označení, je složeno z šesti, potažmo pěti celků. Část „Sanctus“ se totiž realizuje většinou společně s částí „Benedictus“. Jednotlivé celky mešního ordinária tedy jsou: „Kyrie eleison, Gloria in excelsis Deo, Credo in unum Deum, Sanctus + Benedictus a Agnus Dei“.⁴⁹

Hudební forma mše byla dřív primárně určena pouze k liturgickým účelům. Během 20. století se však mše již začaly běžně provozovat i koncertně, a to nejen v církevních

⁴⁸ OSTRÝ, F. Jakub Jan Ryba a tři typy pastorální mše. *Teoretické reflexe hudební výchovy* [online]. 2013, 9(1) [cit. 2021-02-19]. ISSN 1803-1331. Dostupné z: https://www.ped.muni.cz/wmus/studium/doktor/teoreticke_reflexe_hv_9_1/ostry.pdf

⁴⁹ SLÁDEK, L. *Sborová duchovní tvorba Zdeňka Lukáše*. Praha, 2007. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze.

prostorech ale i v obrovských koncertních sálech po celém světě. Přičemž mše jsou mezi zájemci o klasickou hudbu velmi populární.

Stručný přehled o vývoji a významu mše obecně v křesťanském období na přelomu 18. a 19. století nabízí ve své diplomové práci Libor Sládek, který píše: „*V katolickém prostředí se stala mše reprezentativním vokálním či vokálně-instrumentálním útvarem celého 17. a 18. století a na jejím vývoji se podíleli přední skladatelé baroka i klasicismu, např. Claudio Monteverdi (1567-1643), Giacomo Carissimi (1605-1674), Giovanni Battista Pergolesi (1710-1736), Johann Sebastian Bach (1685-1750), Joseph Haydn (1732-1809), Michael Haydn (1737-1806), Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791), z českých autorů pak Adam Václav Michna z Otradovic (kolem 1600-1676), Jan Dismas Zelenka (1679-1735), František Xaver Richter (1709-1789), František Ignác Tůma (1704-1774), František Xaver Brixi (1732-1771) a další. Zvláštního postavení nabývají v této době jednak pastorální mše užívající lidových vánočních motivů - zcela mimořádná je tu Česká mše vánoční Jakuba Jana Ryby (1765-1815) „Hej, mistře“, která, ač formálně zachovává členění mešního ordinaria a propria, má svůj původ prokazatelně v jesličkových hrách; jednak mše zádušní. Provozování duchovní hudby při bohoslužbě bylo pak v 2. polovině 18. století silně omezeno dekrety Josefa II., které na druhou stranu podnítily rozvoj kostelní písně.“⁵⁰*

7.2 Valašská mše jitřní Václava Mýtného – o díle

Mýtného Valašská mše jitřní je kompozicí z roku 1777, kdy též premiérově zazněla ve Frenštátě pod Radhoštěm (viz kap. 4.1.2). Z dostupných informací vyplývá, že byla komponována cíleně k užití v době Vánoc v tomto regionu. Nikoli však k příležitosti půlnoční mše, ale až k ranní liturgii.

Význam tohoto díla nejen pro místní region Valašsko-lašského pomezí nabývá na rozměru díky využití textu a nápěvu původních valašských koled, stejně tak jako využití místního typického nástroje zvaného „Valašská truba“. Celkově se tedy jedná o historicky přínosnou

⁵⁰ SLÁDEK, L. *Sborová duchovní tvorba Zdeňka Lukáše*. Praha, 2007. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze.

kompozici, protože v případě dodržení zásad poučené interpretace⁵¹ může posluchačům nabídnout originální prožitek.

Mýtného mše je do dnešní doby pravidelně provozována přímo ve Frenštátě pod Radhoštěm v kostele sv. Jana Křtitele na Štědrý večer při příležitosti půlnoční mše. Lze tedy konstatovat, že se jedná o tradiční prvek nejen místní farnosti, nýbrž celého frenštátského regionu. Realizuje ji místní farní schola ve spolupráci s místními nadšenci. Přimo ve Frenštátě je toto dílo velmi populární, avšak již málo kdo zná jméno autora natož případné bližší informace o autorovi a jeho díle.

V roce 1994 dílo zpracoval místní rodák Jiří Trubač, který učinil přepis původního notového materiálu a vytvořil orchestrálně – vokální partituru. Dle dostupných informací se ovšem v originálních partech nedochoval varhanní part. V dochovaném notovém materiálu zůstal pouze part basy, nicméně bez číslování⁵². Jiří Trubač ze své vlastní iniciativy tedy dokomponoval varhanní part, který vychází z orchestrace. V současné době je při realizaci mše ve Frenštátě pod Radhoštěm tento part brán jako plnohodnotná součást partitury.

Valašská mše jitřní je kromě pravidelného provozování na frenštátské půlnoční mši provozována i v jiných městech. Zpracování tohoto díla se věnoval zároveň Petr Altrichter⁵³. V nedaleké Kopřivnici pak dokonce byla pořízena nahrávka a následně bylo vydáno CD. Pěvecké sdružení Kopřivnice na svých stránkách k albu doložilo i komentář.

„Nahrávka klasické, duchovní a vánoční hudby. Hudební doprovod Komorní orchestr Kopřivnice. Hlavní část tvoří nahrávka Valašské mše jitřní. Autorem je Václav Mýtný, principál frenštátské školy. Mše je zkomponována pro sóla, smíšený sbor s doprovodem varhan a orchestru (v dobovém obsazení). V některých částech jsou použity valašské lidové koledy a v doprovodu "valašská truba", kterou bylo možné slyšet na salaších Kozince

⁵¹ Tzv. „poučená interpretace“ vychází z aktuálních poznatků o dobové interpretaci. V rámci poučené interpretace je využívána originální orchestrace, přihlíží se k záměrům autora a požadavkům dané doby. Díky této snaze o co nejdokonalejší dobovou realizaci mají posluchači i v dnešní době možnost získat bližší představu o historii a provozování hudby v minulých stoletích.

⁵² Bez generálbasu.

⁵³ Bývalý dirigent Pěveckého sdružení Kopřivnice.

*a Radhoště. Rok vzniku mše - 1777, mše je pravděpodobně starší než, asi nejznámější, Česká mše vánoční Jana Jakuba Ryby.*⁵⁴

O mši jsem hovořil s Vojtěchem Trubačem, který ve Frenštátě pravidelně nacvičuje a následně i diriguje právě Mýtného vánoční mši. Během rozhovoru jsem se dozvěděl, že podle získaných informací je zřejmě několik různých zpracování a opisů tohoto díla. To má za následek případné odlišnosti v jednotlivých provedeních.⁵⁵

Krom pravidelných liturgických provedení ve Frenštátě pod Radhoštěm nebo příležitostných koncertních provedení v Kopřivnici je dílo provozováno i v mnoha dalších farnostech v rámci celé republiky. Je důležité zmínit i provedení z let 2008 a 2013, kdy Valašská mše jitřní zazněla na půlnoční mši ve velehradské bazilice Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje.⁵⁶ Dále se věřící mohli s dílem v posledních letech setkat např. v Olomouci, Blatnici pod sv. Antonínkem, Ústí nad Orlicí nebo ve Veselí nad Moravou. Mýtného mše je též součástí repertoáru Zašovského chrámového sboru.⁵⁷

O tom, že byla Mýtného vánoční kompozice s valašskou textovou předlohou velmi oblíbená již v době svého vzniku, podobně jako vánoční tvorba ostatních kantorů ve své době, svědčí text Jana Trojana zabývající se kantorskou tvorbou na Moravě a ve Slezsku v 18. století. Z textu též vyplývá, že pastorální tvorba byla velmi častá nejen v Čechách, nýbrž i v ostatních částech našeho území.

„Nejvýraznějších výsledků dosáhli kantorů ve shodě se svým povoláním a dobovou kulturně společenskou praxí ve sféře chrámové hudby. Jejich mešní kompozice, rekviem, i drobné skladby k offertoriu, graduale apod. náležejí k nejlepšímu, co bylo v oblasti kantorské hudby

⁵⁴ Hudba v chrámu sv. Bartoloměje. *Pěvecké sdružení Kopřivnice* [online]. Kopřivnice, 2008 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <http://pskoprivnice.blogspot.com/p/nase-cdour-cdnotre-cd.html>

⁵⁵ Téma: Valašská mše jitřní. Informace poskytl V. TRUBAČ, varhaník v kostele sv. Martina ve Frenštátě pod Radhoštěm, únor 2021.

⁵⁶ BOHUN, P. Půlnoční na Velehradě rozezněla Valašská mše jitřní. *Slovácký deník* [online]. Velehrad, 2013 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/zpravy_region/obrazem-pulnocni-na-velehrade-rozeznela-valasska-mse-jitni-20131225.html

⁵⁷ NOHAVICOVÁ, B. *Zašovský chrámový sbor* [online]. Ostrava, 2014 [cit. 2021-03-10]. Absolventská práce. Janáčkova konzervatoř a gymnázium v Ostravě.

vytvořeno. V případě zejména zdařilých vánočních skladeb, pastorálních mší a pastorel, lze hovořit o vytvoření svébytného typu skladby, který nemá jinde obdoby. Tady mohli kantoři rozvíjet kompozici na české texty a přiblížit se lidovému ovzduší jako v žádném jiném oboru. V tradici vytříbeném útvaru vánoční mše vydali ze sebe to nej lepší a dosáhli neslýchané popularity. Proslulá vánoční mše Hej, mistře J. J. Ryby z r. 1796 je typickým příkladem oblíbenosti skladeb tohoto druhu až do současné doby. Na Moravě hrála obdobnou roli celou řadu desetiletí *Missa pastoralis boemica* na valašsky zabarvený nářečný text, jejíž skladatel Josef Schreier (1718 v Dřevohosticích — ?) náleží k předním moravským kantorům. Ještě v polovině šedesátých let minulého století si vynutili kůroví zpěváci a hudebníci v jakési vsi okresu Valašské Klobouky na mladém učitelovi z roviny provozování oblíbené mše, jež se šířila po moravských kůrech až do druhé poloviny 19. století; ještě r. 1879 je zaznamenáno její provedení v Heralticích u Třebíče. Neméně populární byl později pastorální mši dosud málo známý Václav Mýtný z Frenštátu p. Radhoštěm (1777—?) a zejména František Navrátil (1732—1802) ve Valašském Meziříčí. Jak prokázal Otmar Urban ve své práci *Kapitoly z dějin hudby v Třebíči* (s. 77 ad.), byla Mýtného pastýřská mše jedním z pramenů tzv. Rybových Třebíčské vánoční mše, jež se udržuje dodnes na místním kúru. *Tradice lidových vánočních mší na Moravě si tedy v ničem nezadá s Čechami.*⁵⁸

7.3 Vznik díla

Valašská mše jitřní byla zkomponována v roce 1777 frenštátským rektorem⁵⁹ Václavem Mýtným, tedy pouze několik let před udělením Frenštátu statutu města. Článek s podrobným popisem okolností vzniku díla je dostupný ve Velehradském zpravodaji. Tento popis sepsal

⁵⁸ TROJAN, J., *Kantoři na Moravě a jejich hudební aktivita v 18. a 19. století: Úvodní črta k širší problematice z regionální hudební historie* [online]. Brno: Filozofická fakulta Brněnské univerzity, 1984 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/112223/H_Musicologica_19-1984-1_16.pdf?sequence=1

⁵⁹ V 16. – 19. století bylo využíváno pojmu „rektor“ pro ředitele školy, který současně zastával pozici ředitele kostelního kúru, přičemž často též vyučoval hudbu a zpěv. Pojem „rektor“ je spojen s oblastí střední a východní Moravy, kde došlo k modifikaci vlivem nářečí.

velehradský farář páter Petr Přádka (rodák z nedaleké Čeladné) jako pozvánku na tehdejší plánované provedení díla (v roce 2008). Vzhledem k velmi zajímavému, inspirativnímu a důkladnému popisu přikládám rozsáhlejší citaci.

„Vznik Valašské mše jitřní. Byl srpen v roce 1777 Rehtor Václav Mýtný, principál frenštátské školy, zasedl v neděli po obědě do své staromódní lenošky a přemýšlel o svém působení ve škole a v kostele. Líbily sa mu zdejší valašské koledy, které byly zpívány při jitřní. Nelíbilo sa mu, že byly zpívány bez ohledu na liturgický smysl jednotlivých částí mše svaté. Poposedl, vzal šňupec z tabatěrky a znovu přemýšlel. V hlavě rojily sa mu nové a nové myšlenky. Najednou vstal a nápad byl hotov: Nakomponuju pastýřsku mšu ze zdejších koled. Něco upravím, něco přepracuju a snad sa mi to podaří. Udržím věc v tajnosti a duchovenstvo spolu s věřícími na Boží hod překvapím. Jen školnímu pomocníkovi Hilšerovi po skončení díla musím sa svěřit, neboť mi vždy při cvičení kostelního zpěvu vypomáhá. Počátkem prosince musím býti hotov. Vstal a vyndal si veškeré vánoční partesy a přehlížel koledy, které by přišly v úvahu. Hodící nechal před sebou, jiné dal na stranu. Vybíral obzvláště ty, které líbily sa lidu i také jemu. Napsal si na papír jednotlivé části mše svaté. Každou na zvláštní notový papír. Začal komponovati a bylo slyšeti ve světnici jen škrtání brkového pera a tikot starých hodin. Tak psával každý den, kdykoliv měl nálady a tvořivosť k dispozici. Když měl hotový textový rozvrh mše, pustil sa do instrumentaca: soprán, alt, tenor, bas, violino I, II, viola, baso, clarinetta I, II, flauto, corni I, II, trompeti I, II, trombon, timpani. Zkrátka veškerá obsazení, která tehdy byla zvykám. Přičinil i bití 12 hodin na zvonku a i troubení na valašské trúbě. Tak často při světle lojové svíčky partesy pořizoval a vkládal do komposice svou celou kantorskou duši, by bohabojně opěvoval kouzlo vánočního svatvečera, v kterém sa narodil vládce lidských srdcí a jejich osud. Neúnavně pracoval. Byla to láska k hudbě, která hory přenášala a nemožné možným činila. Konečné koncem listopadu byl s komposicí hotový, ale také i s rozepisováním not.“⁶⁰

Páter Přádka dále přibližuje čtenářům i okolnosti nácvičku díla a samotného provedení. „Počátkem prosince sezval veškeré zpěvačky, zpěváky a cvičíval sbory při svém clavicemalu. Pomocník Hilšer pomáhal. Jiný den sezval veškeré muzikanty a nacvičoval doprovod orchestru. Týden před svátky vánočními sezval několikrát smíšený sbor i orchestr

⁶⁰ PŘÁDKA, P. Vznik "Valašské mše jitřní." *Velehradský zpravodaj* [online]. Velehrad, 2008, (28) [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/16121699-Sdeleni-zastupitelstva-obce.html>

a cvičil s průvodem clavicembalu celou jitřní s veškerým činem a příslušanstvím. Když propustil večer muzikanty a zpěváky a zavíral školu (kde bývaly zkoušky), rynkem odcházel do bytu v Dolní ulici, radostí sa chvěl, že se mu dílo podařilo. Přiblížil sa Štědrý den i po večeri, když vše ulehlo, pohlížel skromně na připravené partesy. Jak ponocný troubil půlnoc, ulehl. O půl 3. hodiny vstal, chvatně se oblekl, vzbudil ženu, děti a odešel do kostela. Připravil předem všem partesy na svá místa. Soprány a tenory na levo hracího pultu, basy a alty na právo, za soprány houslí a violu, za tenory klarinety, basu, horný, tympany, za alty trompety, trombon a rohy. O 4. hodině vešel pan farář František Gabriel Graff s kaplany Jakubem Bumbalou a Martinem Vichou k hlavnímu oltáři - začaly hodinky. Před hodinkami a během nich scházal sa lid v kostele. Plnil sa lidmi a osvětlen byl hořícími sloupky a svíčkami. Přicházeli nejen měšťané a příslušníci jednotlivých řemeslnických cechů, ale pasekáři oděni v dubňácích (kožichách), v aksamilkách na hlavě a i bohaté selky v drahocených šubách. Céchy zaujaly místo na právě nové a přistavěné pavlači od Horní ulice, pasekáři zase na tu od Kamenca. Kúr byl též dřevěný, nedávno nový a na starém kúru v zadu byly nové lavice pro frenštátské chalupníky z ulic. Místní honorace zaujala místo v lavicích u bočních oltářů, mládež a omladina v lodi chrámové. Hodinky už skončily a každý s nedočkavostí čekal, co nového pan rector provede. Rector zasedl k varhanám, zvonek u sakristie zacinkal a pan farář s kaplany vcházali k oltáři. Spustil předeheru plným strojem, ve kterém znázorňoval příchod pastýřů k chlévu betlémskému. Bylo slyšeti vůdčí hlas anglického rohu, který sa měnil s jinými vhodnými rejstříky, by celá předehra měla ráz pastorální. Začal introdukt. Pomocník Hilšer zasedl za stroj a pan principál Mýtný uchopil sa taktovky.⁶¹

Z textu se dozvídáme opravdu mnoho cenných informací. Je zřejmý fakt, že autor mši komponoval s jednoznačným cílem vytvoření liturgické kompozice, jejíž součástí budou přímo valašské koledy, která by tak nahradila neliturgický zpěv valašských koled při ranní mši.

⁶¹ PŘÁDKA, P. Vznik "Valašské mše jitřní." *Velehradský zpravodaj* [online]. Velehrad, 2008, (28) [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/16121699-Sdeleni-zastupitelstva-obce.html>

7.4 Jazyk

Liturgickým jazykem, tedy i jazykem určeným pro církevní bohoslužby na našem území byla dříve výhradně latina. Obyvatelstvo však často latinský jazyk neovládalo, bylo proto v jejich zájmu přiblížení bohoslužby svému srozumitelnému jazyku. Postupné pronikání českého jazyka do průběhu církevní bohoslužby se v 18. století stávalo běžnější praxí. K dané problematice se ve své knize vyjadřuje prof. Pecháček:

„V českých kostelech existovala v tehdejší době poměrně běžná praxe, tradovaná od dob husitských a českobratrských a později přejatá i církví katolickou, že totiž se při mších některé vložky zpívaly v češtině. Nejčastěji to bylo právě o Vánocích, kdy tímto způsobem pronikaly do mešních obřadů lidové koledy a později i vánoční pastorely. Čeština však začala v průběhu 18. století pronikat i do mešního ordinaria, a to formou tzv. interpolací, tj. prokládáním kanonizovaného latinského textu českými verši.“⁶²

Toto Mýtného dílo je tomu jasným důkazem. Této tématice se též věnuje ve své práci Ostrý, jenž píše: *„Již jsme se zmínili o výjimečně radostném charakteru pastorálních mší s českým textem. Ten pramení z okruhu lidových vánočních písní a koled s charakteristickými texty a melodiemi. Při bohoslužbách byla přísně předepsána jako liturgický jazyk latina. Ta ale nemohla lidové posluchače zejména o vánočních svátcích, ke kterým měli nejblíže, uspokojit. Proto začal do pastorálních mší, které už samy byly posluchačům bližší svými hudebními pastorálními prvky, pronikat český pastorální text, jenž se zpočátku uplatňoval především v propriu.“* A následně pokračuje s tvrzením, že: *„Český text nacházel uplatnění především ve větách Graduale a Offertorium...V případě ordinária byl kladen daleko větší důraz na dodržování předepsané latiny. Přesto i sem český text pronikal a právě ordinárium se stalo místem propojení latiny a češtiny. Tím ale latinské pastorální mše nezanikly a oba typy existovaly vedle sebe“⁶³*

⁶² PECHÁČEK, S. *Česká sborová tvorba II: (baroko a klasicismus)*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2012, s. 123. ISBN 978-80-7290-539-3.

⁶³ OSTRÝ, F. Jakub Jan Ryba a tři typy pastorální mše. *Teoretické reflexe hudební výchovy* [online]. 2013, 9(1) [cit. 2021-02-19]. ISSN 1803-1331. Dostupné z: https://www.ped.muni.cz/wmus/studium/doktor/teoreticke_reflexe_hv_9_1/ostry.pdf

Mýtného Valašská mše jitřní je typickým příkladem mše česko–latinské, případně lze dodat podrobnější označení „*valašsko-latinská mše*“.

7.5 Hudební složka – orchestrace

V orchestrální partituře nalezneme v dechové části party pro 2 flétny, 2 lesní rohy, celkem 3 pozouny, 2 klarinety a hoboj. Dále jsou zde uvedeny party 1. a 2. houslí, violy a basy. Rytmický doprovod obstarávají tympány. V části „Gloria“ je využito také regionálního nástroje „Valašské truby“ a zvonů. Zpěv je rozepsán do klasického čtyřhlasého sboru ve složení soprán, alt, tenor a bas. Ve frenštátské partituře sice chybí varhanní part, nicméně z již dříve uvedených skutečností je jasná originální přítomnost varhanního doprovodu. Ve Frenštátě pod Radhoštěm je realizována tato verze s varhanním doprovodem dle Jiřího Trubače.

7.6 Struktura a přehled jednotlivých částí

Valašská mše jitřní Václava Mýtného je složena z devíti částí. Jako celek vychází a respektuje strukturu mešního ordinaria a je doplněn o části propria. V partituře najdeme tedy části „Kyrie, Gloria, Graduale, Credo, Offertorium, Sanctus, Benedictus, Agnus Dei a Dona“

7.6.1 Kyrie

7.6.1.1 Text

V úvodní části Kyrie autor využívá kompletního latinského textu „Kyrie eleison, Christe eleison“. Tento text zazní celkem dvakrát, přičemž pokaždé je proložen českým ekvivalentem latinského textu.

Kyrie

Kyrie eleison,

Pane, Pane, uslyš nás.

Kriste eleison,

Kriste, Kriste vyslyš nás,

Dej nám tvého spasení, ó, Kriste, smilování.

Vyslyš naše modlení, ó, Kriste, smilování.

Kyrie eleison,

Pane, Pane, uslyš nás.

Kriste eleison,

Kriste, Kriste vyslyš nás.

V této části se jedná o česko-latinské pojetí textu.

7.6.1.2 Hudební analýza a harmonický rozbor

„Kyrie“ je úvodní částí celé této mše. Pro pedagogické účely nabízí takřka dokonalý materiál, proto je rozebrána podrobněji. Vhodná pro vzdělávací účely je z několika důvodů. Vzhledem k tomu že obsahuje český i latinský text, lze tuto část použít jako názornou ukázkou tohoto vícejazyčného propojení. Za předpokladu, že je v učebně hudební výchovy k dispozici klavír, tak z hlediska hudebního provedení není navíc nikterak náročná, tudíž ji lze prakticky využít přímo v rámci výuky. Skladbu je možné ve výuce realizovat buďto jako sborový part s klavírním doprovodem, postačí ale klidně dvojhlasý zpěv (sopránový a altový part) či pouze unisono part sopránu. Vzhledem k průzračné a jednoduché harmonii ji lze též využít jako materiál k harmonickému rozboru či jednodušší sluchové analýze.

Úvodní část celé mše je psána ve $\frac{3}{4}$ taktu v tónině D dur, přičemž nejprve zazní 16 taktová předehra, načež se přidává dívčí sbor. O další 4 takty později naváží pánské hlasy. Jsou využity základní funkce základní harmonické kadence.

Mezi takty 33 a 40 zpívá celý sbor, v harmonické výstavbě využívá autor II. stupně, který umocní celkovou gradaci. Ta vyvrcholí až náhlým tonálním skokem do dominantní tóniny.

V dalších 8 taktech jsou opět využity jen základní harmonické funkce ovšem s již novou základní tóninou A dur. Poté dochází k další modulaci, která se tentokrát odehraje v rozmezí 3 taktů a skrze dominantní septakord (zde konkrétně A7) dojde k návratu do původní tóniny D dur.

Následuje 16 taktů totožných s úvodní částí a dále závěrečná dohra.

7.6.1.3 Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce

Sbor + varhany

Valašská mše Jitřní

Kyrie

Václav Mýtný,
přepis Boris Nykl

♩ = 80

Soprán
Alt
Tenor
Bas
Varhany

20
S. son Kri - ste e - lei - son Kri - ste vy - slyš nás dej nám Tvé - ho spa - se - ní Ó Kri - ste smi -
A. son Kri - ste e - lei - son Kri - ste vy - slyš nás dej nám Tvé - ho spa - se - ní Ó Kri - ste smi -
T. Pa - ne, Pa - ne u - slyš nás Kri - ste vy - slyš nás dej nám Tvé - ho spa - se - ní Ó Kri - ste smi -
B. Pa - ne, Pa - ne u - slyš nás Kri - ste vy - slyš nás dej nám Tvé - ho spa - se - ní Ó Kri - ste smi -
Varh.

39
S. lo - vá - ní. Vy - slyš na - še mo - dle - ní, ó Kri - ste, smi - lo - vá - ní Ky - ri - e e - lei - son
A. lo - vá - ní. Vy - slyš na - še mo - dle - ní, ó Kri - ste, smi - lo - vá - ní Ky - ri - e e - lei - son
T. lo - vá - ní. Vy - slyš na - še mo - dle - ní, ó Kri - ste, smi - lo - vá - ní Pa - ne, Pa - ne
B. lo - vá - ní. Vy - slyš na - še mo - dle - ní, ó Kri - ste, smi - lo - vá - ní Pa - ne, Pa - ne
Varh.

58
S. Kri - ste e - lei - son Kri - ste vy - slyš nás
A. Kri - ste e - lei - son Kri - ste vy - slyš nás
T. u - slyš nás Kri - ste vy - slyš nás
B. u - slyš nás Kri - ste vy - slyš nás
Varh.

**kompletní sborový part s doprovodem varhan – část Kyrie.*

7.6.2 Gloria

7.6.2.1 Text

Druhá část Valašské mše jitřní nabízí opět hned v úvodu naprosto zřetelné česko-latinské zpracování, neboť zatímco zní trojhlasé „Gloria in excelsis Deo!“, v mužském partu nalezneme v současnou chvíli text český.

Dále autor využil výhradně jazyka českého či valašského nářečí, přičemž v závěru zazní opět i český „překlad“ latinské formule, tedy „Sláva na výsostech bohu a pokoj lidem dobré vůle“.

Gloria

„Gloria in excelsis Deo!

Co je to nového? Velmi něco divného slyším tu zpívat: gloria! Vstávejte, bratrové, je cosi nového, vidím já i jasnost velkou při Betlémě!

Budu státi, poslouchati, kolikátá je hodina.

Chval každý duch Hospodina i Ježíše, jeho Syna, odbila dvanáctá hodina, přišla k nám radostná novina.

Nebojte se, pastýřové, zvěstují vám věci nové, radost zvěstují velikou a nikdy neslýchanou.

Narodil se nám Spasitel, všeho světa Vykupitel, narodil se v Betlémě, leží v chlévě na seně, narodil se z Panny čisté, leží v chlévě v špatném místě.

Andělové jej chválají, jemu vesele zpívají.

Sláva, sláva, sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.

Pojďme honem pastýřové, pojdme k Betlému, najdeme tam Spasitele, učíňme mu poklonu.“

Podobně jako část Kyrie lze i Gloria bezpečně označit za česko-latinskou část.

7.6.2.2 Hudební analýza

Hned v úvodní části sboru najdeme polyfonní zpracování sborových partů, což umocní slavnostní charakter díla. Polyfonní faktura je ovšem pouze na prostoru šestnácti taktů. Poté již následuje typická homofonní faktura. Zároveň je v této části poměrně dost částí, v nichž zpívá mužská a ženská část sboru odděleně, což je účinný kontrastní prvek.

Valašská mše jitřní
Gloria

Václav Mýtný,
přepis B. Nykl

Andante sostenuto

Suprano
Alto
Tenor
Bass
Organ

15

S.
A.
T.
B.
Org.

*Úvodní polyfonní prvky ve sborovém partu.

Mýtný při kompozici přibližně do první poloviny této části využívá převážně tři základní harmonické funkce, stejně tak je tomu i v následné části „recitativo“, kde dochází k modulaci z počáteční tóniny D dur do tóniny subdominantní. Po „recitativu“ Mýtný pokračoval v G dur až do závěrečné části, kdy sbory zpívají český text „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle“. Tato pasáž je zhudebněna v původní tónině D dur. Úplný závěr (11 posledních taktů) části „Gloria“ je věnováno mužskému sboru, jehož melodie je doprovázena orchestrem unisono.

V partituře je kromě běžné orchestrace zaznamenáno využití typického regionálního nástroje „valašské truby“ a zvonů.

„Gloria“ je oproti úvodní části podstatně delší a náročnější pro interpretaci i případnou analýzu v rámci běžné vyučovací hodiny.

7.6.2.3 Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce

Valašská mše jitřní

Gloria

Václav Mýtný,
přepis B. Nykl

Andante sostenuto

Soprano: Glo-ri-a, glo-ri-a, glo-ri-a, glo-ri-a, in ex-cel-sis, in ex-cel-sis,
Alto: Glo-ri-a, glo-ri-a, glo-ri-a, glo-ri-a, in ex-cel-sis, in ex-cel-sis,
Tenor: Co je to no-vé-ho? Vě-mi ně-co div-né - ho sly -
Bass: Co je to no-vé-ho? Vě-mi ně-co div-né - ho sly -

15
S. in ex-cel-si De - ol glo-ri-a, glo-ri-a, in ex-cel-sis De - o glo-ri-a, glo-ri-a, in ex-cel-sis De - o
A. in ex-cel-si De - ol glo-ri-a, glo-ri-a, in ex-cel-sis De - o glo-ri-a, glo-ri-a, in ex-cel-sis De - o
T. šim tu zpi-vát: glo-ri-al! Vě-tá-vej-te, bra-trové, je co-si no - vé - ho, vi-dím-já i jas-nost vel-ku při Bet - lé - mě! Bu-du stá - ti, pos-lou-cha - ti, ko-li-ká - tá je ho-di-na.
B. šim tu zpi-vát: glo-ri-al! Vě-tá-vej-te, bra-trové, je co-si no - vé - ho, vi-dím-já i jas-nost vel-ku při Bet - lé - mě! Bu-du stá - ti, pos-lou-cha - ti, ko-li-ká - tá je ho-di-na.

29
Org. Chval-kai-dý duch Ho - spo-di - na i

49
S. Je - ži - se, je - ho šy - na, od - bi-la dva-ná-c-tá ho-di - na, při - šla k nám ra-dost-ná no - vi - na.
Org.

67 *recitativo*
S. Ne-běj-te se, pas-tý - řo - vé, zvěs-tu - ji vám vě - ci no - vé,
A.
T.
B.

- 1. strana sborového partu s varhanním doprovodem – část Gloria

2

81 **Andante**

S. ri-dost zvěs-tu - ji ve - li - kou a ni - kdy ne - sly - cha - nou. Na - ro - dil, se nám. Spa - si - tel, vše - hu, svě - ta Vy - ku - pi - tel, na - ro - dil, se

A. Na - ro - dil, se nám. Spa - si - tel, vše - hu, svě - ta Vy - ku - pi - tel, na - ro - dil, se

T. Na - ro - dil, se nám. Spa - si - tel, vše - hu, svě - ta Vy - ku - pi - tel, na - ro - dil, se

B. Na - ro - dil, se nám. Spa - si - tel, vše - hu, svě - ta Vy - ku - pi - tel, na - ro - dil, se

Org. Na - ro - dil, se nám. Spa - si - tel, vše - hu, svě - ta Vy - ku - pi - tel, na - ro - dil, se

94

S. v bet - lé - mé, le - ži v chlé - vě na - se - ně, na - ro - dil se, z Pan - ry - čis - té, le - ži v chlé - vě, v špat - ném mi - stě. An - dě - lo - vě jě -

A. v bet - lé - mé, le - ži v chlé - vě na - se - ně, na - ro - dil se, z Pan - ry - čis - té, le - ži v chlé - vě, v špat - ném mi - stě. An - dě - lo - vě jě -

T. v bet - lé - mé, le - ži v chlé - vě na - se - ně, na - ro - dil se, z Pan - ry - čis - té, le - ži v chlé - vě, v špat - ném mi - stě. An - dě - lo - vě jě -

B. v bet - lé - mé, le - ži v chlé - vě na - se - ně, na - ro - dil se, z Pan - ry - čis - té, le - ži v chlé - vě, v špat - ném mi - stě. An - dě - lo - vě jě -

Org. v bet - lé - mé, le - ži v chlé - vě na - se - ně, na - ro - dil se, z Pan - ry - čis - té, le - ži v chlé - vě, v špat - ném mi - stě. An - dě - lo - vě jě -

107

S. chvá - le - jí, je - mu, ve - se - le - xpí - va - jí. Slá - va, slá - va, slá - va, slá - va na vý - sos - tech Bo - hu na vý - sos - tech

A. chvá - le - jí, je - mu, ve - se - le - xpí - va - jí. Slá - va, slá - va, slá - va, slá - va na vý - sos - tech Bo - hu na vý - sos - tech

T. chvá - le - jí, je - mu, ve - se - le - xpí - va - jí. Slá - va, slá - va, slá - va, slá - va na vý - sos - tech Bo - hu na vý - sos - tech

B. chvá - le - jí, je - mu, ve - se - le - xpí - va - jí. Slá - va, slá - va, slá - va, slá - va na vý - sos - tech Bo - hu na vý - sos - tech

Org. chvá - le - jí, je - mu, ve - se - le - xpí - va - jí. Slá - va, slá - va, slá - va, slá - va na vý - sos - tech Bo - hu na vý - sos - tech

125

S. Bo - hu a na ze - mi po - koj li - dem, li - dem do - bré vü - le. Slá - va, slá - va, na - vý - sos - tech Bo - hu

A. Bo - hu a na ze - mi po - koj li - dem, li - dem do - bré vü - le. Slá - va, slá - va, na - vý - sos - tech Bo - hu

T. Bo - hu a na ze - mi po - koj li - dem, li - dem do - bré vü - le. Slá - va, slá - va, na - vý - sos - tech Bo - hu

B. Bo - hu a na ze - mi po - koj li - dem, li - dem do - bré vü - le. Slá - va, slá - va, na - vý - sos - tech Bo - hu

Org. Bo - hu a na ze - mi po - koj li - dem, li - dem do - bré vü - le. Slá - va, slá - va, na - vý - sos - tech Bo - hu

145 **Allegro moderato**

S. Půj - me ho - nem pas - tý - fo - vě, půj - me k Bet - lé - mu, naj - de - me tam Spa - si - te - le, u - čín - me mu po - klo - nu.

A. Půj - me ho - nem pas - tý - fo - vě, půj - me k Bet - lé - mu, naj - de - me tam Spa - si - te - le, u - čín - me mu po - klo - nu.

T. Půj - me ho - nem pas - tý - fo - vě, půj - me k Bet - lé - mu, naj - de - me tam Spa - si - te - le, u - čín - me mu po - klo - nu.

B. Půj - me ho - nem pas - tý - fo - vě, půj - me k Bet - lé - mu, naj - de - me tam Spa - si - te - le, u - čín - me mu po - klo - nu.

Org. Půj - me ho - nem pas - tý - fo - vě, půj - me k Bet - lé - mu, naj - de - me tam Spa - si - te - le, u - čín - me mu po - klo - nu.

• 2. strana sborového partu s varhanním doprovodem – část Gloria

7.6.3 Graduale

7.6.3.1 Text

Část Graduale spadá do mešního propria, neobsahuje žádná latinská slova, což jen potvrzuje a navazuje na slova Františka Ostrého (viz kap. 7.4).

Graduale

Do Betléma chvátáme, Děťátko přivítáme, v té chvíli z Marie Panny narozené, v té chvíli z Marie Panny narozené, poklonu mu učinme, chvalme a prozpěvujme.

*Do Betléma chvátáme, Děťátko přivítáme,
v té chvíli z Marie Panny narozené, jej chvalme, plesejme.*

Den přeslavný jest nám přišel,

radujme se, veselme se v tomto narození.

Den přeslavný jest nám přišel, v němž má býti každý vesel.

7.6.3.2 Hudební analýza

Základní tónina „Graduale“ je G dur. Harmonická struktura díla je i zde podobná jako v ostatních částech Valašské mše jitřní. Navíc i v této části mešního propria nalezneme dva na sebe navazující samostatné celky. Prvním je část „*Do Betléma chvátáme, ...*“ v celém taktu, přičemž druhá část „*Den přeslavný...*“ je sice stejně jako prvá část v sudém taktu, nicméně již ve 2/4 metru. Odlišuje se i změnou tempa a modulací do subdominantní tóniny.

Jedná se o velmi příhodný materiál pro praktickou ukázkou využití známe koledy (byť v méně známém nápěvu) přímo v liturgické kompozici.

7.6.3.3 Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce

sbor + varhany

Valašská mše jitřní

Graduale

Václav Mýtný
přepis B. Nykl

Allegretto

Soprán
Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-vi-tá-me, *f* v té chví-li z Ma-ri-e Pan-ny na-ro-ze-né, *p* v té chví-li z Ma-ri-e

Alt
Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-vi-tá-me, *f* v té chví-li z Ma-ri-e Pan-ny na-ro-ze-né, *p* v té chví-li z Ma-ri-e

Tenor
Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-vi-tá-me, *f* v té chví-li z Ma-rie-e Pan-ny na-ro-ze-né, *p* v té chví-li z Ma-rie-e

Bas
Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-vi-tá-me, *f* v té chví-li z Ma-rie-e Pan-ny na-ro-ze-né, *p* v té chví-li z Ma-rie-e

Varhany
p *f* *p*

11

S.
Pan-ny na-ro-ze-né, *f* po-klo-nu mu u-čin-me, chval-me a pro-zpě-vuj-me! *p* Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-vi-tá-me,

A.
Pan-ny na-ro-ze-né, *f* po-klo-nu mu u-čin-me, chval-me a pro-zpě-vuj-me! *p* Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-vi-tá-me,

T.
Pan-ny na-ro-ze-né, *f* po-klo-nu mu u-čin-me, chval-me a pro-zpě-vuj-me! *p* Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-vi-tá-me,

B.
Pan-ny na-ro-ze-né, *f* po-klo-nu mu u-čin-me, chval-me a pro-zpě-vuj-me! *p* Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-vi-tá-me,

Varh.
f *p*

Andante

S.
f v té chví-li z Ma-ri-e Pan-ny na-ro-ze-né, jej chval-me *ff* ple-sej-me! *f* Den pře-slav-ný jest, nám při-šel

A.
f v té chví-li z Ma-ri-e Pan-ny na-ro-ze-né, jej chval-me *ff* ple-sej-me! *f* Den pře-slav-ný jest, nám při-šel

T.
f v té chví-li z Ma-rie-e Pan-ny na-ro-ze-né, jej chval-me *ff* ple-sej-me! *f* Den pře-slav-ný jest, nám při-šel

B.
f v té chví-li z Ma-rie-e Pan-ny na-ro-ze-né, jej chval-me *ff* ple-sej-me! *f* Den pře-slav-ný jest, nám při-šel

Varh.
f *mf* *ff* *f*

*1. strana sborového partu s varhanním doprovodem – část Graduale

2

33

S. *f* ra - duj - me se... ve - sel - me - se v tom. to na - ro - ze - ní,

A. *f* ra - duj - me se... ve - sel - me - se v tom. to na - ro - ze - ní,

T. *mf* ra - duj - me se... ve - sel - me - se v tom... to na - ro - ze - ní.

B. *mf* ra - duj - me se... ve - sel - me - se v tom... to na - ro - ze - ní.

Varh. *f*

44

S. *f* Den pře - slav - ný jest. nám. při - šel, v němž má bý - ti kaž - dý... ve - sel.

A. *f* Den pře - slav - ný jest. nám. při - šel, v němž má bý - ti kaž - dý... ve - sel.

T. *f* Den pře - slav - ný jest. nám. při - šel, v němž má bý - ti kaž - dý... ve - sel.

B. *f* Den pře - slav - ný jest. nám. při - šel, v němž má bý - ti kaž - dý... ve - sel.

Varh. *mf*, *f*, *p*

58

S.

A.

T.

B.

Varh. *f*, rit.

*2. strana sborového partu s varhanním doprovodem – část Graduale

7.6.4 Credo

7.6.4.1 Text

V následující části mešního ordinaria Mýtný pracuje opět pouze s českým textem. V závěru dochází k „vyznání víry“, což je podstatou dané části.

Credo

*Pojďme honem, pastuškové, pospíchejme k Betlému,
najdeme tam Spasitele, učíňme mu poklonu.*

*Pojďme honem, ať jej najdem, ať jej můžem přivítat,
učíňme mu hlučnou hudbu, půjdem před jesličky hrát.*

*Před tebou na zem padáme, Ježíšku náš přemilý,
Tobě svou úctu vzdáváme, Spasiteli rozmilý.*

7.6.4.2 Hudební analýza

Tato část mešního ordinária byla Václavem Mýtným zpracována v poměrně krátkém rozsahu a jedná se o celkově jednu z kratších částí tohoto díla. Celá je komponována v tónině G dur, je zde využito vesměs pouze základních harmonických funkcí.

Při analýze hlavní melodie na několika místech najdeme využití církevního modu. Konkrétně se jedná o využití lydické kvarty, kdy v tónině G dur místo tónu „c“ zní „cis“.

Tento zvýšený tón je podpořen i orchestrem, v němž v daný okamžik zní akord A dur.

Valašská mše jitřní

Václav Mýtný, přepis
B. Nykl

Credo

Moderato

Soprano
Pojď-me ho-nem, pa-stuš-ko - vě, po-spi-chej-me k Be-tlé - mu, naj-de-me tam Spa-si-te-le, u-čiň-me mu po-klo-nu.

Alto
Pojď-me ho-nem, pa-stuš-ko - vě, po-spi-chej-me k Be-tlé - mu naj-de-me tam Spa-si-te-le, u-čiň-me mu po-klo-nu.

Tenor
Pojď-me ho-nem, pa-stuš-ko - vě, po-spi-chej-me k Be-tlé - mu naj-de-me tam Spa-si-te-le, u-čiň-me mu po-klo-nu.

Bass
Pojď-me ho-nem, pa-stuš-ko - vě, po-spi-chej-me k Be-tlé - mu naj-de-me tam Spa-si-te-le, u-čiň-me mu po-klo-nu.

Organ
mf *f*

**Lydický modus lze pozorovat ve 3. a 7. taktu.*

Z hudebního hlediska lze tuto část rozdělit na dva zřetelně odlišné celky, neboť se od taktu 25 mění tempo i metrum z čtyřdobého na třídobé. Druhá část je zřetelně odlišná i melodicky.

24 D.C. Coda

S.
slíc-ky hrát! Před te-bou na-zem pa - dá - me, Je-žis-ku náš pře - m - lý, to-běsvou ú - ctu vzdá - vá - me, Spa-si - te - li.

A.
slíc-ky hrát! Před te-bou na-zem pa - dá - me, Je-žis-ku náš pře - mi - lý, to-běsvou ú - ctu vzdá - vá - me, Spa-si - te - li.

T.
slíc-ky hrát! Před te-bou na-zem pa - dá - me, Je-žis-ku náš pře - mi - lý, to-běsvou ú - ctu vzdá - vá - me, Spa-si - te - li.

B.
slíc-ky hrát! Před te-bou na-zem pa - dá - me, Je-žis-ku náš pře - mi - lý, to-běsvou ú - ctu vzdá - vá - me, Spa-si - te - li.

Org.

**druhá část v rámci celku Credo*

7.6.4.3 Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce

Valašská mše jitřní

Václav Mýtný, přepis
B. Nykl

Credo

Moderato

Soprano
Pojď-me ho-nem, pa-stuš-ko-vé, po-spi-čej-me k Be-tlé - mu, naj-de-me tam Spa-si-te-le, u-čin-me mu po-klo-nu.

Alto
Pojď-me ho-nem, pa-stuš-ko-vé, po-spi-čej-me k Be-tlé - mu naj-de-me tam Spa-si-te-le, u-čin-me mu po-klo-nu.

Tenor
Pojď-me ho-nem, pa-stuš-ko-vé, po-spi-čej-me k Be-tlé - mu naj-de-me tam Spa-si-te-le, u-čin-me mu po-klo-nu.

Bass
Pojď-me ho-nem, pa-stuš-ko-vé, po-spi-čej-me k Be-tlé - mu naj-de-me tam Spa-si-te-le, u-čin-me mu po-klo-nu.

Organ
mf *f*

12 **Fine**

S.
Pojď-me ho-nem, at jej naj-dem, at jej mů-žem při-vi - tat, u-čin-me mu hluč-nou hud-bu, púj-dem před je -

A.
Pojď-me ho-nem, at jej naj-dem, at jej mů-žem při-vi - tat, u-čin-me mu hluč-nou hud-bu, púj-dem před je -

T.
Pojď-me ho-nem, at jej naj-dem, at jej mů-žem při-vi - tat, u-čin-me mu hluč-nou hud-bu, púj-dem před je -

B.
Pojď-me ho-nem, at jej naj-dem, at jej mů-žem při-vi - tat, u-čin-me mu hluč-nou hud-bu, púj-dem před je -

Org.
mf *mf*

24 **D.C. Coda**

S.
slíc-ky - hrát! Před te-bou na-zem pa - dá - me, Je-žis-ku náš - pře - m - lý, to-běsvou ú - ctu vzdá - vá - me, Spa-si - te - li,

A.
slíc-ky - hrát! Před te-bou na-zem pa - dá - me, Je-žis-ku náš - pře - mi - lý, to-běsvou ú - ctu vzdá - vá - me, Spa-si - te - li,

T.
slíc-ky - hrát! Před te-bou na-zem pa - dá - me, Je-žis-ku náš - pře - mi - lý, to-běsvou ú - ctu vzdá - vá - me, Spa-si - te - li

B.
slíc-ky - hrát! Před te-bou na-zem pa - dá - me, Je-žis-ku náš - pře - mi - lý, to-běsvou ú - ctu vzdá - vá - me, Spa-si - te - li

Org.

39

S.
roz - mi - lý.

A.
roz - mi - lý.

T.
roz - mi - lý.

B.
roz - mi - lý.

Org.

* kompletní sborový part s doprovodem varhan – část Credo.

7.6.5 Offertorium

7.6.6 Text

Offertorium v Mýtného zpracování neobsahuje žádné latinské prvky. Vánoční část mešního propria je zpracována jako příběh a výzva k cestě do Betléma za účelem přivítání narozeného Ježíška a obdarování ho dary.

Offertorium

*Vzhůru vstaňte pastuškové, zpívají Vám andělové, pastýříčkové, noviny nové Vám nesou!
Běžte do města, krátká je cesta, k Betlému.*

*Ondro! Kubo! Počívajte nad námi zpívání. Juro! Janku! Čili spíte a neslyšíte ten andělský
hlas? Honem vzhůru povstávejte a snad zpěvu neslyšíte?*

Nekřič! Nekřič! Však nespíme a slyšíme co se děje my čujeme, neb nespíme!

*Pastuškové zveselosti vstaňte rychle z ochotnosti, do betléma pospíchejme, toho Pána
přivítejme, dary sebou vezmeme, jeden za druhým pojdme!*

*Což já malý pastýříček, mám ti obětovati, tobě, Ježíšku, dáti? Přijmi srdce nevinnosti, které
dávám s upřímností. Až budu mít ovečku, dám ji tobě Ježíšku.*

*Ty, Gertrudo, vezmi pudlo másla nejčistějšího, též sýra nejlepšího. A smetany nabere,
kašičky navaríme, by dítě mělo co jísti, a tak ho uhostíme.*

*A ty Kubo, bez dalšího, vezmi vlnu z oveček, bude to do jesliček, Ondro s basem seber sa,
vezmi huňku, opaš sa, a ty Macku ber trůbu, proukážeš svou službu.*

*Dudy máme potrhané, dávno nejsou spravené, jsou na skrze dřavé, nechme tedy dudy
doma, sic by nás bylo hanba. Kde andělé zpívají, dudy se nehodějí. Milé matky, vy své
dítky vedte tam k Ježíškovi, aby jeho poznaly. Též vy vdovy zarmoucené, ode všeho
puštěné, utečte se k jesličkám, úzkost vaší složte tam!*

*Za ty dary co nám dáš milý Spasiteli náš, Božské dítě co nám dáš, dej nám jenom milost
svou, zachovej nás od hříchu, ať nás přijmeš do nebe, za to žádáme tebe.*

Kriste Králi, Pane náš, ty jenž srdce naše znáš, ty všechny požehnej nás. Před tebou se klaníme, na tvář k zemi padáme, přijmi modlitby naše, spas naše hříšné duše, přijmi modlitby naše, spas naše hříšné duše!

7.6.6.1 Hudební analýza

„Offertorium“ je nejdelší částí celé mše. Jako jediné je psáno v tónině C dur, navíc v 3/8 taktu. Je zde také redukován orchestr.

Po úvodní desetitaktové orchestrální předejře začíná part ženského sboru, který unisono zpívá úvodní melodii. Poté ženskému sboru odpovídá mužská pěvecká složka. Po této kontrastní části po dobu 8 taktů zpívá sbor společně, následně přebírá sólo opět sbor mužský.

Po změně metra z 3/8 na 2/4 následuje další část, kterou lze v podstatě označit za zaranžovanou vánoční koledu. Hlavní melodii postupně prezentují soprán, alt, tenor i bas za doprovodu orchestru. Zazní tak první 4 sloky vánoční koledy, každá v jiné tónině. Další sloka je rozepsána pro tenor s basem (stále unisono), poslední dvě sloky pak již do kompletního sborového čtyřhlasu.

7.6.6.2 Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce

Valašská mše jitřní

Offertorium

Václav Mýtný,
přepis B. Nykl

Lento

Soprano
Alto
Tenor
Bass
Organ

14
S. ko - vé, zpi - va - jí Vám an - dě - lo - vé, pa - stý - řič - ko - vé, no - vi - ny no - vé, Vám ne - sou, běž - te do mě - sta, krát - ká je ces - ta
A. ko - vé, zpi - va - jí Vám an - dě - lo - vé, pa - stý - řič - ko - vé, no - vi - ny no - vé, Vám ne - sou, běž - te do mě - sta, krát - ká je ces - ta
T.
B.
Org. *mf*

29
S. k Be - tlé - mu.
A. k Be - tlé - mu.
T. On - dro! Ku - bo! Po - čú - vaj nad ná - mi zpi - vá - ní. Ju - ro! Jan - ku! Či - li spi - te a ne - sly - ší - te ten. an - děl - ský hlas?
B. On - dro! Ku - bo! Po - čú - vaj nad ná - mi zpi - vá - ní. Ju - ro! Jan - ku! Či - li spi - te a ne - sly - ší - te ten. an - děl - ský hlas?
Org. *f*, *p*, *f*

44
S. Ne - krič! Ne - krič! Však ne - spi - me a sly - ší - me co se dě - je ču - du - je - me, neb ne - spi -
A. Ne - krič! Ne - krič! Však ne - spi - me a sly - ší - me co se dě - je ču - du - je - me, neb ne - spi -
T. Ho - nem vzhů - ru po - vsta - vaj - te, a snad zpě - vu ne - sly - ší - te? Ne - krič! Ne - krič! Však ne - spi - me a sly - ší - me co se dě - je ču - du - je - me, neb ne - spi -
B. Ho - nem vzhů - ru po - vsta - vaj - te, a snad zpě - vu ne - sly - ší - te? Ne - krič! Ne - krič! Však ne - spi - me a sly - ší - me co se dě - je ču - du - je - me, neb ne - spi -
Org. *p*, *f*

* 1. strana sborového partu s varhanním doprovodem – část Offertorium

2

55

S. me!

A. me!

T. me! Pa-stu-ško-vé z ve-se - lo - sti vstaň-te rych-le z o-chot - no - sti, do Be-tlé-ma pos-pí - chej - me, to-ho Pá-na při-ví - tej - me, da-ry se-bou vez -

B. me! Pa-stu-ško-vé z ve-se - lo - sti vstaň-te rych-le z o-chot - no - sti, do Be-tlé-ma pos-pí - chej - me, to-ho Pá-na při-ví - tej - me, da-ry se-bou vez -

Org.

65 **Andante**

S. Což já ma-ly pa-stý-ří-ček,

A.

T. me - me, je-den za dru-hým pojď-me!

B. me - me, je-den za dru-hým pojď-me!

Org.

81

S. mám ti o-bě - to-va-ti, to-bě, Je-žíš - ku, dá-ti? Při-jmi srd-ce ne-vin-no-sti, kte-ré dá-vám s u-pří-mno-stí. Až bu-du mít o-več-ku, dám ji to-bě, Je-žíš-ku.

A.

T.

B.

Org.

94

S.

A. Ty, Ger-tru-do, vez-mi pu-dlo má-sla nej-čis - těj-ší-ho, též sý-ra nej - lep-ší-ho! A sme-ta-ny na-be-re-me, ka-šič-ky na - va-ří-me,

T.

B.

Org.

* 2. strana sborového partu s varhanním doprovodem – část Offertorium

107

S.

A.

T.
by dí-té mě - lo co jís-ti, a tak ho u - ho-stí-me.

B.
A ty, Ku-bo, bez dal-ší-ho, vez-mi vl-nu

Org.

122

S.

A.

T.
z o-ve-ček, bu-de to do je-si-ček, On-dro s ba-sem se-ber sa, vez-mi huň-ku, o-páš sa, a ty Mac-ku, ber trů-bu, pro-u-ká-žeš svou služ-bu.

B.
z o-ve-ček, bu-de to do je-si-ček, On-dro s ba-sem se-ber sa, vez-mi huň-ku, o-páš sa, a ty Mac-ku, ber trů-bu, pro-u-ká-žeš svou služ-bu.

Org.

135

S.

A.

T.

B.
Du-dy má-me po-tr-ba-né, dáv-no nej-sou spra-ve-né, jsou na-skr-ze dě-ra-vé, nech-me te-dy du-dy do-ma.

Org.

148

S.

A.

T.
Mi-lé mat-ky, vy své dí-t-ky

B.
sic by nás by - lo han-ba. Kde an-dě-lé zpí-va-jí, du-dy se ne - ho-dě-jí.

Org.

* 3. strana sborového partu s varhanním doprovodem – část Offertorium

162

S.

A.

T.
ved-te tam k Je - žiš-ko-vi, Též vy vdo-vy zar-mou-ce-né, o-de vše-ho puš-tě-né, u-teč-te se k je-slič-kám,
a - by je - ho po-zna-ly. ty, jenž srdce - ce na - še znáš, ty všeč-ky po - že-hnej nás. Před Te - bou se kla-ní - me, na tvář k ze-mi pa-dá-me,

B.

Org.

176

S.
Za ty da-ry co nám dáš, mi - lý Spa-si - te-li náš, Bož-ské dí - té, co nám dáš, dej nám je - nom mi - lost svou, za - cho - vej nás od hří - chu,
Kris - te Krá - li, Pa - ne náš, ty, jenž srdce - ce na - še znáš, ty všeč-ky po - že-hnej nás. Před Te - bou se kla - ní - me, na tvář k ze - mi pa - dá - me,

A.
Za ty da-ry co nám dáš, mi - lý Spa-si - te-li náš, Bož-ské dí - té, co nám dáš, dej nám je - nom mi - lost svou, za - cho - vej nás od hří - chu,
Kris - te Krá - li, Pa - ne náš, ty, jenž srdce - ce na - še znáš, ty všeč-ky po - že-hnej nás. Před Te - bou se kla - ní - me, na tvář k ze - mi pa - dá - me,

T.
Za ty da-ry co nám dáš, mi - lý Spa-si - te-li náš, Bož-ské dí - té, co nám dáš, dej nám je - nom mi - lost svou, za - cho - vej nás od hří - chu,
Kris - te Krá - li, Pa - ne náš, ty, jenž srdce - ce na - še znáš, ty všeč-ky po - že-hnej nás. Před Te - bou se kla - ní - me, na tvář k ze - mi pa - dá - me,

B.
Za ty da-ry co nám dáš, mi - lý Spa-si - te-li náš, Bož-ské dí - té, co nám dáš, dej nám je - nom mi - lost svou, za - cho - vej nás od hří - chu,
Kris - te Krá - li, Pa - ne náš, ty, jenž srdce - ce na - še znáš, ty všeč-ky po - že-hnej nás. Před Te - bou se kla - ní - me, na tvář k ze - mi pa - dá - me,

Org.

188

S.
ať nás přij - meš do ne - be, za to zá - dá - me Te - be, přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še!
přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še,

A.
ať nás přij - meš do ne - be, za to zá - dá - me Te - be, přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še!
přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še,

T.
ať nás přij - meš do ne - be, za to zá - dá - me Te - be, přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še!
přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še,

B.
ať nás přij - meš do ne - be, za to zá - dá - me Te - be, přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še!
přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še,

Org.

* 4. strana sborového partu s varhanním doprovodem – část Offertorium

7.6.7 Sanctus – Benedictus

7.6.7.1 Text

Přestože se jedná o dvě oddělené části mešního ordinaria, je běžnou praxí, že dochází k propojování či úplnému hudebním spojení částí Sanctus a Benedictus. Opodstatněním této skutečnosti se zabývá prof. Nedělka, který vysvětluje, že: „*Sanctus představuje slavnostní aklamaci, jejíž text má dvě části. První (Sanctus – Svatý) vychází z knihy proroka Izajáše (6,3), slova druhé části (Benedictus – Požehnaný) lze najít v evangeliu Matoušově (21,9), Markově (11,10) a Janově (12,13). Benedictus se vztahuje ke Kristově osobě, jehož vítal nadšený dav jako vytouženého Spasitele při předvelikonočním vjezdu do Jeruzaléma.*“⁶⁴

Mýtný tak učinil a zcela je propojil. Oproti předcházejícím třem částem však „Sanctus“ spíše navazuje na trend z úvodních částí mše „Kyrie“ a „Gloria“. Zaznívá totiž čeština i latina, ta je ale opět pouze v minimálním zastoupení. Mýtný totiž nejprve zhudebnil český překlad jinak latinské části „Sanctus“.⁶⁵

Sanctus

Svatý (4x) jest Bůh Sabaoth!

Plná jsou nebe i země, plná jsou nebe i země tvé slávy, slávy, Pane Bože náš.

Hosanna, hosanna, hosanna na výsostech, hosanna na výsostech.

Následuje část „Benedictus“, v níž Mýtný neučinil pouhý překlad věty „Benedictus, qui venit in nomine Domini“,⁶⁶ ale využívá již mnohem rozsáhlejšího českého opisu. Na závěr se poté opakuje v překladu část „Sanctus“.

⁶⁴ NEDĚLKA, M. *Mše v soudobé české hudbě*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2005. ISBN 80-246-1014-0 – s. 63

⁶⁵ Originální latinský text části mešního ordinária Sanctus je „*Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus, Deus Sabaoth! Pleni sunt coeli et terra gloria Tua. Hosanna in excelsis!*“

⁶⁶ Český pře

Benedictus

O, překrásný Ježíšku, jak ty nás miluješ, že opouštíš svou říši a s námi kraluješ, položen v jesličky u dobré Matičky, vyslyš prosbu horlivou tobě teď vzývanou.

O, ty milý Ježíšku, jak ty nás miluješ, my tebe žádáme, a tebe prosíme, ach smiluj se, ach smiluj se!

Plná jsou nebe i země, plná jsou nebe i země tvé slávy, slávy, Pane Bože náš,

Hosanna na výsostech.

Sanctus a Benedictus lze označit za česko-latinský celek, byť jen s mírným využitím latiny.

7.6.7.2 Hudební analýza

Nejprve zazní úvodní zvolání. Část „Sanctus“ je zapsána v tónině D dur. Oslavný charakter této části Mýtný znázornil pomocí opakovaného sborového zvolání „Svatý“ na dlouhých držených akordech, které podkresluje triolový orchestrální doprovod. Následně dojde k čtyřnásobnému opakování textu „*Hosanna, hosanna, hosanna na výsostech*“, což ukončuje první část „Sanctus“.

„Benedictus“ navazuje v dominantní tónině A dur a pokračuje v čtyřdobém metru. V této části dojde k redukci orchestrace (ta je dána i z ryze praktických důsledků změnou tóniny). Zároveň zpívá pouze soprán a tenor.

V závěru dochází k návratu a opakování druhé části Sanctus.

Na základě analýzy lze tuto část rozdělit na čtyři menší celky. Nejprve zaznělo zvolání „Svatý pán Bůh zástupů“ (pracovní označení = **A**) následuje druhá svižná část „Plná jsou nebe i země tvé slávy“ zakončeno „Hosanna na výsostech“ (**B**). Poté navazuje část „Benedictus“ (**C**), která je ukončena zopakováním druhé části (**B'**).

7.6.7.3 Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce

Valašská mše jitřní

Václav Mýtný,
přepis B. Nykl

Sanctus - Benedictus

Allegro

Soprano
Sva - tý, Sva - tý, Sva-tý, Sva-tý jest Bůh Sa-ba - oh! pl - ná jsou ne-be i ze-mě tvé

Alto
Sva - tý, Sva - tý, Sva-tý, Sva-tý jest Bůh Sa-ba - oh! pl - ná jsou ne-be i ze-mě tvé

Tenor
Sva - tý, Sva - tý, Sva-tý, Sva-tý jest Bůh Sa-ba - oh! Pl - ná jsou ne-be i ze-mě, pl - ná jsou ne-be i ze-mě tvé

Bass
Sva - tý, Sva - tý, Sva-tý, Sva-tý jest Bůh Sa-ba - oh! Pl - ná jsou ne-be i ze-mě, pl - ná jsou ne-be i ze-mě tvé

Organo

14

S.
slá - vy, slá - vy, Pa-ne Bo-že, nás... Ho - san-na, ho - san-na, ho - san-na na-vý - sos - tech, Ho-san-na na_ vý - so - stech,

A.
slá - vy, slá - vy, Pa-ne Bo-že, nás... Ho - san-na, ho - san-na, ho - san-na na-vý - sos - tech, Ho-san-na na_ vý - so - stech,

T.
slá - vy, slá - vy, Pa-ne Bo-že nás. Ho-san-na na_ vý - so - stech, ho - san-na, ho - san-na, ho -

B.
slá - vy, slá - vy, Pa-ne Bo-že nás. Ho-san-na na_ vý - so - stech, ho - san-na, ho - san-na, ho -

Organo

28 **Andante**

S.
ho-san-na na_vý - so - stech.

A.
ho-san-na na_vý - so - stech.

T.
san-na na-vý - so-stech, ho-san-na na vý - so - stech.

B.
san-na na-vý - so-stech, ho-san-na na vý - so - stech.

Organo

43

S.
O, pře-krá-sný, Je-zišku, jak, ty_ nás mi-lu - ješ, že o-pou-štíš svou ří-ši a s ná-mi, kra-lu -

A.
O, pře-krá-sný, Je-zišku, jak, ty_ nás mi-lu - ješ, že o-pou-štíš svou ří-ši a s ná-mi, kra-lu -

T.
O, pře-krá-sný, Je-zišku, jak, ty_ nás mi-lu - ješ, že o-pou-štíš svou ří-ši a s ná-mi, kra-lu -

B.
O, pře-krá-sný, Je-zišku, jak, ty_ nás mi-lu - ješ, že o-pou-štíš svou ří-ši a s ná-mi, kra-lu -

Organo

*1. strana kompletního sborového partu s varhanním doprovodem – část Sanctus

2

55

S. ješ, po - lo-žen. v je-slič - ky u_ do-bré. Ma-tič - ky, vy-slyš pros-bu hor - li - vou to - bě teř. vzdá - vá - nou. O, ty_ mi - lý_ Je - žiš - ku, jak

A. _____

T. ješ, po - lo-žen. v je-slič - ky u_ do-bré. Ma-tič - ky, vy-slyš pros-bu hor - li - vou to - bě teř. vzdá - vá - nou. O, ty_ mi - lý_ Je - žiš - ku, jak

B. _____

Org. _____

66 **Allegro**

S. ty_ nás mi - lu - ješ. my_ te-be, žá - dá - me, a_ te-be. prosí - me, ach smí - luj se, ach smí - luj se!

A. _____

T. ty_ nás mi - lu - ješ. my_ te-be, žá - dá - me, a_ te-be. prosí - me, ach smí - luj se, ach smí - luj se!

B. _____

Org. _____

Pl - ná jsou ne - be i
Pl - ná jsou ne - be i

77

S. pl - ná jsou ne - be i ze - mě tvé slá - vy, slá - vy, Pa - ne Bo - že_ náš. Ho - san - na, ho - san - na, ho - san - na na - vý - sos - tech, Ho - san - na na_ vý - so -

A. pl - ná jsou ne - be i ze - mě tvé slá - vy, slá - vy, Pa - ne Bo - že_ náš. Ho - san - na, ho - san - na, ho - san - na na - vý - sos - tech, Ho - san - na na_ vý - so -

T. ze - mě, pl - ná jsou ne - be i ze - mě tvé slá - vy, slá - vy, Pa - ne Bo - že_ náš. Ho - san - na na_ vý - so -

B. ze - mě, pl - ná jsou ne - be i ze - mě tvé slá - vy, slá - vy, Pa - ne Bo - že_ náš. Ho - san - na na_ vý - so -

Org. _____

91

S. stech, ho - san - na na_ vý - so - stech.

A. stech, ho - san - na na_ vý - so - stech.

T. stech, ho - san - na, ho - san - na, ho - san - na na - vý - so - stech, ho - san - na na_ vý - so - stech.

B. stech, ho - san - na, ho - san - na, ho - san - na na - vý - so - stech, ho - san - na na_ vý - so - stech.

Org. _____

*2. strana kompletního sborového partu s varhanním doprovodem – část Sanctus

7.6.8 Agnus

7.6.8.1 Text

Originální český překlad zní: „*Beránku boží, ty který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi. Beránku boží, ty který snímáš hříchy světa, daruj nám pokoj.*“⁶⁷

Mýtný opět z původního textu vychází, a to bez využití cizojazyčných pojmů.

Agnus

O, božská dobroto, jenž se tak ponížila, o, božská štědroto spasení nám přinesla. Odložils božství, přijals člověčenství, slovo tělem učiněno, aby nás hříšné spasilo. Slávu božskou jsi odložil, abys nás všechny spasil, smiluj, smiluj, smiluj se nad námi.

Beránku Boží, jenž snímáš světa viny, uč nás tebe milovat, příklad tvůj následovat, bychom skrze tebe mohli dosáhnout nebe, Ježíšku, tam v nebesích nám tě chválit přej.

7.6.8.2 Hudební analýza

V předposlední části mše je využíván opět redukovaný orchestrální doprovod⁶⁸, který doprovází dvojhlasý zpěv vyšších pěveckých hlasů sopránů a tenorů. Z hlediska harmonického rozboru je poměrně zajímavé místo až v závěru mezi takty 35 a 38. Najdeme zde čtyřtaktí, v němž zpívá pouze soprán s doprovodem. Dojde zde ale k vybočení z tóniny G dur do durové E, přičemž následujícím akordem je molová subdominanta A moll. V dalším taktu skrze dominantní septakord D7 dochází k návratu zpět do počáteční tóniny.

⁶⁷ NÁMĚSTEK, V. *Základy latiny pro sbormistry*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2019, s. 112. ISBN 978-80-7603-068-8.

⁶⁸ Orchester ve složení dva lesní rohy, pozoun, hoboj, varhany a kompletní smyčcová sekce.

7.6.8.3 Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce

Valašská mše jitřní

Václav Mýtný,
přepis B. Nykl

Andante *Agnus*

Soprano
Tenor
Organ

12
S.
T.
Org.

21
S.
T.
Org.

32
S.
T.
Org.

41
S.
T.
Org.

**kompletní pěvecký part s doprovodem varhan – část Agnus*

Celkově se ale jedná o velmi melodickou a zpěvnou část. Vzhledem ke dvojhlasému zpracování je vhodná přímo pro výuku hudební výchovy.

7.6.9 Dona

7.6.9.1 Text

„Dona“ obsahově přímo navazuje na „Agnus“, vychází z latinského textu „*dona nobis pacem*“, což jsou poslední slova v části Agnus Dei a v překladu znamenají „*daruj nám pokoj*“. Tato věta, byť ne doslovně, zaznívá i v úplném závěru této mše, konkrétně „*Uděl, oč žádáme vroucně tebe, přijmi nás po smrti všechny k sobě*“

Dona

*Vítej nám Děťátko, Ježíšku náš, vítej, nemluvnátko, Miláčku náš! Budiž nám vítaný,
Spasiteli, budiž vítaný Vykupiteli! Nech nám tě milovat, jezu Kriste, jenž ses nám narodil
z Panny čisté! Uděl, oč žádáme vroucně tebe, přijmi nás po smrti všechny k sobě!*

7.6.9.2 Hudební analýza

V poslední části sváteční jitřní mše zpívá celý sbor za doprovodu kompletního orchestru. Jedná se o závěr v tónině G dur, v $\frac{3}{4}$ metru a mírném tempu. Po posledním verši „*Uděl oč žádáme vroucně tebe, přijmi nás po smrti všechny k sobě*“ následuje osmitaktová dohra. V předposledním taktu celé této pastorální mše nalezneme zajímavý drobný melodický motiv.

7.6.9.3 Digitalizace sborového partu s varhanním doprovodem pro účely práce

Valašská mše jitřní

Dona

Václav Mýtný,
přepis B. Nykl

Andante

Soprano
Vi - tej nám Dě - fát - ko, Je - žis - ku, náš, vi - tej, ne - mluv - nít - ko, Mi - lác - ku náš! bu - diž vi -

Alto
Vi - tej nám Dě - fát - ko, Je - žis - ku, náš, vi - tej, ne - mluv - nít - ko, Mi - lác - ku náš! bu - diž vi -

Tenor
Vi - tej nám Dě - fát - ko, Je - žis - ku náš, vi - tej, ne - mluv - nít - ko, Mi - lác - ku náš! Bu - diž nám, vi - ta - ny, Spa - si - te - li, bu - diž vi -

Bass
Vi - tej nám Dě - fát - ko, Je - žis - ku náš, vi - tej, ne - mluv - nít - ko, Mi - lác - ku náš! Bu - diž nám, vi - ta - ny, Spa - si - te - li, bu - diž vi -

Organ

14
S. ta - ny... Vy - ku - pi - te - li!
A. ta - ny... Vy - ku - pi - te - li!
T. ta - ny Vy - ku - pi - te - li!
B. ta - ny Vy - ku - pi - te - li!

24
S. Nech nám tě mi - lo - vat, Je - zu - Kri - ste, jenž ses nám na - ro - dil, z Pan - ny čis - tě!
A. Nech nám tě mi - lo - vat, Je - zu - Kri - ste, jenž ses nám na - ro - dil, z Pan - ny čis - tě!
T. Nech nám tě mi - lo - vat, Je - zu - Kri - ste, jenž ses nám na - ro - dil z Pan - ny čis - tě! U - děl, oč - zá - dá - me, vrou - cné te - be,
B. Nech nám tě mi - lo - vat, Je - zu - Kri - ste, jenž ses nám na - ro - dil z Pan - ny čis - tě! U - děl, oč - zá - dá - me, vrou - cné te - be,

37
S. Pri - jmi nás po smr - ti vše - cky k so - bě!
A. Pri - jmi nás po smr - ti vše - cky k so - bě!
T. Pri - jmi nás po smr - ti vše - cky k so - bě!
B. Pri - jmi nás po smr - ti vše - cky k so - bě!

Org.

**Kompletní sborový part s varhanním doprovodem – závěrečná část Dona*

7.7 Celková kompozice – shrnutí

Valašská mše jitřní je pastorální liturgické dílo. Všechny části jsou psány pro čtyřhlasý sbor, příležitostná sóla a doprovodný orchestr. Václav Mýtný v kompozici využil krom tradičních místních koled taktéž typický nástroj „valašskou trubu“. V části „Gloria“ navíc využívá i zvonů.

Až na drobné výjimky je mše komponována v homofonním stylu. Jednotlivé části nejsou v jednotném metru. Autor v kompozici využívá odlišná tempa, a to i v rámci jedné části.

Z hlediska harmonické výstavby mše se jedná o velmi pestré dílo. Mýtného mše není sjednocená do jednoho tonálního základu. Jednotlivé části jsou v různých tóninách, navíc jsou běžné i průběžné modulace i modulační skoky.

Celkově lze ovšem říci, že jednotlivé části na sebe v naprosté většině případu harmonicky navazují.

Část „Kyrie“ je zahájena i ukončena v tónině D dur. Stejně tak i následující „Gloria“. Navazující „Graduale“ je zahájena v doposud subdominantní tónině G dur, nicméně přibližně v polovině dojde k modulaci zpět do původní tóniny D dur. „Credo“ ale opět začíná v subdominantní tónině a je v ní i ukončeno. Až do části „Offertorium“ jsou všechny části uvozeny a zakončeny v durových tóninách D či G. „Offertorium“ je vůbec poprvé zahájena v tónině C dur. Během této části opakovaně dochází k modulaci do tóniny D dur a následně zpět do durové C. Při oddělení sekce „Sanctus“ a „Benedictus“ lze pozorovat první jmenovanou část opět v D dur, načež „Benedictus“ je jako jediná část v této mši zahájena v danou chvíli dominantní tóninou A dur. Budeme-li brát tyto dvě části ale jako jeden celek, z hlediska výstavby by tedy byla zkomponována v tónině D dur, druhá polovina v tónině dominantní a následně ukončena v původní tónině D dur. Úplný závěr mše a části Agnus Dei a Dona jsou obě zkomponovány v G dur.

Při shrnutí tohoto harmonického průběhu je patrné, že části vesměs jsou vzájemně propojeny a tóninové rozdíly na sebe navazujících částí jsou v naprosté většině v harmonické návaznosti. Mýtného mše ale nelze označit jednou konkrétní tóninou, která by byla pro dílo typická.

7.8 Srovnání tvorby Václava Mýtného s dílem Jana Thenyho

Porovnáváme-li vzájemně jednotlivé autory a jejich kompozice, je vhodné zohledňovat i okolnosti vzniku díla.

Zatímco Jan Theny byl farář, Václav Mýtný zastával roli frenštátského kantora, který se rozhodl obohatit místní liturgickou tvorbu o vánoční jitřní mši. Cílem jeho kompozice byla plnohodnotná liturgie při této jitřní mši, poněvadž bylo zvykem pouze ranní obřad doprovázet zpěvem valašských koled. Ucelením koled do liturgického díla vykonal cennou službu nejen pro místní farnost, nýbrž i pro ostatní farnosti, které jeho dílo následně využívaly. Pro některé další autory se dokonce stal i inspirací. O kvalitě díla svědčí i fakt, že se provozuje dodnes, a to nikoli pouze ve Frenštátě pod Radhoštěm, kde je jasný regionální význam, ale i v ostatních částech naší republiky. V současnosti je ale známa pouze tato jeho jediná kompozice.

Oproti tomu Jan Theny do frenštátské farnosti dorazil a začal zde vykonávat kněžskou službu až ve chvíli, kdy byl již Václav Mýtný pochován. Dle poznatků a dostupných notových zápisů ve farním archivu lze konstatovat, že Thenyho kompoziční činnost byla obsáhlejší. Navíc nebyla zaměřena pouze na vánoční tvorbu. Na rozdíl od svého skladatelského předchůdce se ale jeho tvorba podle zjištěných informací v dnešní době nikde neprovozuje, a to přesto že je dochována nejen v České republice, ale i ve farních archivech v zahraničí.

Oba skladatelé komponovali hudbu figurální, což lze předpokládat i přes uvedené nesrovnalosti a nedochované orchestrální party (viz kap. 6.5.3). Theny i Mýtný využívali též podobné orchestrace.

Hlavní rozdíl mezi těmito autory je ve zpracování textu a práci s jazykem. Zatímco Jan Theny komponoval díla výhradně s latinskými texty, potažmo zhudebňoval originální latinské duchovní texty, Mýtný složil klasickou česko-latinskou pastorální mši.

7.9 Význam pro práci a hudební pedagogiku

Valašské mše jitřní Václava Mýtného je dílo poměrně velkého významu. Samotné porovnání s tvorbou Jana Theyho ukazuje dva ze tří základních typů pastorální tvorby, která v té době na našem území vznikala. Ve výkladu je možné tyto dva autory doplnit o velmi známou Českou mši vánoční Jakuba Jana Ryby, která je typickým zástupcem třetího typu pastorální mše psané přímo v národním jazyce.

Digitalizovaná sborová partitura s varhanním doprovodem může být vzhledem ke své historii a současně ne příliš vysokým interpretačním požadavkům velmi zajímavým repertoárovým oživením mnoha amatérských pěveckých sborů.

8 Výklad – populárně naučný text

8.1 Liturgická hudba v hudební výchově

Stěžejní složkou vzdělávací brožury je samotný „výklad“ o dané problematice. Ta se ale dotýká nejen hudební historie, ale také výuky liturgické hudby a vůbec liturgie ve školství. Již dříve se touto problematikou zabývala ve své diplomové práci Lenka Jelínková, která provedla dotazníkové šetření mezi hudebními pedagogy. V rámci jejího výzkumu bylo zjištěno, že vyučující hudební výchovy na základních školách ve většině případů nejsou schopni správně definovat rozdíl mezi duchovní a liturgickou hudbou, a to navzdory tomu, že jsou hudební díla tohoto typu zařazena do jejich učebních plánů. Z průzkumu vyplývá, že pedagogové na základních školách v rámci hudební výchovy ve většině případů pojem liturgická hudba vůbec před žáky nezmiňují. Pokud se v rámci výkladu k oblasti liturgické hudby dostanou a rozhodnou se danému tématu věnovat, využívají k výuce především výuku vlastním frontálním výkladem. Druhá nejčastější možnost je použití učebnice. V těch se ale podle výsledků její studie pojem liturgická hudba vyskytuje minimálně.

Z dotazníkového šetření Lenky Jelínkové vyplývá, že pokud s dětmi ve výuce pedagogové zpívají či poslouchají duchovní tvorbu, v jednoznačné většině se jedná o tvorbu vánoční.⁶⁹

V závěru své práce Jelínková uvádí svůj postoj k výuce liturgické hudby v hudební výchově a estetickému významu hudby celkově.

„Zmíněné hledisko funkce hudby je tím, proč je podle mého názoru nezbytné o duchovní a liturgické hudbě učit. Učíme-li žáky o hudbě, vždy se musíme zamyslet, k jakému účelu je která skladba určena. A chceme-li žákům ve škole během hodin předat hudbu, měli bychom jim ji předat celou, se všemi jejími funkcemi. Proto si nemyslím, že má liturgickou hudbu učit pouze věřící člověk nebo dokonce že má být vyučována věřícím učitelem pouze pro věřící žáky. Liturgickou hudbu může učit každý. Výuku lze opřít o intelektuální

⁶⁹ JELÍNKOVÁ, L. *Liturgická hudba jako učivo na základní škole* [online]. Praha, 2014 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zp/download/120164950>. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze.

*pochopení, základní poučku, která stojí na počátku a zde i na samém konci tématu liturgická hudba. Liturgická hudba neexistuje bez liturgie a liturgie neexistuje bez těch, kdo ji činí, tedy bez lidí a bez Boha. A tím, ať jsme či nejsme věřící, dokážeme vystihnout podstatu liturgické hudby.*⁷⁰

Na výše uvedené poznatky navazuje samotný výklad.

8.2 Výkladová složka vzdělávací brožury

8.2.1 Předmluva

Česká historie je velmi bohatá a pestrá. Totéž se dá říci i o historii české hudby. Kromě světoznámých skladatelů typu Antonína Dvořáka, Leoše Janáčka nebo třeba Jana Dismase Zelenky máme nepřeborné množství významných osobností v každém stylovém období.

Hudební dějiny jsou nedílnou součástí naší kulturní tradice. Obohacování historických poznatků tak nabízí rozšíření nejen všeobecných vědomostí o dané době, ale taky dotváří komplexní přehled o našem původu, našich tradicích a ve své podstatě i o celém národu.

Tento vzdělávací materiál nabízí bližší informace o dvou v dnešní době téměř neznámých hudebních skladatelích z období hudebního klasicismu. Jsou zde uvedeny souvislosti v celoevropském kontextu. Součástí materiálu je též samotný výklad o těchto skladatelích, přičemž jsou uvedena i vysvětlení využitých pojmů týkající se liturgické tvorby. Jsou zde zpracovány i přehledné skladatelské medailonky a stručný výklad užití terminologie. K dispozici je též didaktický test k ověření a upevnění nově nabytých poznatků.

V závěru jsou přiloženy notové zápisy, které mohou dobře posloužit pro praktické poznání tvorby daných skladatelů.

Tento vzdělávací materiál vznikl v návaznosti na badatelskou činnost za účelem rozšíření daných poznatků mezi zájemce o hudební historii i hudbu samotnou. Zároveň může být cenný zdrojem informací pro využití v hudební výchově.

⁷⁰ JELÍNKOVÁ, L. *Liturgická hudba jako učivo na základní škole* [online]. Praha, 2014 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zpp/download/120164950>. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze.

„Člověk, který nezná svou vlastní historii, původ a kulturu, nezná ani sám sebe.“

8.2.2 Úvod

Život na pomezí 18. a 19. století měl pramálo společného se současností. Zatímco ve Francii probíhala velká francouzská revoluce, která vyústila až v Napoleonské války a pád Svaté říše římské, v celé Evropě panovala bujará nálada průmyslové revoluce, jejímž typickým symbolem se stal objev parního stroje. Naše území dnešní České republiky bylo součástí Habsburské monarchie, počátkem 19. století pak Rakouského císařství.

V této době na našem území probíhalo české národní obrození, které má naprosto zásadní význam pro celou naši historii.

Kromě všech těchto významných událostí se mnoho zajímavostí odehrávalo i ve světě hudebním. Toto období označujeme jako hudební klasicismus, který probíhal v rozmezí mezi lety 1750 až 1820. Jedná se samozřejmě o pouze přibližná a orientační data. Na každém území byl hudební vývoj individuální. Naši hudební skladatelé jsou tomu jasným důkazem. Jednotlivá stylová období navíc pochopitelně prolínala a porušovala tyto pomyslné „hranice“.

8.2.3 Česká hudební scéna

Naše hudební scéna byla ve své době nesmírně kvalitní. Bylo tomu tak z několika důvodů. Být kvalitním muzikantem totiž znamenalo šanci uplatnit se v kapele šlechtického dvora, mít více peněz a případně se vymanit z robotní povinnosti. Vzhledem k opravdu vysokému počtu velmi kvalitních muzikantů volila velká část z nich cesty do zahraničí a hledala svá uplatnění tam. Vysokou úroveň hudebního vzdělání ovlivňovala tzv. česká kantorská škola. Jednalo se o učitele, kteří kromě výuky ve školách často měli na starost i hudbu v kostele. Požadavek zvládnutí hry na hudební nástroj byla pro žáky v tehdejší školské naprostá samozřejmost. Tito vyučující (kantoři) současně komponovali díla, zejména ke kostelní bohoslužbě (liturgii) a to přímo na míru možnostem svých muzikantů.

8.2.4 Kantorská tradice

Tito kantoři nepůsobili pouze ve velkých městech ale právě i na vesnicích. Díky tomu bylo v této době zkomponováno mnoho více či méně významných hudebních děl. Ne všechny kompozice se totiž samozřejmě musely povést. I díky tomu se dochovaly pouze některé kusy. Současně s těmi nekvalitními se ale mnohokrát přestala provozovat i díla povedená. Z toho důvodu probíhá v dnešní době bádání v často bohužel nezpracovaných farních archivech po celé republice. Badatelé se snaží učinit soupisy děl ve sbírkách obsažených, doplnit tak historické souvislosti a obnovit i zapomenutá díla. O významu této činnosti není sporu, vždyť kdyby známý skladatel období romantismu Felix Mendelssohn-Bartholdy nejevil velký zájem o hudební historii, dost možná bychom dnes neznali ani jednoho z největších skladatelů baroka Johanna Sebastiana Bacha.

8.2.5 Vánoční tvorba

Snad každý známe dílo Jakuba Jana Ryby „Česká mše vánoční“. Právě Ryba je typickým zástupcem českého kantora. Komponoval přímo pro potřeby rožmitálské farnosti a díky němu dnes máme jeden z tradičních symbolů Vánoc. Právě vánoční tvorba (vánoční mše, nešpory,...) byla mezi skladateli velmi populární. Byly totiž 3 základní typy pastorální (vánoční) mše. Byly psány buď v liturgickém jazyce, tedy latině, nebo bylo právě využíváno i jazyka českého. Vznikala tedy díla latinská, česko-latinská nebo přímo česká (i v nářečích). Velká obliba českých textů je dána také tím, že věřící v kostele často latině příliš ani nerozuměli.

8.2.6 Frenštát pod Radhoštěm

Díky kantorům mělo téměř každé město a vesnice „svého“ skladatele. Nejinak tomu bylo ve Frenštátě pod Radhoštěm. Město v podhůří Moravskoslezských Beskyd je v dnešní době

označováno jako město kultury a sportu. Jistě jste slyšeli o olympijském vítězi ve skoku na lyžích Jiřím Raškovi, nebo třeba šestinásobném vítězi závodu Rally Dakar Karlu Lopraisovi. S Frenštátem se pojí také mnoho uměleckých osobností, jen namátkou lze zmínit současného vynikajícího klavíristu Martina Kasíka, nebo již zesnulou zpěvačku Ivetu Bartošovou.

Málokdo ovšem ví, že právě i Frenštát pod Radhoštěm měl na přelomu 18. a 19. století taky „svého“ skladatele. A nejen jednoho, ale dokonce rovnou dva.

8.2.7 Frenštátští skladatelé na přelomu 18. a 19. století

8.2.7.1 2. polovina 18. století

Pokud byste v dnešní době navštívili tradiční vánoční půlnoční mši ve Frenštátě pod Radhoštěm, měli byste možnost poslechnout si velmi zajímavé dílo. Již dlouhá léta se zde totiž pravidelně provozuje **Valašská mše jitřní od Václava Mýtného**. Ten ve městě působil ve druhé polovině 18. století. Byl pedagog místní školy a rector zdejšího kostelního kůru.

Ve Frenštátě bylo tehdejší tradicí při vánoční ranní (jitřní) mši doplňovat běžnou bohoslužbu (liturgii) o zpívané valašské koledy. Roku 1777 dostal Václav Mýtný nápad zkomponovat liturgické dílo – jitřní mši, která by obsahovala kromě základních částí mše i samotné valašské koledy.

8.2.7.2 Mše

Je potřeba neplést si jednotlivé termíny. Pojem „mše“ může znamenat jednak bohoslužebný obřad, zároveň ale hudební formu. Ta se skládá ze dvou základních částí, a to **mešního ordinária** a **propria**. Tyto části pak obsahují další menší celky. Zjednodušeně se dá rozdíel mezi ordináři a proprií vysvětlit tak, že ordinárium je pravidelná část, která je provozována při všech běžných liturgických (bohoslužebných) obřadech, zatímco části propria jsou proměnlivé a vyskytují se zde různé texty v návaznosti na konkrétní příležitost

(Vánoce, Velikonoce, zádušní mše atd.). V mešním ordináriu nalezneme části „Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus a Agnus Dei“. V propriu se pak příležitostně vyskytují např. „Offertorium, Aleluia, Requiem“ a jiné texty.

8.2.7.3 Valašská mše Jitřní – Václav Mýtný

Václav Mýtný Valašskou mši jitřní složil za pouhé 4 měsíce. S kompozicí začal v srpnu roku 1777 a 25. prosince v ranních hodinách téhož roku již dílo bylo premiérově uvedeno. Samotná kompozice byla dle zjištěných informací dárkem a překvapením pro místní obyvatele. Mýtný se o záměru vytvořit frenštátskou mši nikomu nesvěřil, tedy až na svého pomocníka Hilschera, se kterým poté mši i nacvičoval. S nácvikem začali v prosinci.

Dílo se stalo velmi populární, rozšířilo se po okolních městech a stalo se inspirací i pro další skladatele. Valašské koledy součástí liturgie se staly skutečností. Mýtný navíc využil i doprovodu typického místního nástroje „Valašské truby“.

Mýtný se touto kompozicí nesmazatelně zapsal nejen do historie svého rodného města, ale rovněž do hudebních dějin celé země. Jeho mše je totiž provozována dodnes nejen ve Frenštátě, ale stala se součástí repertoáru různých sborů a v nedávně době zazněla např. v Olomouci, Kopřivnici či na Velehradě.

8.2.7.4 1. polovina 19. století

Začátek 19. století přinesl Frenštátu dalšího „svého“ skladatele. **Páter Jan Theny**, který do podhůří Beskyd přicestoval z Jaroměře, zde vykonával kněžskou službu. Theny ve Frenštátě působil až do své smrti v roce 1828. Během svého zdejšího působení opravil kamenný kříž na Radhošti, ale také zkomponoval několik různých duchovních hudebních děl, zejména pak liturgických.

8.2.7.5 Duchovní a liturgická hudba

Opět by bylo dobré ujasnit si rozdíl mezi těmito pojmy. Duchovní hudba ve velmi zjednodušeném výkladu znamená, že se jedná o hudbu s duchovním obsahem (koledy, spirituály, modlitby,...). Oproti tomu hudba liturgická je taková, která je určená a přímo provozována při bohoslužbě – liturgii. Příkladem takového díla je třeba Mýtného Valašská mše jitřní. Pokud ale toto dílo uvedeme koncertně a nikoli přímo pro účely církevního obřadu, již se nejedná v pravém smyslu o hudbu liturgickou!

8.2.7.6 Jan Theny

O životě Jana Thenyho toho bohužel nevíme mnoho. Je známo to, že za svůj život vytvořil minimálně 15 duchovních kompozic, které jsou v dnešní době uschovány v archivech nejen u nás v ČR, ale i v zahraničí (Polsko, Rakousko,...). Jeho dílo se bohužel v dnešní době zatím nikde aktivně nevyužívá.

Při bádání ve farním archivu byla ale některá jeho díla nalezena, přepsána do digitální podoby a v blízké době by mohla být i koncertně provedena. V závěru této brožury naleznete také dva konkrétní kratší kusy z jeho tvorby. Jedná se o díla s pastorální (vánoční) tematikou. Mariánská antifona (krátký hudební útvar, uvozuje a zakončuje žalmy) Alma Redemptoris Pastoralis nemá sice přímo vánoční text, nicméně dle melodického zpracování této skladby se evidentně jednalo o kompozici, která měla za cíl obohatit část mešního propria.

Druhá zhudebněná modlitba *Pange lingua Pastor* sice taktéž není přímo vánoční text, jedná se ale o podobnou situaci jako u výše zmíněného díla.

8.2.7.7 Srovnání kompozičních stylů obou skladatelů

Na první pohled je patrné, že na rozdíl od Václava Mýtného využíval Jan Theny výhradně jazyk latinský. To je hlavní rozdíl, který oba skladatelské styly od sebe odlišuje. Oba mají totiž mnoho společných rysů. Věnovali se vánoční tvorbě, psali v homofonním stylu, často

využívali pouze základní harmonické funkce. Oba dva navíc dle zjištěných informací komponovali hudbu výhradně figurální, tedy zpěv s doprovodem orchestru. V příloze však naleznete i úpravu Thenyho díla ve formě acapella (bez doprovodu, pouze zpívaná), neboť se bohužel nedochoval instrumentální doprovod.

8.2.8 Shrnutí

Václav Mýtný i Jan Theny jsou příkladem velkého hudebního rozkvětu v období hudebního klasicismu. A zatímco ve Vídni zářili „tři vídeňští klasikové“ Joseph Haydn (1732 – 1809), Wolfgang Amadeus Mozart (1756 -1791) a Ludwig van Beethoven (1770 – 1827), v zahraničí komponovali naši významní skladatelé jako Jan Václav Stamic (1717 – 1757), Josef Mysliveček (1737 – 1781) nebo Jan Ladislav Dusík (1760 – 1812), v českých městech a na venkovech působili třeba Jakub Jan Ryba (1765 – 1815) nebo František Xaver Brixl (1732 – 1771), tak Frenštát pod Radhoštěm měl „své“ dva skladatele Václava Mýtného a Jana Thenyho.

9 Terminologie a výklad

Ve výkladové složce vzdělávacího materiálu je využito některých termínů, které je potřeba doložit a přehledně vysvětlit. Obeznamení s termíny je potřeba pro správné pochopení textu a uchopení celého tématu. Tato vysvětlení budou součástí vzdělávací brožury.

9.1 Přehled termínů a vysvětlení

Liturgie

Z doslovného řeckého překladu lze pojem definovat jako „dílo lidu“ nebo též „veřejnou službu“. Význam termínu je však mnohem rozsáhlejší. V dnešní době je tento pojem velmi často využíván ve významu, který lze nahradit českým ekvivalentem jako církevní „bohoslužba“.⁷¹

Liturgická hudba

V odborné literatuře je termín „liturgická hudba“ interpretovaný jako doprovodná hudba k liturgii (bohoslužbě). Obecně se může vykládat jako hudební vyjádření úcty, oslavy a chvály Boha.⁷²

Duchovní hudba

Duchovní hudba je podobně jako liturgie široce obsáhlý termín. Pro účely práce je však zásadní rozlišit pojem „liturgická hudba“ a „duchovní hudba“. Dané problematice se věnuje

⁷¹ JELÍNKOVÁ, L. *Liturgická hudba jako učivo na základní škole* [online]. Praha, 2014 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zp/download/120164950>. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze.

⁷² NYKL, B. *Liturgická hudba na přelomu 18. a 19. století ve Frenštátě pod Radhoštěm* [online]. Praha, 2019 [cit. 2021-02-25]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

v diplomové práci Markéta Gabrielová. Z jejího textu vychází, že ve své podstatě se jedná o nadřazený pojem z hlediska terminologické hierarchie.

Hudba duchovní lze tedy obecně charakterizovat jako hudbu, která nese duchovní obsah, nebo vyjadřuje náboženské vyznání či nese náboženský mimohudební obsah. Z toho vyplývá, že liturgická hudba je taktéž hudbou duchovní, avšak její určení je čistě pro účely liturgie.⁷³

Mše – ordinarium

Mešní ordinarium je označení složené ze dvou částí. „Mešní“ odkazuje na „mši svatou“, což je církevní obřad římskokatolické církve (bohoslužba). Termín „ordinarium“ je latinského původu. V překladu znamená „pravidelný, řádný“.⁷⁴

Mešní ordinarium představuje základní pravidelné uspořádání mše, přičemž obsahuje části „Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus, Agnus Dei“.

Mše – proprium

Části mše, které jsou využity při mši pouze při konkrétních liturgických událostech (Vánoce, Velikonoce, zádušní mše,...)

Figurální hudba

Vokálně-instrumentální kompozice duchovního charakteru, typická pro skladatele 17. a 18. století.

⁷³ GABRIELOVÁ, M. *DUCHOVNÍ HUDBA A JEJÍ MÍSTO V LITURGII PO II. VATIKÁNSKÉM KONCILU* [online]. Praha, 2008n. l. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/120096993>. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze..

⁷⁴ NÁMĚSTEK, V. *Základy latiny pro sbormistry*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2019, s. 141. ISBN 978-80-7603-068-8.

Acapella

Hudba vokální, bez instrumentálního doprovodu.

Valašská truba

Typický regionální nástroj z oblastí Kozince a Radhoště.

10 Opakovací test

Součástí vzdělávací brožury je závěrečný opakovací test. Závěrečná rekapitulace nově získaných informací ukotví nabyté poznatky. Rozsahem skromné opakování základních poznatků navíc nabízí ve vyučování možnost jako náhradu „zápisu v sešitě“.

10.1 Didaktický test – tvorba otázek

Jedná se o nestandardizovaný výukový test s primárním cílem rekapitulace absolvovaného učiva.

Test je rozdělen na dvě poloviny. První pětice otázek je zaměřena přímo na frenštátské skladatele. Zbylé otázky ve druhé části prověřují další znalosti z oblasti duchovní hudby.

Prvních pět testových úloh jsou zpracovány formou „doplňovací otevřené úlohy se stručnou odpovědí.“ Otázky tohoto typu mohou být pro žáky náročnější. S přihlédnutím k povaze otázek, které cílí na prověření naprosto základních poznatků o daném tématu, tuto formu považují za nejlepší.

Otázky 6. - 10. jsou již poněkud náročnější z hlediska požadavků na vědomosti a lze předpokládat, že se jedná o otázky minimálně pro starší žáky či dospělé jedince. Z toho důvodu byly vybrány i další typy úloh didaktického testu. 6. otázka je zpracována formou úlohy dichotomické. Následná otázka je pojata formou přiřazovacího úkolu. V 8. úloze je vzhledem k povaze otázky využita otevřená úloha s rozsáhlou odpovědí. Poslední dvě otázky jsou stejného typu jako tomu bylo v první části testu, tedy doplňovací úlohy se stručnou odpovědí.⁷⁵

Veškeré informace, tedy i odpovědi na otázky, lze nalézt ve vzdělávací brožuře.

⁷⁵ JEŘÁBEK, O. a M. BÍLEK. *TEORIE A PRAXE TVORBY DIDAKTICKÝCH TESTŮ* [online]. Olomouc: Palackého univerzita, 2010 [cit. 2021-03-10]. ISBN 978-80-244-2494-1. Dostupné z: http://zvyp.upol.cz/publikace/bilek_jerabek.pdf

10.2 Obsah testu

Frenštátští skladatelé ozvěny minulosti v současné hudební výchově

Opakování

1. Václav Mýtný byl pedagog a skladatel z Frenštátu pod Radhoštěm. Ve kterém století zde působil?

Odpověď: Na přelomu ___ a ___ století.

2. Mýtný je autorem významného liturgického díla, které je provozováno dodnes. Najdeme v něm typické regionální nástroje a česko-latinské texty. Uveďte jeho název.

Odpověď: _____

3. Od roku 1801 ve Frenštátě pod Radhoštěm vykonával kněžskou službu farář, který pocházel původně z Jaroměře. Kromě opravy zdejšího kostela či výstavby kříže na Radhošti se též věnoval skladatelské činnosti. Uveďte jeho jméno.

Odpověď: _____

4. Tento frenštátský kněz vytvořil minimálně 15 hudebních kompozicí, přičemž několik z nich bylo pastorálních, tedy s vánoční tematikou. Uveďte alespoň jednu z nich.

Odpověď: _____

5. Doplňte k uvedeným pojům jméno konkrétního frenštátského skladatele, který je pro jeho tvorbu typický:

a) Valašský koledy _____

b) Výhradně latinské texty _____

c) Valašská truba _____

d) Requiem in dis _____

6. Vyberte z uvedených pojmů ty části, které patří do mešního ordinária.

a) Introitus	<i>ANO / NE</i>	f) Offertorium	<i>ANO / NE</i>
b) Kyrie	<i>ANO / NE</i>	g) Sanctus	<i>ANO / NE</i>
c) Gloria	<i>ANO / NE</i>	h) Benedictus	<i>ANO / NE</i>
d) Graduale	<i>ANO / NE</i>	i) Agnus Dei	<i>ANO / NE</i>
e) Credo	<i>ANO / NE</i>		

7. Přiřaďte k uvedeným termínům správnou definici.

Pojmy:

- 1) Liturgická hudba
- 2) Duchovní hudba

Definice:

- a) Hudba určená a provozovaná při bohoslužbě.
- b) Hudba s duchovním obsahem či námětem.

8. Vysvětlete pojem „figurální hudba“.

Odpověď:

9. Uveďte alespoň dvě další díla českých hudebních skladatelů s pastorální (vánoční) tematikou.

- a) Jméno autora: _____
Název díla: _____
- b) Jméno autora: _____
Název díla: _____

10. V souvislosti s českou pastorální mší hovoříme o třech základních typech (v návaznosti na jazyk). Uveďte všechny tři typy.

1. _____
2. _____
3. _____

11 Závěr

Cílem práce bylo vytvořit vzdělávací materiál zaměřený na frenštátské skladatele z přelomového období 18. a 19. století a rozšířit tak dostupné informace o hudebních dějinách tohoto období. Tento materiál může být zdrojem cenných informací a vzácného notového materiálu nejen s výhledem využití v hudební pedagogice. Své uplatnění může najít i v zájmovém a volnočasovém sektoru.

Regionální význam tohoto materiálu je značný, neboť umožňuje rozšířit povědomí o frenštátské historii nejen vyučujícím, ale také místním obyvatelům a zájemcům o historii města i hudební tradice ve městě. Vzhledem k provozování Mýtného mše v rámci celé republiky je potenciální výhled využití této brožury mnohem větší. Pro celkové povědomí obyvatelstva Frenštátu pod Radhoštěm a okolí vůbec o samotném výskytu dvou hudebních skladatelů z období hudebního klasicismu se může jednat o významný zdroj informací.

Při výuce hudební výchovy je možné tento materiál využít současně k výuce liturgické hudby. Z výsledků výzkumu Lenky Jelínkové týkající se výuky liturgické hudby na základních školách vyplývá, že je výuka tohoto tématu a vůbec samotné používání běžné terminologie ve výuce hudební výchovy pro pedagogy poněkud komplikované. Vyučující zároveň často při výuce liturgické hudby sahají po učebnicích, v nichž ale dané téma není důkladně rozebráno.

Liturgická hudba tvoří významnou část celoevropské hudební historie. I z toho důvodu byla do tohoto vzdělávacího materiálu zařazena právě základní terminologie z okruhu výuky liturgické hudby, a to včetně stručného výkladu. Vyučujícími tak může být využita pro obohacení výuky o nová jména české hudební historie a současně jako výukový materiál v oblasti liturgické hudby. Tato oblast by totiž v žádném případě neměla být ve výuce potlačována, navíc pouze z důvodu nedostatečných podpůrných materiálů. Vypracovaný přehled užitých pojmů oblasti nejen liturgické hudby s doloženým výkladem by mohl pedagogům být věcným pomocníkem při výuce.

K hudební analýze, spartaci a následnému využití ve vzdělávacím materiálu byla vybrána ta díla, která splňovala stanovená kritéria pastorálního zaměření a potenciálního využití v hudební výchově či zájmovém hudebním sektoru. Dvě kratší pastorální díla Jana Thenyho

byla vhodným kontrastním materiálem vůči Mýtného rozsáhlé jitřní mši. Nabízí navíc ukázkou zhudebnění tradičně nepastorálních textů právě ke konkrétním pastorálním účelům pro využití v mešním propriu.

Při zpracování a spartaci Thenyho díla „Pange lingua Pastor“ byly zjištěny nesrovnalosti v partech. Při důkladném rozboru a analýze došlo k zjištění, že složka s výše uvedeným titulem obsahuje 3 různá zhudebnění „Pange lingua Pastor“, přičemž ani jedno není kompletně dochováno. Tato skutečnost je ovšem součástí badatelské práce a na základě tohoto zjištění byly zpracovány tři různé varianty. Všechna tři provedení mohou být eventuálně využita opět nejen v hudební výchově, ale s přihlédnutím k náročnosti by vícehlasá provedení byla vhodnější spíše ke sborovému využití v amatérském pěveckém sboru či farní schole.

Digitalizace a stručná hudební analýza Mýtného Valašské mše jitřní byla realizována opět s vidinou uplatnění v rámci vzdělávacího materiálu. Valašsko-latinská hudební mše z 18. století může najít uplatnění a stát se součástí repertoáru mnoha pěveckých sborů. Vybrané části navíc mohou být využity k analýze či interpretační ukázce přímo ve výuce. A to i ve formě vícehlasé.

Přepis kompletního textu Mýtného mše doposud nebyl učiněn a může být využit k případné další analýze.

Jmenný přehled autorů, jejichž díla jsou dochována ve farní sbírce, najde využití především pro čtenáře s odborným zaměřením, kterým umožní porovnání s ostatními farními sbírkami. Zároveň ale dotváří stručný přehled o dochované sbírce.

Ve Frenštátě pod Radhoštěm se kromě Mýtného mše doposud jiná muzika z místního archivu zatím neprovozuje. Díky vypracování zjednodušených klavírních výtahů Thenyho děl a kompletní digitalizací sborového partu s doprovodem varhan Mýtného Valašské mše jitřní se objevují nové možnosti využití nejen v místní farnosti, nýbrž i pro pedagogické účely či využití koncertní. Osobně jsem přesvědčen, že se tato brožura uplatní minimálně ve Frenštátě a okolí. V tomto regionu taktéž působí Komorní sbor Nyklband, z.s., jenž pod mým vedením často provozuje hudbu duchovní a příležitostně i hudbu liturgickou. Ještě před loňským vypuknutím pandemie byl zahájen nácvik Thenyho díla *Requiem in dis* a současně bylo plánováno jej v únoru tohoto roku koncertně uvést při příležitosti výročí 220 let od nástupu do kněžské funkce ve Frenštátě pod Radhoštěm. Nicméně v koncepční

přípravě a nácviu kompozic Jana Thenyho i Václava Mýtného pro příležitostné koncertní provedení bude sbor, až to pandemická opatření dovolí, pokračovat. V úvahu připadá i využití v rámci hudebně-edukačního programu.

Při tvorbě vzdělávací brožury jsem čerpal především z vlastní sbormistrovské a pedagogické praxe. Při nácviu nové skladby je z hlediska motivace a uchopení daného díla velmi důležité zajímavou formou seznámit sboristy s údaji o skladbě, autorovi a případně doplnit historické souvislosti. Podobně je tomu na koncertech, během nichž je taktéž potřeba přednést mnohdy velmi různorodému publiku výše uvedené údaje, aby byl prožitek z absolvovaného poslechu komplexní. Při výkladu v rámci hudební výchovy je situace obdobná. Vycházel jsem tedy z těchto zkušeností, zejména z přípravy k nácviu Thenyho díla s frenštátským sborem.

Vzdělávací brožura ve své finální podobě v současnosti nebyla využita přímo v rámci výuky, nicméně již nyní o ni byl projeven zájem, a to nejen z řad pedagogů z frenštátského regionu. Její potenciální využití ve školství ale i v zájmovém sektoru bude s vysokou pravděpodobností v budoucnu realizováno. Zájem byl projeven i o verzi digitalizovaného notového materiálu Mýtného Valašské mše jitřní.

12 Informační zdroje

12.1 Prameny

Notový materiál ve farním archivu ve Frenštátě pod Radhoštěm.

THENY, J. *Pange lingua Pastor*. Opis. Frenštát pod Radhoštěm : archiv kostela sv. Martina. 16 stran.

THENY, J. *Alma Redemptoris Pastorale*. Opis. Frenštát pod Radhoštěm : archiv kostela sv. Martina. 15 stran.

MÝTNÝ, V. *Valašská mše jitřní*. OPIS. Frenštát pod Radhoštěm : archiv kostela sv. Martina. 132 stran.

Rozhovor:

Téma: Valašská mše jitřní. Informace poskytl V. TRUBAČ, varhaník v kostele sv. Martina ve Frenštátě pod Radhoštěm, únor 2021.

12.2 Internetové zdroje

OSTRÝ, F. Jakub Jan Ryba a tři typy pastorální mše. *Teoretické reflexe hudební výchovy* [online]. 2013, 9(1) [cit. 2021-02-19]. ISSN 1803-1331. Dostupné z: https://www.ped.muni.cz/wmus/studium/doktor/teoreticke_reflexe_hv_9_1/ostry.pdf

Studijní obor 7504R233: Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání. PedF Karolínka – Studijní plány 2016/2017 [online]. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2010 [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <http://studium.pedf.cuni.cz/karolinka/2016/OB2HV10.html>

Studijní obor 7504T219: Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní školy a střední školy – hudební výchova. PedF Karolínka – Studijní plány 2019/2020 [online]. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2017 [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <http://studium.pedf.cuni.cz/karolinka/2019/ON2HV17.html>

Studijní obor 7504T226: Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní školy a střední školy – sbormistrovství. PedF Karolínka – Studijní plány 2019/2020 [online]. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2017 [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <http://studium.pedf.cuni.cz/karolinka/2019/ON2SB17.html>

Dirigent. Wwww.nyklband.cz [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <http://nyklband.cz/dirigent/>

TOMAŇOVÁ, J. *Jak vytvářet vzdělávací materiály přístupné všem: tipy a rady nejen pro učitele*. Wwww.otevrenevzdelavani.cz [online]. Praha, 2016 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://www.vzdelavacisluzby.cz/dokumenty/banka-souboru/5427132.pdf>

NOHAVICOVÁ, B. *Zašovský chrámový sbor* [online]. Ostrava, 2014 [cit. 2021-03-10]. Absolventská práce. Janáčkova konzervatoř a gymnázium v Ostravě.

KRČMOVÁ, M. Odborný styl. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. [online]. Brno, 2020 [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/ODBORN%C3%9D%20STYL>

JUROK, J. *Paměť města: Historie města do 1. poloviny 19. století* [online]. Frenštát pod Radhoštěm: Muzeum Frenštát pod Radhoštěm, 2007 [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <https://adoc.tips/download/pamt-msta-muzeum-ve-frenstat-pod-radhotm-historie-msta-do-1-p.html>

Turistické informační centrum: osobnosti [online]. Frenštát pod Radhoštěm [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <http://www.frenstatpr.cz/osobnosti/os-1209>

BERÁNKOVÁ, J. Václav Mýtný: medailon skladatele. *Farnost Zábřovice* [online]. Brno, 2015 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <http://fara-zabrdovice.networx.cz/hudba-medailon.php?skladatel=51>

MŮČKA, O. Mariánské modlitby, písně a antifony. *Katolický týdeník* [online]. Brno, 2009 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <https://www.katyd.cz/odpovedny/marianske-modlitby-pisne-a-antifony.html>

KODET, V., Slavná Spasitele matko. Vojtěch Kodet [online]. Praha: 2012 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <http://www.vojtechkodet.cz/modlitby/marianske/nejznamejsi-marianske-modlitby-antifony-a-hymnycesky-a-latinsky/slavna-spasitele-matko.html>

SKLENÁŘ, J. Valašská jitřní mše pastorální znovu v Bystřici. *Zpravodaj* [online]. Bystřice pod Hostýnem, 2013, **2013**(12/2013) [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.mubph.cz/clanek.php?id=2485>

CETKOVSKÝ, P. G. Pange lingua čili Chvalte ústa. *Karmel* [online]. 2013, (1/2013) [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.karmel.cz/index.php/karmel-casopis/75-karmel-1-2013/298-pange-lingua-cili-chvalte-usta>

Hudba v chrámu sv. Bartoloměje. *Pěvecké sdružení Kopřivnice* [online]. Kopřivnice, 2008 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <http://pskoprivnice.blogspot.com/p/nase-cdour-cdnotre-cd.html>

BOHUN, P. Půlnoční na Velehradě rozezněla Valašská mše jitřní. *Slovácký deník* [online]. Velehrad, 2013 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/zpravy_region/obrazem-pulnocni-na-velehrade-rozeznela-valasska-mse-jitrni-20131225.html

TROJAN, J., *Kantoři na Moravě a jejich hudební aktivita v 18. a 19. století: Úvodní črta k širší problematice z regionální hudební historie* [online]. Brno: Filozofická fakulta Brněnské univerzity, 1984 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/112223/H_Musicologica_19-1984-1_16.pdf?sequence=1

PŘÁDKA, P. Vznik "Valašské mše jitřní." *Velehradský zpravodaj* [online]. Velehrad, 2008, (28) [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/16121699-Sdeleni-zastupitelstva-obce.html>

GABRIELOVÁ, M. *DUCHOVNÍ HUDBA A JEJÍ MÍSTO V LITURGII PO II. VATIKÁNSKÉM KONCILU* [online]. Praha, 2008n. 1. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/120096993>. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze.

JEŘÁBEK, O. a M. BÍLEK. *TEORIE A PRAXE TVORBY DIDAKTICKÝCH TESTŮ* [online]. Olomouc: Palackého univerzita, 2010 [cit. 2021-03-10]. ISBN 978-80-244-2494-1. Dostupné z: http://zvyp.upol.cz/publikace/bilek_jerabek.pdf

12.3 Literatura

PECHÁČEK, S. *Česká sborová tvorba II (baroko a klasicismus)*. Praha : Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2012. ISBN 978-80-7290-539-3

NYKL, B. *Liturgická hudba na přelomu 18. a 19. století ve Frenštátě pod Radhoštěm*. Praha, 2019. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

NEDĚLKA, M. *Mše v soudobé české hudbě*, Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2005. ISBN 80-246-1014-0

SLÁDEK, L. *Sborová duchovní tvorba Zdeňka Lukáše*. Praha, 2007. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Pedagogická fakulta.

JELÍNKOVÁ, L., *Liturgická hudba jako učivo na základní škole*. Praha, 2014. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Pedagogická fakulta.

Guinnessova encyklopedie. Bratislava: Guinness Publishing, 1992, s. 412-428. ISBN 80-06-00518-4.

KINDERSLEY, D. a W. DOBROVSKÁ A KOL. *HUDBA: Komplexní obrazové dějiny*. Praha: Euromedia Group, 2014, s. 118. ISBN 978-80-242-4652-9.

LÉBL, V. A KOL. *Hudba v českých dějinách*. 2.vyd. Praha: Editio Supraphon, 1989.

NÁMĚSTEK, V. *Základy latiny pro sbormistry*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2019. ISBN 978-80-7603-068-8.

Seznam příloh

1. Vzdělávací brožura – Ozvěny frenštátských skladatelů
2. Přehled a soupis děl ve sbírce frenštátské farnosti s doplněnými informacemi

OZVĚNY
FRENŠTÁTSKÝCH
SKLADATELŮ

Bc. Boris Nykl
2021

Tato vzdělávací brožura vznikla v rámci zpracování diplomové práce na téma „Frenštátští skladatelé - ozvěny minulosti v současné hudební výchově“

Vypracoval: Bc. Boris Nykl

Praha, 2021

PŘEDMLUVA

Česká historie je velmi bohatá a pestrá kapitola. Totéž se dá říci i o historii české hudby. Kromě světoznámých skladatelů typu Antonína Dvořáka, Leoše Janáčka nebo třeba Jana Dismase Zelenky máme nepřeberné množství významných osobností v každém stylovém období.

Hudební dějiny jsou nedílnou součástí naší kulturní tradice. Obohacování historických poznatků tak nabízí rozšíření nejen všeobecných vědomostí o dané době, ale taky dotváří komplexní přehled o našem původu, našich tradicích a ve své podstatě i o celém národu.

Tento vzdělávací materiál nabízí bližší informace o dvou v dnešní době téměř neznámých hudebních skladatelích z období hudebního klasicismu. Jsou zde uvedeny souvislosti v celoevropském kontextu. Součástí materiálu je též samotný výklad o těchto skladatelích, přičemž jsou uvedena i vysvětlení využitých pojmů týkající se liturgické tvorby. Jsou zde zpracovány i přehledné skladatelské medailonky a stručný výklad užitě terminologie. K dispozici je též didaktický test k ověření a upevnění nově nabytých poznatků.

V závěru jsou přiloženy notové zápisy, které mohou dobře posloužit pro praktické poznání tvorby daných skladatelů.

Tento vzdělávací materiál vznikl v návaznosti na badatelskou činnost za účelem rozšíření daných poznatků mezi zájemce o hudební historii i hudbu samotnou. Zároveň může být cenný zdrojem informací pro využití v hudební výchově.

„Člověk, který nezná svou vlastní historii, původ a kulturu, nezná ani sám sebe.“

ÚVOD

Život na pomezí 18. a 19. století měl pramálo společného se současností. Zatímco ve Francii probíhala velká francouzská revoluce, která vyústila až v Napoleonské války a pád Svaté říše římské, v celé Evropě panovala bujará nálada průmyslové revoluce, jejímž typickým symbolem se stal objev parního stroje. Naše území dnešní České republiky bylo součástí Habsburské monarchie, počátkem 19. století pak Rakouského císařství.

V této době na našem území probíhalo české národní obrození, které má naprosto zásadní význam pro celou naši historii.

Kromě všech těchto významných událostí se mnoho zajímavostí odehrávalo i ve světě hudebním. Toto období označujeme jako hudební klasicismus, který probíhal v rozmezí mezi lety 1750 až 1820. Jedná se samozřejmě o pouze přibližná a orientační data. Na každém území byl hudební vývoj individuální. Naši hudební skladatelé jsou tomu jasným důkazem. Jednotlivá stylová období navíc pochopitelně prolínala a porušovala tyto pomyslné „hranice“.

ČESKÁ HUDEBNÍ SCÉNA

Naše hudební scéna byla ve své době nesmírně kvalitní. Bylo tomu tak z několika důvodů. Být kvalitním muzikantem totiž znamenalo šanci uplatnit se v kapele šlechtického dvora, mít více peněz a případně se vymanit z robotní povinnosti. Vzhledem k opravdu vysokému počtu velmi kvalitních muzikantů volila velká část z nich cesty do zahraničí a hledala svá uplatnění tam. Vysokou úroveň hudebního vzdělání ovlivňovala tzv. česká kantorská škola. Jednalo se o učitele, kteří kromě výuky ve školách často měli na starost i hudbu v kostele. Požadavek zvládnutí hry na hudební nástroj byla pro žáky v tehdejší školské době naprostá samozřejmost. Tito vyučující (kantoři) současně komponovali díla, zejména ke kostelní bohoslužbě (liturgii) a to přímo na míru možnostem svých muzikantů.

KANTORSKÁ TRADICE

Tito kantoři nepůsobili pouze ve velkých městech ale právě i na vesnicích. Díky tomu bylo v této době zkomponováno mnoho více či méně významných hudebních děl. Ne všechny kompozice se totiž samozřejmě musely povést. I díky tomu se dochovaly pouze některé kusy. Současně s těmi nekvalitními se ale často přestaly provozovat i díla povedená. Z toho důvodu probíhá v dnešní době bádání v často bohužel nezpracovaných farních archivech po celé republice. Badatelé se snaží učinit soupisy děl ve sbírkách obsažených, doplnit tak historické souvislosti a obnovit i zapomenutá díla. O významu této činnosti není sporu, vždyť kdyby známý skladatel období romantismu Felix Mendelssohn-Bartholdy nejevil velký zájem o hudební historii, dost možná bychom dnes neznali ani jednoho z největších skladatelů baroka Johanna Sebastiana Bacha.

VÁNOČNÍ TVORBA

Snad každý známe dílo Jakuba Jana Ryby „Česká mše vánoční“. Právě Ryba je typickým zástupcem českého kantora. Komponoval přímo pro potřeby rožmitálské farnosti a díky němu dnes máme jeden z tradičních symbolů Vánoc. Právě vánoční tvorba (vánoční mše, nešpory,...) byla mezi skladateli velmi populární. Byly totiž 3 základní typy pastorální (vánoční) mše. Byly psány buď v liturgickém jazyce, tedy latině, nebo bylo právě využíváno i jazyka českého. Vznikala tedy díla latinská, česko-latinská nebo přímo česká (i v nářečích). Velká obliba českých textů je dána také tím, že věřící v kostele často latině příliš ani nerozuměli.

FRENŠTÁT POD RADHOŠTĚM

Díky kantorům mělo téměř každé město a vesnice „svého“ skladatele. Nejinak tomu bylo ve Frenštátě pod Radhoštěm. Město v podhůří Moravskoslezských Beskyd je v dnešní době označováno jako město kultury a sportu. Jistě jste slyšeli o olympijském vítězi ve skoku na lyžích Jiřím Raškovi, nebo třeba šestinásobném vítězi závodu Rally Dakar Karlu Lopraisovi. S Frenštátem se pojí také mnoho uměleckých osobností, jen namátkou lze zmínit současného vynikajícího klavíristu Martina Kasíka, nebo již zesnulou zpěvačku Ivetu Bartošovou.

Málokdo ovšem ví, že právě i Frenštát pod Radhoštěm měl na přelomu 18. a 19. století taky „svého“ skladatele. A nejen jednoho, ale dokonce rovnou dva.

FRENŠTÁTŠTÍ SKLADATELÉ NA PŘELOMU 18. A 19. STOLETÍ

2. polovina 18. století

Pokud byste v dnešní době navštívili tradiční vánoční půlnoční mši ve Frenštátě pod Radhoštěm, měli byste možnost poslechnout si velmi zajímavé dílo. Již dlouhá léta se zde totiž pravidelně provozuje **Valašská mše jitřní od Václava Mýtného**. Ten ve městě působil ve druhé polovině 18. století. Byl pedagog místní školy a rector zdejšího kostelního kůru.

Ve Frenštátě bylo tehdejší tradicí při vánoční ranní (jitřní) mši doplňovat běžnou bohoslužbu (liturgii) o zpívané valašské koledy. Roku 1777 dostal Václav Mýtný nápad zkomponovat liturgické dílo – jitřní mši, která by obsahovala kromě základních částí mše i samotné valašské koledy.

MŠE

Je potřeba neplést si jednotlivé termíny. Pojem „mše“ může znamenat jednak bohoslužebný obřad, zároveň ale hudební formu. Ta se skládá ze dvou základních částí, a to **mešního ordinária** a **propria**. Tyto části pak obsahují další menší celky. Zjednodušeně se dá rozdíl mezi ordináři a propriem vysvětlit tak, že ordinárium je pravidelná část, která je provozována při všech běžných liturgických (bohoslužebných) obřadech, zatímco části propria jsou proměnlivé a vyskytují se zde různé texty v návaznosti na konkrétní příležitost (Vánoce, Velikonoce, zádušní mše atd.). V mešním ordináriu nalezneme části „Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus a Agnus Dei“. V propriu se pak příležitostně vyskytují např. „Offertorium, Aleluia, Requiem“ a jiné texty.

VALAŠSKÁ MŠE JITŘNÍ – VÁCLAV MÝTNÝ

Václav Mýtný Valašskou mši jitřní složil za pouhé 4 měsíce. S kompozicí totiž začal v srpnu roku 1777 a 25. prosince v ranních hodinách téhož roku již dílo bylo premiérově uvedeno. Samotná kompozice byla dle zjištěných informací dárkem a překvapením pro místní obyvatele. Mýtný se o záměru vytvořit frenštátskou mši nikomu nesvěřil, tedy až na svého pomocníka Hilschera, se kterým poté mši i nacvičoval. S nácvikem začali v prosinci.

Dílo se stalo velmi populární, rozšířilo se po okolních městech a stalo se inspirací i pro další skladatele. Valašské koledy součástí liturgie se staly skutečností. Mýtný navíc využil i doprovodu typického místního nástroje „Valašské truby“.

Mýtný se touto kompozicí nesmazatelně zapsal nejen do historie svého rodného města, ale rovněž do hudebních dějin celé země. Jeho mše je totiž provozována dodnes nejen ve Frenštátě, ale stala se součástí repertoáru různých sborů a v nedávně době zazněla např. v Olomouci, Kopřivnici či na Velehradě.

1. polovina 19. století

Začátek 19. století přinesl Frenštátu dalšího „svého“ skladatele. **Páter Jan Theny**, který do podhůří Beskyd přicestoval z Jaroměře, zde vykonával kněžskou službu. Theny ve Frenštátě působil až do své smrti v roce 1828. Během svého zdejšího působení opravil kamenný kříž na Radhošti, ale také zkomponoval několik různých duchovních hudebních děl, zejména pak liturgických.

DUCHOVNÍ A LITURGICKÁ HUDBA

Opět by bylo dobré ujasnit si rozdíl mezi těmito pojmy. Duchovní hudba ve velmi zjednodušeném výkladu znamená, že se jedná o hudbu s duchovním obsahem (koledy, spirituály, modlitby,...). Oproti tomu hudba liturgická je taková, která je určená a přímo provozována při bohoslužbě – liturgii. Příkladem takového díla je třeba Mýtného Valašská mše jitřní. Pokud ale toto dílo uvedeme koncertně a nikoli přímo pro účely církevního obřadu, již se nejedná v pravém smyslu o hudbu liturgickou!

JAN THENY

O životě Jana Thenyho toho bohužel nevíme mnoho. Je známo to, že za svůj život vytvořil minimálně 15 duchovních kompozic, které jsou v dnešní době uschovány v archivech nejen u nás v ČR, ale i v zahraničí (Polsko, Rakousko,...). Jeho dílo se bohužel v dnešní době zatím nikde aktivně nevyužívá.

Při bádání ve farním archivu byla ale některá jeho díla nalezena, přepsána do digitální podoby a v blízké době by mohla být i koncertně provedena. V závěru této brožury naleznete také dva konkrétní kratší kusy z jeho tvorby. Jedná se o díla s pastorální (vánoční) tematikou. Mariánská antifona (krátký hudební útvar, uvozuje a zakončuje žalmy) Alma Redemptoris

Pastorale nemá sice přímo vánoční text, nicméně dle melodického zpracování této skladby se evidentně jednalo o kompozici, která měla za cíl obohatit část mešního propria.

Druhá zhudebněná modlitba *Pange lingua Pastor* taktéž sice není přímo vánoční text, jedná se ale o podobnou situaci jako u výše zmíněného díla.

SROVNÁNÍ KOMPOZIČNÍCH STYLŮ OBOU SKLADATELŮ

Na první pohled je patrné, že na rozdíl od Václava Mýtného využíval Jan Theny výhradně jazyk latinský. To je hlavní rozdíl, který oba skladatelské styly od sebe odlišuje. Oba mají totiž mnoho společných rysů. Věnovali se vánoční tvorbě, psali v homofonním stylu, často využívali pouze základní harmonické funkce. Oba dva navíc dle zjištěných informací komponovali hudbu výhradně figurální, tedy zpěv s doprovodem orchestru. V příloze však naleznete i úpravu Thenyho díla ve formě acapella (bez doprovodu, pouze zpívaná), neboť se bohužel nedochoval instrumentální doprovod.

SHRNUTÍ

Václav Mýtný i Jan Theny jsou příkladem velkého hudebního rozkvětu v období hudebního klasicismu. A zatímco ve Vídni zářili „tři vídeňští klasikové“ Joseph Haydn (1732 – 1809), Wolfgang Amadeus Mozart (1756 -1791) a Ludwig van Beethoven (1770 – 1827), v zahraničí komponovali naši významní skladatelé jako Jan Václav Stamic (1717 – 1757), Josef Mysliveček (1737 – 1781) nebo Jan Ladislav Dusík (1760 – 1812), v českých městech a na venkovech působili třeba Jakub Jan Ryba (1765 – 1815) nebo František Xaver Brixl (1732 – 1771), tak Frenštát pod Radhoštěm měl „své“ dva skladatele Václava Mýtného a Jana Thenyho.

MEDAILONKY HUDEBNÍCH SKLADATELŮ

JAN THENY

Pater Jan Theny byl frenštátský farář a hudební skladatel přelomu 18. a 19. století. Narodil se 10. 3. 1749 v Jaroměři, do Frenštátu se přestěhoval a převzal post faráře 6. 2. 1801. Farnost spravoval až do své smrti v roce 1828 po více než padesátileté kněžské službě.

Jedná se o skladatele převážně liturgické tvorby, soupis známých děl Jana Thenyho obsahuje tyto kompozice:

Pange lingua in B, Concerto in D (instrumentální), Te Deum in D, Oratorium Messe in C, Pange lingua pastor, Requiem in Dis (č. 1), Offertorium in C, Vespere Weynachten, Requiem in Dis (č. 2), Offertorium Pastorale, Alma Redemptoris Pastorale, Missa Natalis, Vespere Sabato Sancto, Vespere in C, Salve Regina

VÁCLAV MÝTNÝ

Podobně jako u Jana Thenyho ani u Václava Mýtného nemáme v dnešní době velké množství dostupných informací. Známo je především to, že působil ve Frenštátě pod Radhoštěm jako kantor a ředitel kůru. V roce 1777 zkomponoval a premiérově uvedl své vánoční dílo Valašská mše jitřní. Tato liturgická kompozice byla inspirována místními Valašskými koledami. Ve své tvorbě využil charakteristický nástroj „Valašskou trubu“.

PŘEHLED TERMÍNŮ A VYSVĚTLENÍ

Liturgie

Z doslovného řeckého překladu lze pojem definovat jako „dílo lidu“ nebo též „veřejnou službu“. Význam termínu je však mnohem rozsáhlejší. V dnešní době je tento pojem velmi často využíván ve významu, který lze nahradit českým ekvivalentem jako církevní „bohoslužba“.

Liturgická hudba

V odborné literatuře je termín „liturgická hudba“ interpretovaný jako doprovodná hudba k liturgii (bohoslužbě). Obecně se může vykládat jako hudební vyjádření úcty, oslavy a chvály Boha.

Duchovní hudba

Duchovní hudba je podobně jako liturgie široce obsáhlý termín. Pro účely práce je však zásadní rozlišit pojem „liturgická hudba“ a „duchovní hudba“. Ve své podstatě se jedná o nadřazený pojem z hlediska terminologické hierarchie.

Hudbu duchovní lze tedy obecně charakterizovat jako hudbu, která nese duchovní obsah, nebo vyjadřuje náboženské vyznání či nese náboženský mimohudební obsah. Z toho vyplývá, že liturgická hudba je taktéž hudbou duchovní, avšak její určení je čistě pro účely liturgie.

Mše – ordinarium

Mešní ordinarium je označení složené ze dvou částí. „Mešní“ odkazuje na „mši svatou“, což je církevní obřad římskokatolické církve (bohoslužba). Termín „ordinarium“ je latinského původu. V překladu znamená „pravidelný, řádný“.

Mešní ordinarium představuje základní pravidelné uspořádání mše, přičemž obsahuje části „Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus, Agnus Dei“.

Mše – proprium

Části mše, které jsou využity při mši pouze při konkrétních liturgických událostech (Vánoce, Velikonoce, zádušní mše,...)

Figurální hudba

Vokálně-instrumentální kompozice duchovního charakteru, typická pro skladatele 17. a 18. století.

Acapella

Hudba vokální, bez instrumentálního doprovodu.

Valašská truba

Typický regionální nástroj z oblastí Kozince a Radhoště.

DIDAKTICKÝ TEST

Součástí vzdělávací brožury je závěrečný opakovací test. Závěrečná rekapitulace nově získaných informací ukotví nabyté poznatky. Rozsahem skromné opakování základních poznatků navíc nabízí ve vyučování možnost jako náhradu „zápisu v sešitě“.

Jedná se o nestandardizovaný výukový test s primárním cílem rekapitulace absolvovaného učiva.

Test je rozdělen na dvě poloviny. První pětice otázek je zaměřena přímo na frenštátské skladatele. Zbylé otázky ve druhé části prověřují další znalosti z oblasti duchovní hudby.

Prvních pět testových úloh jsou zpracovány formou „doplňovací otevřené úlohy se stručnou odpovědí.“ Otázky tohoto typu mohou být pro žáky náročnější. S přihlédnutím k povaze otázek, které cílí na prověření naprosto základních poznatků o daném tématu, tuto formu považují za nejlepší.

Otázky 6. - 10. jsou již poněkud náročnější z hlediska požadavků na vědomosti a lze předpokládat, že se jedná o otázky minimálně pro starší žáky či dospělé čtenáře. Z toho důvodu byly vybrány i další typy úloh didaktického testu.

Veškeré informace, tedy i odpovědi na otázky, lze nalézt ve vzdělávací brožuře.

Frenštátští skladatelé
ozvěny minulosti v současné hudební výchově

Opakování

1. Václav Mýtný byl pedagog a skladatel z Frenštátu pod Radhoštěm. Ve kterém století zde působil?

Odpověď: Na přelomu ___ a ___ století.

2. Mýtný je autorem významného liturgického díla, které je provozováno dodnes. Najdeme v něm typické regionální nástroje a česko-latinské texty. Uveďte jeho název.

Odpověď: _____

3. Od roku 1801 ve Frenštátě pod Radhoštěm vykonával kněžskou službu farář, který pocházel původně z Jaroměře. Kromě opravy zdejšího kostela či výstavby kříže na Radhošti se též věnoval skladatelské činnosti. Uveďte jeho jméno.

Odpověď: _____

4. Tento frenštátský kněz vytvořil minimálně 15 hudebních kompozicí, přičemž několik z nich bylo pastorálních, tedy s vánoční tematikou. Uveďte alespoň jednu z nich.

Odpověď: _____

5. Doplňte k uvedeným pojmům jméno konkrétního frenštátského skladatele, který je pro jeho tvorbu typický:

- a) Valašský koledy _____
b) Výhradně latinské texty _____
c) Valašská truba _____
d) Requiem in dis _____

6. Vyberte z uvedených pojmů ty části, které patří do mešního ordinária.

a) Introitus	<i>ANO / NE</i>	f) Offertorium	<i>ANO / NE</i>
b) Kyrie	<i>ANO / NE</i>	g) Sanctus	<i>ANO / NE</i>
c) Gloria	<i>ANO / NE</i>	h) Benedictus	<i>ANO / NE</i>
d) Graduale	<i>ANO / NE</i>	i) Agnus Dei	<i>ANO / NE</i>
e) Credo	<i>ANO / NE</i>		

7. Přiřaďte k uvedeným termínům správnou definici.

Pojmy:

- 1) Liturgická hudba
- 2) Duchovní hudba

Definice:

- a) Hudba určená a provozovaná při bohoslužbě.
- b) Hudba s duchovním obsahem či námětem.

8. Vysvětlete pojem „figurální hudba“.

Odpověď:

9. Uveďte alespoň dvě další díla českých hudebních skladatelů s pastorální (vánoční) tematikou.

- a) Jméno autora: _____
Název díla: _____
- b) Jméno autora: _____
Název díla: _____

10. V souvislosti s českou pastorální mší hovoříme o třech základních typech (v návaznosti na jazyk). Uveďte všechny tři typy.

1. _____
2. _____
3. _____

Jmenný soupis skladatelů, kteří jsou zařazeni v dochovaném archivu frenštátské farnosti. Tento přehled autorů je doložen o základní informace o období, v němž skladatelé působili. Ty autory, u nichž byla snaha o získání bližších údajů či ověření správnosti jména neúspěšná, v soupisu nejsou uvedeni. Kompletní přepis všech autorů i s číslováním a zařazením ve sbírce přikládám je dostupný ve farním archivu.

Franz Anton Hoffmeister	(12. 5. 1754 – 9. 2. 1812)
Kamillo Horn	(29. 12. 1860 – 3. 9. 1941)
František Kramář	(27. 11. 1759, Kamenice – 8. 1. 1831, Vídeň)
Josef Kryšpín Taschka	(24. 10. 1776, Bělá p. B. – 5. 5. 1848, Bělá p.B.)
Donat Müller	(2. 1. 1804, Biburg – 10. 5. 1879, Augsburg)
Karl Ditters von Dittersdorf	(2. 11. 1739, Vídeň – 24. 10. 1799, Deštná)
Matthias Pernsteiner	(1795 – 1851, Rakousko)
Jan Leopold Kunerth	(27. 12. 1784, Huzová – 8. 8. 1865, Kroměříž)
Johann Baptist Schiedermayr	(23. 6. 1779, Münster – 6. 1. 1840, Linec)
Jan Křtitel Vaňhal	(12. 5. 1739, Nechanice – 20. 8. 1813, Vídeň)
Gotthard Pokorný	(16. 11. 1733, Český Brod – 4. 8. 1802, Brno)
Antonín Kammel	(21. 4. 1730, Běleč – 5. 10. 1785, Londýn)
Jeroným Josef Zeidler	(5. 11. 1790, Jihlava – 1. 3. 1870 Řím)
Vilém Hýbl	(21. 4. 1751, Zábřeh na Moravě – 6. 5. 1824, Olomouc)
Johann Gottlieb Naumann	(17. 4. 1741, Blasewitz – 23. 10. 1801, Drážďany)
Josef Schreier	(2. 1. 1718, Dřevohostice - ?)
Václav Brantsch	(1755, Jemnice – 1819, Třebíč)
Franz Schubert	(31. 1. 1797, Vídeň – 19. 11. 1828, Vídeň)
František Musil	(5. 1. 1852, Praha – 28. 11. 1908, Brno)
Ignaz Reimann	(27. 12. 1820, Albensdorf – 17. 6. 1885, Rengersdorf)
Georg Pichler	(1800, Kolsass – 1880 <i>nebo</i> 1884, Schwaz)
Robert Jan Nepomuk Führer	(2. 6. 1807, Praha – 28. 11. 1861, Vídeň)
Jan Buffler	(? - 1655, Rychnov nad Kněžnou)
Liberatus Geppert	(15. 2. 1815, Javorník – 7. 2. 1881, Javorník)
Joseph Haydn	(31. 3. 1732, Rohrau – 31. 5. 1809, Vídeň)
František Kedrutek	(31. 10. 1842, Zborovice – 14. 8. 1917, Kroměříž)
Alois Pelikán	(1809 – 15. 5. 1901 * ředitel kůru ve Frenštátě p. R.)

Luigi Cherubini	(14. 9. 1760, Florencie – 15. 3. 1842, Paříž)
Pavel Křížkovský	(9. 1. 1820, Holasovice ve Slezsku – 8. 5. 1885, Brno)
Moritz Brosig	(15. 10. 1815, Lisie Katy – 24. 1. 1887, Vratislav)
Václav Vlastimil Hausmann	(2. 1. 1850 Police nad Metují – 11. 4. 1903, Česká Třebová)
Joseph Ignaz Schnabel	(24. 5. 1767, Nowogrodziec – 16. 6. 1831, Vratislav)
Friedrich Wilhelm Nietzsche	(15. 10. 1844, Röcken – 25. 8. 1900, Výmarn)
Wilhelm Mayer	(10. 6. 1831, Praha – 22. 1. 1898, Graz)
František Voříšek	(3. 4. 1784, Vamberk – 3. 7. 1843, Letohrad)
Václav Emanuel Horák	(1. 1. 1800, Lobeč – 3. 9. 1871, Praha)
Francesco Antonio Rosetti	(26. 10. 1746, Litoměřice – 30. 6. 1792, Ludwigslust)
Kajetán Vogel	(1750, Konojedy – 27. 8. 1794, Praha)
Hector Berlioz	(11. 12. 1803, Isère – 8. 3. 1869, Paříž)
Franz Krenn	(26. 2. 1816, Dross – 18. 6. 1897, Sankt Andrä-Wördern)
Josef Wagner	(20. 3. 1856 – 5. 6. 1908)
Anton Diabelli	(5. 9. 1781, Matsee – 7. 4. 1858, Vídeň)
Alois Bauer	(1794 – 1872)
Jan Chmelíček	(1825, Náměšř nad Oslavou – 30. 11. 1891)
Franz Bühler	(12. 4. 1760, Unterschneidheim – 4. 2. 1823, Augsburg)
František Xaver Richter	(1. 12. 1709, Holešov – 12. 9. 1789, Štrasburg)
Franz Anton Hoffmeister	(12. 5. 1754 – 9. 2. 1812)
Franz Hegenbarth	(10. 5. 1818, Kerhartice – 20. 12. 1887, Praha)
Jan Nepomuk Vitásek	(23. 2. 1770, Hořín – 7. 12. 1839, Praha)
August Siegismund Binder	(1761 – 1815)
Johann Nepomuk Wozet	(1777 – 1843)
<i>Vojtěch Zapletal?</i>	(8. 6. 1877, Černotín – 26. 9. 1957, Černotín)
Friedrich Jeremias Witt	(8. 11. 1770, Niederstetten – 3. 1. 1836, Würzburg)
Joseph Jan Baptist Cainer	(29. 8. 1837, Praha – 21. 5. 1917, Praha)
Franz Berger (Francesco Berger)	(10. 6. 1834, Velká Británie – 26. 4. 1933)
Franz Starke	(30. 8. 1814, Karlovy Vary – 2. 6. 1903)
Ferdinand Beyer (Bauer)	(25. 7. 1803, Querfurt – 14. 5. 1863, Mohuč)
Herman Robert Frenzl	(21. 9. 1850 – 12. 1. 1928)
Jan Winkler	(18. 11. 1794, Vsetín – 4. 1. 1874, Návší)
Johann Obersteiner	(8. 10. 1824, Zell am Ziller – 24. 3. 1896, Kufstein)
Theodor von Frimmel	(15. 12. 1853, Amstetten – 3. 12. 1928)

Wolfgang Amadeus Mozart	(27. 1. 1756, Salzburg – 5. 12. 1791, Vídeň)
Gioacchino Antonio Rossini	(29. 2. 1792, Pesaro – 13. 11. 1868, Passy u Paříže)
Jacques Offenbach	(20. 6. 1819, Kolín nad Rýnem – 5. 10. 1880, Paříž)
August Walter	(12. 8. 1821, Stuttgart – 22. 1. 1896)
Ludwig van Beethoven	(16. 12. 1770, Bonn – 26. 3. 1827, Vídeň)
Anton Teyber	(8. 9. 1756, Vídeň – 18. 11. 1822, Vídeň)
Václav Tomáš Vávra	(8. 12. 1765, Němčice u P. – 25. 1. 1844, Kremsmunster)
Franz Xaver Gruber	(25. 11. 1787, Hochburg – 7. 6. 1863, Hallein)
Wenzel Müller	(26. 9. 1767, Turnov – 3. 8. 1835, Baden)
Ferdinand Ries	(28. 11. 1784, Bonn – 13. 1. 1838, Frankfurt n. M.)
Johann Strauss	(25. 11. 1825, Neubau – 3. 6. 1899, Vídeň)
Braun von Ubthal	<i>(přesná data nejsou známá, žil v 17. století v Chebu)</i>
Antonín Emil Titl	(2. 11. 1809, Pernštejn – 21. 1. 1882, Vídeň)
Tobias Haslinger	(1. 3. 1787, Bad Zell – 18. 6. 1842, Vídeň)
Philipp Jakob Riotte	(16. 8. 1776, Saarland – 1856, Vídeň)
Vojtěch Matyáš Jírovec	(20. 2. 1763, České Budějovice – 19. 3. 1850, Vídeň)
Aloys Fuchs	(22. 6. 1799, Razová – 20. 3. 1853, Vídeň)
Henri Herzt	(6. 1. 1803, Vídeň – 5. 1. 1888, Paříž)
Carl Czerny	(21. 2. 1791, Vídeň – 15. 7. 1857, Vídeň)
Ignác Bečák	(7. 3. 1847, Velký Týnec – 6. 6. 1901, Velký Týnec)
Norbert Javůrek	(18. 1. 1839, Vojnův Městec – 29. 1. 1880, Split)
Niccolo Paganini	(27. 10. 1782, Janov – 27. 5. 1840, Nice)
Giacomo Meyerbeer	(5. 9. 1791, Berlín – 2. 5. 1864, Paříž)
Johannes Theimer	(2. 3. 1884, Lendorf – 9. 5. 1952)
Reginald Heber	(21. 4. 1783, Malpas (VB) – 3. 4. 1826, Indie)
Ignaz Fränzl	(3. 6. 1736 – 6. 9. 1811)
Jan Theny	(10. 3. 1749, Jaroměř – 7. 6. 1828, Frenštát p. R.)
Václav Mýtný	(1749, Frenštát p. R. – 1791, Frenštát p. R.)

NOTOVÝ MATERIÁL

JAN THENY

- Alma Redemptoris Pastorale** - sólový part s klavírním doprovodem
- Pange lingua Pastor** - tříhlasá verze
- Pange lingua Pastor** - klavírní výtah pro sborový nácvik
- Pange lingua Pastor** - sólový alt s klavírním doprovodem
- Pange lingua Pastor** - originální tříhlasá verze s upraveným altem

VÁCLAV MÝTNÝ

- Valašská mše Jitřní** - kompletní sborový part s varhanním doprovodem
- **Kyrie**
 - **Gloria**
 - **Graduale**
 - **Credo**
 - **Ofertorium**
 - **Sanctus / Benedictus**
 - **Agnus**
 - **Dona**

Alma Redemptoris Pastorale

úprava pro klavír a sólový zpěv

Jan Theny
arr. B. Nykl

$\text{♩} = 80$

Hlas

Al - ma Re - dem - pto - ris Ma - ter, quae per - vi - acae - li por - ta ma - nes, et stel - la ma - ris, suc - cu - rre ca - den - ti suc - cu - rre ca - den - ti

Klavír

13

Hl.

sur - ge - re qui - cur - at, po - pu - lo sur - ge - re qui - curat po - pu - lo tu - que ge - nu - i - sti, na - tu - ra mi - ran - te,

Klv.

23

Hl.

tu - um sanc - tum ge - ni - to - rem, Vi - rgo pri - us

Klv.

34

Hl.

ac po - ste - ri - us, Vi - rgo pri - us ac po - ste - ri - us, Ga - bri - e - lis ab o - re ab o - re su - mens su - mens ill - ud A - ve, ill - ud A - ve,

Klv.

49

Hl.

su - mens ill - ud, ill - ud A - ve, ill - ud A - ve, pec - ca - to - rum mi - se - re - re, Pec - ca - to - rum mi - se - re - re,

Klv.

61

Hl.

mi - se - re - re, pec - ca - to - rum mi - se - re - re, pec - ca - to - rum mi - se - re - re

Klv.

Pange lingua Pastor

Třihlasá verze

Jan Theny,
přepis B. Nykl

Soprano
Pan-ge- lingua glo-ri - o-si cor-po - ris My - ste-ri - um My - ste-ri - um

Tenor
cor-po - ris My - ste-ri - um My - ste-ri - um

Bass
cor-po - ris My - ste-ri - um My - ste-ri - um

11
S. San - qui - nis-que pre - ti - o-si quem in mun - di pre - ti - um

T. San - qui - nis-que pre - ti - o-si quem - in mun - di pre - ti - um

B. San - qui - nis-que pre - ti - o-si quem - in mun - di pre - ti - um Fru - ctus ven - tris

21
S. Fru-ctus ven - tris ge - ne - ro - si Rex ef - fu - dit gen - ti - um.

T. Fru-ctus ven - tris ge - ne - ro - si Rex ef - fu - dit gen - ti - um.

B. ge - ne - ro - si Rex ef - fu - dit gen - ti - um.

31
S. Rex ef - fu - dit gen - ti - um

T. Rex ef - fu - dit gen - ti - um

B. Rex ef - fu - dit gen - ti - um

Pange lingua Pastor

klavírní výtah pro sborový nácvik

Jan Theny,
arr B. Nykl

Pan - ge. lin - gua glo - ri - o - si cor - po ris My ste - ri - um My -

9

ste - ri - um San - qui - nis - que pre - ti - o - si quem in mun - di pre - ti -

18

um solo Fru - ctus ven - tris ge - ne - ro -

Fru - ctus ven - tris ge - ne - ro - si

26

si Rex ef - fu - dit gen - ti - um. Rex ef - fu - dit gen - ti - um

Pange lingua Pastor

klavírní výtah a sólový zpěv

Jan Theny,
arr. Boris Nykl

Adagio

Alt

Pan-ge-Lin-gua glo-ri-o-si cor-po-ris mys-te-ri-um

Klavír

9

A.

Pan-ge.lin-gua glo-ri-o-si cor-po-ris My-ste-ri-um San-qui-nis-que

Klv.

15

A.

pre-ti-o-si quem-in mun-di pre-ti-um

Klv.

21

A.

Fru-ctus ven-tri-s ge-ne-ro-si fru-ctus ven-tris, glo-ri-

Klv.

28

A.

o-si rex ef-fu-dit Rex ef-fu-dit gen-ti-um

Klv.

The image shows a musical score for 'Pange lingua Pastor' in 3/4 time, marked Adagio. It consists of five systems of music. Each system includes a vocal line (Alt or A.), a piano accompaniment (Klavír or Klv.), and lyrics in both Czech and Latin. The lyrics are: 'Pan-ge-Lin-gua glo-ri-o-si cor-po-ris mys-te-ri-um' (9), 'Pan-ge.lin-gua glo-ri-o-si cor-po-ris My-ste-ri-um San-qui-nis-que' (15), 'pre-ti-o-si quem-in mun-di pre-ti-um' (21), 'Fru-ctus ven-tri-s ge-ne-ro-si fru-ctus ven-tris, glo-ri-' (28), and 'o-si rex ef-fu-dit Rex ef-fu-dit gen-ti-um' (34). The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a more active bass line in the left hand.

Pange lingua Pastor

originální tříhlas a upravený alt

Jan Theny,
arr. Boris Nykl

Adagio

Soprano Pan - ge. lin - gua glo - ri - o - si cor - po - ris My - ste - ri - um My -

Alto Pan - ge Lin - gua glo - ri - o - si cor - po - ris mys - te - ri - um Pan - ge lin - gua glo - ri - o - si

Tenor cor - po - ris My - ste - ri - um My -

Bass cor - po - ris My - ste - ri - um My -

9

S. ste - ri - um San - qui - nis - que pre - ti - o - si quem in mun - di pre - ti - um

A. cor - po - ris My - ste - ri - um San - qui - nis - que pre - ti - o - si quem in mun - di pre - ti - um

T. ste - ri - um San - qui - nis - que pre - ti - o - si quem in mun - di pre - ti - um

B. ste - ri - um San - qui - nis - que pre - ti - o - si quem in mun - di pre - ti - um Fru - *solo*

19

S. Fru - ctus ven - tris ge - ne - ro - si Rex ef - fu - dit gen - ti -

A. Fru - ctus ven - tri - s ge - ne - ro - si rex ef - fu - dit Rex ef - fu - dit gen - ti -

T. Fru - ctus ven - tris ge - ne - ro - si Rex ef - fu - dit gen - ti -

B. - ctus ven - tris ge - ne - ro - si Rex ef - fu - dit gen - ti -

30

S. um. Rex ef - fu - dit gen - ti - um

A. um

T. um. Rex ef - fu - dit gen - ti - um

B. um. Rex ef - fu - dit gen - ti - um

Sbor + varhany

Valašská mše Jitřní

Kyrie

Václav Mýtný,
přepis Boris Nykl

$\text{♩} = 80$

Soprán
Alt
Tenor
Bas
Varhany

14

S.
A.
T.
B.
Varh.

Ky - ri - e e - lei - son Kri - ste e - lei - son
Ky - ri - e e - lei - son Kri - ste e - lei - son
Pa - ne, Pa - ne u - slyš nás
Pa - ne, Pa - ne u - slyš nás

29

S.
A.
T.
B.
Varh.

Kri - ste vy - slyš nás dej nám Tvé - ho spa - se - ní Ó Kri - ste smi - lo - vá - ní.
Kri - ste vy - slyš nás dej nám Tvé - ho spa - se - ní Ó Kri - ste smi - lo - vá - ní.
Kri - ste vy - slyš nás dej nám Tvé - ho spa - se - ní Ó Kri - ste smi - lo - vá - ní.
Kri - ste vy - slyš nás dej nám Tvé - ho spa - se - ní Ó Kri - ste smi - lo - vá - ní.

41

S. Vy - slyš na - še mo - dle - ní, ó Kri - ste_smi - lo - vá - ní Ky - ri - e e - lei -

A. Vy - slyš na - še mo - dle - ní, ó Kri - ste_smi - lo - vá - ní Ky - ri - e e - lei -

T. Vy - slyš na - še mo - dle - ní, ó Kri - ste_smi - lo - vá - ní

B. Vy - slyš na - še mo - dle - ní, ó Kri - ste_smi - lo - vá - ní

Varh.

55

S. son Kri - ste e - lei - son Kri - ste vy - slyš nás

A. son Kri - ste e - lei - son Kri - ste vy - slyš nás

T. Pa - ne, Pa - ne u - slyš nás Kri - ste vy - slyš nás

B. Pa - ne, Pa - ne u - slyš nás Kri - ste vy - slyš nás

Varh.

67

S.

A.

T.

B.

Varh.

Valašská mše jitřní

Václav Mýtný,
přepis B. Nykl

Gloria

Andante sostenuto

Soprano
Alto
Tenor
Bass
Organ

Glo-ri-a, glo-ri-a, glo-ri-a,
Glo-ri-a, glo-ri-a, glo-ri-a,
Co je to
Co je to

12
S.
A.
T.
B.
Org.

glo-ri-a, in ex-cel-sis, in ex-cel-sis, in ex-cel-si De-o! glo-ri-a, glo-ri-a, in ex-cel-sis De-o glo-ri-a,
glo-ri-a, in ex-cel-sis, in ex-cel-sis, in ex-cel-si De-o! glo-ri-a, glo-ri-a, in ex-cel-sis De-o glo-ri-a,
no-vé-ho? Vel-mi ně-co div-né - ho sly - ším tu zpí - vát: glo - ri-a! Vstá-vej-te, bra-tro-vé, je co-si no - vé - ho, vi-dím-já
no-vé-ho? Vel-mi ně-co div-né - ho sly - ším tu zpí - vát: glo - ri-a! Vstá-vej-te, bra-tro-vé, je co-si no - vé - ho, vi-dím-já

22
S.
A.
T.
B.
Org.

glo-ri-a, in ex-cel-sis De-o
glo-ri-a, in ex-cel-sis De-o
i jas-nost vel-kou při Bet - lé - mě! Bu-du stá - ti, po-slou-cha - ti, ko-li-ká - tá je ho-di-na.
i jas-nost vel-kou při Bet - lé - mě! Bu-du stá - ti, po-slou-cha - ti, ko-li-ká - tá je ho-di-na.

33

S.

A.

T.

B.

Org.

Chval kaž - dý duch Ho - spo - di -

48

S.

A.

T.

B.

Org.

na i Je - ži - še, je - ho Sy - na, od - bi - la dva - nác - tá ho - di - na, při - šla k nám ra - dost - ná no - vi - na.

61

S.

A.

T.

B.

Org.

75 *recitativo*

S.

A.

T.

B.

Org.

Ne - boj - te se, pas - tý - řo - vé, zvěs - tu - ji vám vě - ci no - vé, ra - dost zvěs - tu - ji ve - li - kou

83 **Andante**

S. a ni - kdy ne - slý - cha - nou. Na - ro - dil se nám. Spa - si - tel, vše - ho - svě - ta Vy - ku - pi -

A. Na - ro - dil se nám. Spa - si - tel, vše - ho - svě - ta Vy - ku - pi -

T. - - - - -

B. - - - - -

Org. - - - - -

92

S. tel, na - ro - dil se v bet - lé - mě, le - ží v chlé - vě na se - ně, na - ro - dil se z Pan - ny -

A. tel, na - ro - dil se v bet - lé - mě, le - ží v chlé - vě na se - ně, na - ro - dil se z Pan - ny -

T. - - - - -

B. - - - - -

Org. - - - - -

100

S. čis - té, le - ží v chlé - vě, v špat - ném. mí - stě. An - dě - lo - vé jej - chvá - le - jí,

A. čis - té, le - ží v chlé - vě, v špat - ném. mí - stě. An - dě - lo - vé jej - chvá - le - jí,

T. - - - - -

B. - - - - -

Org. - - - - -

109

S. je - mu - ve - se - le - zpí - va - jí. Slá - va, slá - va, slá - va, slá - va na vý - sos - tech

A. je - mu - ve - se - le - zpí - va - jí. Slá - va, slá - va, slá - va, slá - va na vý - sos - tech

T. Slá - va, slá - va, slá - va, slá - va na vý - sos - tech

B. Slá - va, slá - va, slá - va, slá - va na vý - sos - tech

Org. - - - - -

121

S. Bo - hu na vý - sos - tech Bo - hu a na ze - mi po - koj li - dem, li - dem do - bré vü - le.

A. Bo - hu na vý - sos - tech Bo - hu a na ze - mi po - koj li - dem, li - dem do - bré vü - le.

T. Bo - hu na vý - sos - tech Bo - hu a na ze - mi po - koj li - dem, li - dem do - bré vü - le.

B. Bo - hu na vý - sos - tech Bo - hu a na ze - mi po - koj li - dem, li - dem do - bré vü - le.

Org.

135 Allegro moderato

S. Slá - va, slá - va, na vý - sos - tech Bo - hu

A. Slá - va, slá - va, na vý - sos - tech Bo - hu

T. Slá - va, slá - va, na vý - sos - tech Bo - hu

B. Slá - va, slá - va, na vý - sos - tech Bo - hu Pojď - me ho - nem pas - tý - řo - vé, pojd' - me k Bet - lé -

Org.

148

S. - - - - -

A. - - - - -

T. - - - - -

B. mu, naj - de - me tam Spa - si - te - le, u - číň - me mu po - klo - nu.

Org.

Valašská mše jitřní

Graduale

Václav Mýtný
přepis B. Nykl

Allegretto

Soprán
Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-ví-tá-me, v té chví-li z Ma-ri-e Pan-ny na-ro-ze-né, v té chví-li z Ma-ri-e

Alt
Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-ví-tá-me, v té chví-li z Ma-ri-e Pan-ny na-ro-ze-né, v té chví-li z Ma-ri-e

Tenor
Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-ví-tá-me, v té chví-li z Ma-ri-e Pan-ny na-ro-ze-né, v té chví-li z Ma-ri-e

Bas
Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-ví-tá-me, v té chví-li z Ma-ri-e Pan-ny na-ro-ze-né, v té chví-li z Ma-ri-e

Varhany

11

S.
Pan-ny na-ro-ze-né, po-klo-nu mu u-čiň-me, chval-me a pro-zpě-vuj-me! Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-ví-tá-me,

A.
Pan-ny na-ro-ze-né, po-klo-nu mu u-čiň-me, chval-me a pro-zpě-vuj-me! Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-ví-tá-me,

T.
Pan-ny na-ro-ze-né, po-klo-nu mu u-čiň-me, chval-me a pro-zpě-vuj-me! Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-ví-tá-me,

B.
Pan-ny na-ro-ze-né, po-klo-nu mu u-čiň-me, chval-me a pro-zpě-vuj-me! Do Be-tlé-ma chvá-tá-me, Dě-fát-ko při-ví-tá-me,

Varh.

21

Andante

S.
v té chví-li z Ma-ri-e Pan-ny na-ro-ze-né, jej chval-me ple-sej-me! Den pře-slav-ný jest nám při-šel

A.
v té chví-li z Ma-ri-e Pan-ny na-ro-ze-né, jej chval-me ple-sej-me! Den pře-slav-ný jest nám při-šel

T.
v té chví-li z Ma-ri-e Pan-ny na-ro-ze-né, jej chval-me ple-sej-me! Den pře-slav-ný jest nám při-šel

B.
v té chví-li z Ma-ri-e Pan-ny na-ro-ze-né, jej chval-me ple-sej-me! Den pře-slav-ný jest nám při-šel

Varh.

33

S. *f* ra-duj-me se, ve-sel-me-se v tom to na-ro-ze - ní,

A. *f* ra-duj-me se, ve-sel-me-se v tom to na-ro-ze - ní,

T. *mf* ra-duj-me se, ve-sel-me-se v tom to na-ro-ze - ní.

B. *mf* ra-duj-me se, ve-sel-me-se v tom to na-ro-ze - ní.

Varh. *f*

44

S. *f* Den pře - slav-ný jest. nám. při-šel, v němž má bý - ti kaž-dý - ve-sel.

A. *f* Den pře - slav-ný jest. nám. při-šel, v němž má bý - ti kaž-dý - ve-sel.

T. *f* Den pře - slav-ný jest. nám. při-šel, v němž má bý - ti kaž-dý - ve-sel.

B. *f* Den pře - slav-ný jest. nám. při-šel, v němž má bý - ti kaž-dý - ve-sel.

Varh. *mf* *f* *p*

58

S.

A.

T.

B.

Varh. *f* rit.

Valašská mše jitřní

Václav Mýtný, přepis
B. Nykl

Credo

Moderato

Soprano
Pojď-me ho-nem, pa-stuš-ko - vé, po - spí - chej - me k Be - tlé - mu, naj - de - me tam Spa - si - te - le, u - čiň - me mu po - klo - nu.

Alto
Pojď-me ho-nem, pa-stuš-ko - vé, po - spí - chej - me k Be - tlé - mu naj - de - me tam Spa - si - te - le, u - čiň - me mu po - klo - nu.

Tenor
Pojď-me ho-nem, pa-stuš-ko - vé, po - spí - chej - me k Be - tlé - mu naj - de - me tam Spa - si - te - le, u - čiň - me mu po - klo - nu.

Bass
Pojď-me ho-nem, pa-stuš-ko - vé, po - spí - chej - me k Be - tlé - mu naj - de - me tam Spa - si - te - le, u - čiň - me mu po - klo - nu.

Organ
mf *f*

12

Fine

S.
Pojď-me ho-nem, ať jej naj - dem, ať jej mů - žem při - ví - tat, u - čiň - me mu hluč - nou hud - bu, pěj - dem před je -

A.
Pojď-me ho-nem, ať jej naj - dem, ať jej mů - žem při - ví - tat, u - čiň - me mu hluč - nou hud - bu, pěj - dem před je -

T.
Pojď-me ho-nem, ať jej naj - dem, ať jej mů - žem při - ví - tat, u - čiň - me mu hluč - nou hud - bu, pěj - dem před je -

B.
Pojď-me ho-nem, ať jej naj - dem, ať jej mů - žem při - ví - tat, u - čiň - me mu hluč - nou hud - bu, pěj - dem před je -

Org.
mf *mf*

24

D.C. Coda

S.
slič - ky _ hrát! Před te - bou na _ zem pa - dá - me, Je - žíš - ku náš pře - m - lý, to - bě svou ú - ctu vzdá - vá - me, Spa - si - te - li,

A.
slič - ky _ hrát! Před te - bou na _ zem pa - dá - me, Je - žíš - ku náš pře - mi - lý, to - bě svou ú - ctu vzdá - vá - me, Spa - si - te - li,

T.
slič - ky hrát! Před te - bou na _ zem pa - dá - me, Je - žíš - ku náš pře - mi - lý, to - bě svou ú - ctu vzdá - vá - me, Spa - si - te - li

B.
slič - ky hrát! Před te - bou na _ zem pa - dá - me, Je - žíš - ku náš pře - mi - lý, to - bě svou ú - ctu vzdá - vá - me, Spa - si - te - li

Org.

39

S.
roz - mi - lý.

A.
roz - mi - lý.

T.
roz - mi - lý.

B.
roz - mi - lý.

Org.

Valašská mše jitřní

Offertorium

Václav Mýtný,
přepis B. Nykl

Lento

Soprano
Alto
Tenor
Bass
Organ

Vzhů - ru, vstaň - te, pa - stuš -

Vzhů - ru, vstaň - te, pa - stuš -

14

S.
A.
T.
B.
Org.

ko - vě, zpí - va - jí Vám an - dě - lo - vě, pa - stý - řič - ko - vě, no - vi - ny no - vě, Vám ne - sou, běž - te do mě - sta, krát - ká je ce - sta

ko - vě, zpí - va - jí Vám an - dě - lo - vě, pa - stý - řič - ko - vě, no - vi - ny no - vě, Vám ne - sou, běž - te do mě - sta, krát - ká je ce - sta

mf

29

S.
A.
T.
B.
Org.

k Be - tlé - mu.

k Be - tlé - mu.

On - dro! Ku - bo! Po - čú - vaj nad ná - mi zpí - vá - ní. Ju - ro! Jan - ku! Či - li spi - te a ne - sly - ší - te ten - an - děl - ský hlas?

On - dro! Ku - bo! Po - čú - vaj nad ná - mi zpí - vá - ní. Ju - ro! Jan - ku! Či - li spi - te a ne - sly - ší - te ten - an - děl - ský hlas?

f *p* *f* *p* *f*

44

S.
A.
T.
B.
Org.

Ne - křič! Ne - křič! Však ne - spi - me a sly - ší - me co se dě - je ču - du - je - me, neb ne - spi -

Ne - křič! Ne - křič! Však ne - spi - me a sly - ší - me co se dě - je ču - du - je - me, neb ne - spi -

Ho - nem vzhů - ru po - vstá - vaj - te, a snad zpě - vu ne - sly - ší - te? Ne - křič! Ne - křič! Však ne - spi - me a sly - ší - me co se dě - je ču - du - je - me, neb ne - spi -

Ho - nem vzhů - ru po - vstá - vaj - te, a snad zpě - vu ne - sly - ší - te? Ne - křič! Ne - křič! Však ne - spi - me a sly - ší - me co se dě - je ču - du - je - me, neb ne - spi -

p *f*

55

S. me!

A. me!

T. me! Pa-stu-ško-vé z ve-se - lo - sti vstaň-te rych-le z o-cho-t - no - sti, do Be-tlé-ma pos-pí - chej - me, to-ho Pá-na při-ví - tej - me, da-ry se-bou vez -

B. me! Pa-stu-ško-vé z ve-se - lo - sti vstaň-te rych-le z o-cho-t - no - sti, do Be-tlé-ma pos-pí - chej - me, to-ho Pá-na při-ví - tej - me, da-ry se-bou vez -

Org.

65 **Andante**

S. Což já ma-ly pa-stý-ří-ček,

A. Což já ma-ly pa-stý-ří-ček,

T. me - me, je-den za dru-hým pojd-me!

B. me - me, je-den za dru-hým pojd-me!

Org.

81

S. mám ti o-bě - to-va-ti, to-bě, Je-žíš - ku, dá-ti? Přij-mi srd-ce ne-vin-no-sti, kte-ré dá-vám s u-př-mno-stí. Až bu-du mít o-več-ku, dám ji to-bě, Je-žíš-ku.

A. mám ti o-bě - to-va-ti, to-bě, Je-žíš - ku, dá-ti? Přij-mi srd-ce ne-vin-no-sti, kte-ré dá-vám s u-př-mno-stí. Až bu-du mít o-več-ku, dám ji to-bě, Je-žíš-ku.

T. mám ti o-bě - to-va-ti, to-bě, Je-žíš - ku, dá-ti? Přij-mi srd-ce ne-vin-no-sti, kte-ré dá-vám s u-př-mno-stí. Až bu-du mít o-več-ku, dám ji to-bě, Je-žíš-ku.

B. mám ti o-bě - to-va-ti, to-bě, Je-žíš - ku, dá-ti? Přij-mi srd-ce ne-vin-no-sti, kte-ré dá-vám s u-př-mno-stí. Až bu-du mít o-več-ku, dám ji to-bě, Je-žíš-ku.

Org.

94

S. Ty, Ger-tru-do, vez-mi pu-dlo má-sla nej-čis - těj-ší-ho, též sý-ra nej - lep-ší-ho! A sme-ta-ny na-be-re-me, ka-šíc-ky na - va-fi-me,

A. Ty, Ger-tru-do, vez-mi pu-dlo má-sla nej-čis - těj-ší-ho, též sý-ra nej - lep-ší-ho! A sme-ta-ny na-be-re-me, ka-šíc-ky na - va-fi-me,

T. Ty, Ger-tru-do, vez-mi pu-dlo má-sla nej-čis - těj-ší-ho, též sý-ra nej - lep-ší-ho! A sme-ta-ny na-be-re-me, ka-šíc-ky na - va-fi-me,

B. Ty, Ger-tru-do, vez-mi pu-dlo má-sla nej-čis - těj-ší-ho, též sý-ra nej - lep-ší-ho! A sme-ta-ny na-be-re-me, ka-šíc-ky na - va-fi-me,

Org.

107

S.

A.

T.

B.

Org.

by dí-tě mé - lo co jis-ti, a tak ho u - ho-stí-me.

A ty, Ku-bo, bez dal-ší-ho, vez-mi vl-nu

122

S.

A.

T.

B.

Org.

z o-ve-ček, bu-dě to do je-sli-ček, On-dro s ba-sem se-ber sa, vez-mi huň-ku, o-pašsa, a ty Mac-ku, ber trá-bu, pro-u-ká-žeš svou služ-bu.

135

S.

A.

T.

B.

Org.

Du-dy má-me po-tr-ha-né, dáv-no nej-sou spra-ve-né, jsou na-skr-ze dě-ra-vé, nech-me te-dy du-dy do-ma,

148

S.

A.

T.

B.

Org.

sic by nás by - lo han-ba. Kde an-dě-lé zpi-va-jí, du-dy se ne - ho-dě-jí.

Mi-lé mat-ky, vy své dít-ky

162

S.

A.

T.
 veď-te tam k Je - žiš-ko-vi, Též vy vdo-vy zar-mou-ce-né, o-de vše-ho puš-tě-né, u - teč-te se k je-slič-kám,
 a - by je - ho po-zna-ly. úz-kost va-ší slož-te tam!

B.

Org.

176

S.
 Za ty da-ry co nám dáš, mi - lý Spa-si - te-li náš, Bož-ské dí - tě, co nám dáš, dej nám je - nom mi - lost svou, za - cho - vej nás od hří - chu,
 Kris-te Krá - li, Pa - ne náš, ty, jenž srdce - ce na - šeznáš, ty všec-ky po - že - hnej nás. Před Te - bou se kla - ní - me, na tvář k ze - mi pa - dá - me,

A.
 Za ty da-ry co nám dáš, mi - lý Spa-si - te-li náš, Bož-ské dí - tě, co nám dáš, dej nám je - nom mi - lost svou, za - cho - vej nás od hří - chu,
 Kris-te Krá - li, Pa - ne náš, ty, jenž srdce - ce na - šeznáš, ty všec-ky po - že - hnej nás. Před Te - bou se kla - ní - me, na tvář k ze - mi pa - dá - me,

T.
 Za ty da-ry co nám dáš, mi - lý Spa-si - te-li náš, Bož-ské dí - tě, co nám dáš, dej nám je - nom mi - lost svou, za - cho - vej nás od hří - chu,
 Kris-te Krá - li, Pa - ne náš, ty, jenž srdce - ce na - šeznáš, ty všec-ky po - že - hnej nás. Před Te - bou se kla - ní - me, na tvář k ze - mi pa - dá - me,

B.
 Za ty da-ry co nám dáš, mi - lý Spa-si - te-li náš, Bož-ské dí - tě, co nám dáš, dej nám je - nom mi - lost svou, za - cho - vej nás od hří - chu,
 Kris-te Krá - li, Pa - ne náš, ty, jenž srdce - ce na - šeznáš, ty všec-ky po - že - hnej nás. Před Te - bou se kla - ní - me, na tvář k ze - mi pa - dá - me,

Org.

188

S.
 ať nás přij - meš do ne - be, za to žá - dá - me Te - be. přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še!
 přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še,

A.
 ať nás přij - meš do ne - be, za to žá - dá - me Te - be. přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še!
 přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še,

T.
 ať nás přij - meš do ne - be, za to žá - dá - me Te - be. přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še!
 přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še,

B.
 ať nás přij - meš do ne - be, za to žá - dá - me Te - be. přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še!
 přij - mi mo - dlit - by na - še, spas na - še hříš - né du - še,

Org.

Valašská mše jitřní

Sanctus - Benedictus

Václav Mýtný,
přepis B. Nykl

Allegro

Soprano
Sva - tý, Sva - tý, Sva-tý, Sva-tý jest Bůh Sa-ba - oth! pl - ná jsou ne-be i ze-mě tvé

Alto
Sva - tý, Sva - tý, Sva-tý, Sva-tý jest Bůh Sa-ba - oth! pl - ná jsou ne-be i ze-mě tvé

Tenor
Sva - tý, Sva - tý, Sva-tý, Sva-tý jest Bůh Sa-ba - oth! Pl - ná jsou ne-be i ze-mě, pl - ná jsou ne-be i ze-mě tvé

Bass
Sva - tý, Sva - tý, Sva-tý, Sva-tý jest Bůh Sa-ba - oth! Pl - ná jsou ne-be i ze-mě, pl - ná jsou ne-be i ze-mě tvé

Organ

14

S.
slá - vy, slá - vy, Pa-ne Bo-že... náš... Ho - san-na, ho - san-na, ho - san-na na-vý - sos - tech, Ho-san-na na_ vý - so - stech,

A.
slá - vy, slá - vy, Pa-ne Bo-že... náš... Ho - san-na, ho - san-na, ho - san-na na-vý - sos - tech, Ho-san-na na_ vý - so - stech,

T.
slá - vy, slá - vy, Pa-ne Bo-že náš. Ho-san-na na_ vý - so - stech, ho - san-na, ho - san-na, ho -

B.
slá - vy, slá - vy, Pa-ne Bo-že náš. Ho-san-na na_ vý - so - stech, ho - san-na, ho - san-na, ho -

Org.

28 **Andante**

S.
ho-san-na na_ vý - so - stech.

A.
ho-san-na na_ vý - so - stech.

T.
san-na na-vý - so-stech, ho-san-na na_ vý - so - stech.

B.
san-na na-vý - so-stech, ho-san-na na_ vý - so - stech.

Org.

43

S.
O, pře-krá-sný. Je-žíš-ku, jak_ ty_ nás mi-lu - ješ, že o-pou-štíš svou ří-ši a s ná-mi. kra-lu -

A.
O, pře-krá-sný. Je-žíš-ku, jak_ ty_ nás mi-lu - ješ, že o-pou-štíš svou ří-ši a s ná-mi. kra-lu -

T.
O, pře-krá-sný. Je-žíš-ku, jak_ ty_ nás mi-lu - ješ, že o-pou-štíš svou ří-ši a s ná-mi. kra-lu -

B.
O, pře-krá-sný. Je-žíš-ku, jak_ ty_ nás mi-lu - ješ, že o-pou-štíš svou ří-ši a s ná-mi. kra-lu -

Org.

55

S. ješ, po - lo-žen. v je-slič - ky u - do-bré. Ma-tič - ky, vy-slyš pros-bu hor - li - vou to - bě teď.vzdá - vá - nou. O, ty - mi - lý - Je - žíš - ku, jak

A. - - - - -

T. ješ, po - lo-žen. v je-slič - ky u - do-bré. Ma-tič - ky, vy-slyš pros-bu hor - li - vou to - bě teď.vzdá - vá - nou. O, ty - mi - lý - Je - žíš - ku, jak

B. - - - - -

Org.

66 Allegro

S. ty - nás mi - lu - ješ, my. te-be.žá - dá - me, a - te-be-pro-sí - me,ach smi-luj se,ach smi-luj se!

A. - - - - -

T. ty - nás mi - lu - ješ, my. te-be.žá - dá - me, a - te-be-pro-sí - me,ach smi-luj se,ach smi-luj se! Pl - ná jsou ne-be i

B. - - - - - Pl - ná jsou ne-be i

Org.

77

S. pl - ná jsou ne-be i ze - mé tvé slá - vy, slá - vy, Pa-ne Bo - že - náš.Ho - san-na, ho - san-na, ho - san-na na - vý - sos - tech, Ho-san-na na - vý - so -

A. pl - ná jsou ne-be i ze - mé tvé slá - vy, slá - vy, Pa-ne Bo - že - náš.Ho - san-na, ho - san-na, ho - san-na na - vý - sos - tech, Ho-san-na na - vý - so -

T. ze-mé, pl - ná jsou ne-be i ze - mé tvé slá - vy, slá - vy, Pa-ne Bo - že - náš. Ho-san-na na - vý - so -

B. ze-mé, pl - ná jsou ne-be i ze - mé tvé slá - vy, slá - vy, Pa-ne Bo - že - náš. Ho-san-na na - vý - so -

Org.

91

S. stech, ho - san - na na - vý - so - - - stech.

A. stech, ho - san - na na - vý - so - - - stech.

T. stech, ho - san - na, ho - san - na, ho - san - na na - vý - so - stech, ho - san - na na - vý - so - - - stech.

B. stech, ho - san - na, ho - san - na, ho - san - na na - vý - so - stech, ho - san - na na - vý - so - - - stech.

Org.

Valašská mše jitřní

Václav Mýtný,
přepis B. Nykl

Agnus

Andante

Soprano
O bož-ská do-bro-to jenž se tak po-ní - zí-la, o bož-ská ště-dro-to spa - se-ní nám při - ne-sla. O-dlo-žils bož-, - ství, při-jals člo-vě -

Tenor
O bož-ská do-bro-to jenž se tak po-ní - zí-la, o bož-ská ště-dro-to spa - se-ní nám při - ne-sla. O-dlo-žils bož-, - ství, při-jals člo-vě -

Organ

12
S. čen-ství, slo-vo té-lem-u-či - ně-no, a-by nás hříš-né spa - si-lo. Slá-vu bož - skou jsi od³ - lo - žil, a - bys nás vše - chny - spa-sil,

T. čen-ství, slo-vo té-lem-u-či - ně-no, a-by nás hříš-né spa - si-lo.

Org.

21
S. smi - luj, smi - luj, smi-luj se nad ná - mi. Be-rán-ku Bo-ží, jenž sní-máš svě-ta vi-ny, jenž sní-máš svě-ta vi-ny, uč nás te-be

T. smi - luj, smi - luj, smi-luj se nad ná - mi. Be-rán-ku Bo-ží, jenž sní-máš svě-ta vi-ny, jenž sní-máš svě-ta vi-ny, uč nás te-be

Org.

32
S. mi-lo-vat, při-klad tvůj ná - sle-do-vat by - chom skr - ze - te-be mo - hli do-sah-nout ne-be, Je-žíš-ku, tam v ne-be-sích

T. mi-lo-vat, při-klad tvůj ná - sle-do-vat Je-žíš-ku, tam v ne-be-sích

Org.

41
S. nám tě - chvá - lit přej, Je - žíš - ku, tam v ne-be-sích nám tě - chvá - lit přej.

T. nám tě - chvá - lit přej, Je - žíš - ku, tam v ne-be-sích nám tě - chvá - lit přej.

Org.

Valašská mše jitřní

Dona

Václav Mýtný,
přepis B. Nykl

Andante

Soprano
Vi - tej nám Dě - tát - ko, Je - žíš - ku náš, ví - tej, ne - mluv - ňát - ko, Mi - lác - ku náš! bu - diž ví -

Alto
Vi - tej nám Dě - tát - ko, Je - žíš - ku náš, ví - tej, ne - mluv - ňát - ko, Mi - lác - ku náš! bu - diž ví -

Tenor
Vi - tej nám Dě - tát - ko, Je - žíš - ku náš, ví - tej, ne - mluv - ňát - ko, Mi - lác - ku náš! Bu - diž nám ví - ta - ný, Spa - si - te - li, bu - diž ví -

Bass
Vi - tej nám Dě - tát - ko, Je - žíš - ku náš, ví - tej, ne - mluv - ňát - ko, Mi - lác - ku náš! Bu - diž nám ví - ta - ný, Spa - si - te - li, bu - diž ví -

Organ

14

S.
ta - ny_ Vy - ku - pi - te - li!

A.
ta - ny_ Vy - ku - pi - te - li!

T.
ta - ný Vy - ku - pi - te - li!

B.
ta - ný Vy - ku - pi - te - li!

Org.

24

S.
Nech nám té mi - lo - vat, Je - zu_ Kri - ste, jenž ses nám na - ro - dil, z Pan - ny čis - té!

A.
Nech nám té mi - lo - vat, Je - zu_ Kri - ste, jenž ses nám na - ro - dil, z Pan - ny čis - té!

T.
Nech nám té mi - lo - vat, Je - zu_ Kri - ste, jenž ses nám na - ro - dil, z Pan - ny čis - té! U - děl, oč_ zá - dá - me. vrou - cně te - be,

B.
Nech nám té mi - lo - vat, Je - zu_ Kri - ste, jenž ses nám na - ro - dil, z Pan - ny čis - té! U - děl, oč_ zá - dá - me. vrou - cně te - be,

Org.

37

S.
Při - jmi nás po smr - ti_ vše - cky k so - bě!

A.
Při - jmi nás po smr - ti_ vše - cky k so - bě!

T.
Při - jmi nás po smr - ti_ vše - cky k so - bě!

B.
Při - jmi nás po smr - ti_ vše - cky k so - bě!

Org.

Příloha č. 2

Č..	DÍLO	AUTOR	ŽIVOT	SLOŽKA	POR
1.	Sinfonia no.2in C	Franz Anton Hoffmeister	12.5.1754 - 9.2.1812	151 - 263	1.
2.	Aria in F	Kamillo Horn	29.12.1860 - 3.9.1941	151 - 263	2.
3.	Pange Lingua in Es	František Kramář	27.11.1759, Kamenice - 8.1.1831, Vídeň	151 - 263	3.
4.	Litanie Lauretanae	Josef Kryšpín Taschka	24.10.1776, Bělá pod Bezdězem - 5.5.1848, Bělá pod Bezd.	151 - 263	4.
5.	Litanie in D	Josef Kryšpín Taschka	24.10.1776, Bělá pod Bezdězem - 5.5.1848, Bělá pod Bezd.	151 - 263	5.
6.	Messe in D minor	Donat Müller	2.1.1804, Biburg - 10.5.1879, Augsburg	151 - 263	6.
7.	Regina Coelli in C	Karl Ditters von Dittersdorf	2.11.1739, Vídeň - 24.10.1799, Deštná	151 - 263	7.
8.	Litanie in F	Matthias Pernsteiner	1795 - 1851 (Rakousko)	74 - 97	1.
9.	Offertorium in C	<i>Tudzek</i>		74 - 97	2.
10.	Graduale in F	Jan Leopold Kunerth	27.12.1784, Huzová - 8.8.1865, Kroměříž	74 - 97	3.
11.	Offertorium	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	74 - 97	4.
12.	Čtvero zastavení k Božimu tělu	Neznámý autor		74 - 97	5.
13.	Pange Lingua in F	Jan Leopold Kunerth	27.12.1784, Huzová - 8.8.1865, Kroměříž	74 - 97	6.
14.	Litanie Lauretanae in D	Jan Křtitel Vaňhal	12.5.1739, Nechanice - 20.8.1813, Vídeň	74 - 97	7.
15.	Te Deum laudamus in C	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	74 - 97	8.
16.	Litanie Lauretanae in D	Gotthard Pokorný	16.11.1733, Český Brod - 4.8.1802, Brno	74 - 97	9.
17.	Litanie in A et D	Antonín Kammel	21.4.1730, Běleč - 5.10.1785, Londýn	74 - 97	10.
18.	Litanie in Es	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	74 - 97	11.
19.	Litanie Laude	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	74 - 97	12.
20.	Litanie Lauretanae	<i>Laul</i>		74 - 97	13.
21.	Litanie in C	Jan Křtitel Vaňhal	12.5.1739, Nechanice - 20.8.1813, Vídeň	74 - 97	14.
22.	Litanie Lauretanae in C	Jeronym Josef Zeidler	5.11.1790, Jihlava - 1.3.1870, Řím	74 - 97	15.
23.	Aria in D	<i>Josef / Emil Václav Müller</i>		74 - 97	16.
24.	Chorus Solemnis in C	<i>Haniel</i>		74 - 97	17.
25.	Arie in G et B	Vilém Hybl	21.4.1751, Zábřeh na Moravě - 6.5.1824, Olomouc	74 - 97	18.
26.	Arie in C	Johann Gottlieb Naumann	17.4.1741, Blasewitz - 23.10.1801, Dráždany	74 - 97	19.
27.	Requiem in Dis	Gotthard Pokorný	16.11.1733, Český Brod - 4.8.1802, Brno	74 - 97	20.
28.	Canon in F et C	Vilém Hybl	21.4.1751, Zábřeh na Moravě - 6.5.1824, Olomouc	74 - 97	21.
29.	Missa solemnis Pastoralis	Josef Schreier	2.1.1718, Dřevohostice - ?	74 - 97	22.
30.	Pange Lingua in C	Václav Brantsch	1755, Jemnice - 1819, Třebíč	74 - 97	23.
31.	Pastorale Messe in B	Franz Schubert	31.1.1797, Vídeň - 19.11.1828, Vídeň	121 - 133	1.
32.	Vánoční hra	František Musil	5.1.1852, Praha - 28.11.1908, brno	121 - 133	2.
33.	Messe in F	Ignaz Reimann	27.12.1820, Albensdorf - 17.6.1885, Rengersdorf	121 - 133	3.
34.	Pange Lingua in F	Jan Leopold Kunerth	27.12.1784, Huzová - 8.8.1865, Kroměříž	121 - 133	4.
35.	Tantum Ergo	Georg Pichler	1800, Kolsass - 1880/1884, Schwaz	121 - 133	5.
36.	Kurze Pastorale Messe in C	Robert Jan Nepomuk Führer	2.6.1807, Praha - 28.11.1861, Vídeň	121 - 133	6.
37.	Gradualien	Jan Bufler	? - 1655, Rychnov nad Kněžnou	121 - 133	7.
38.	Missa in B	Liberatus Geppert	15.2.1815, Javorník - 7.2.1881, Javorník	121 - 133	8.
39.	Messe in D	Liberatus Geppert	15.2.1815, Javorník - 7.2.1881, Javorník	121 - 133	9.
40.	Messe in F	Liberatus Geppert	15.2.1815, Javorník - 7.2.1881, Javorník	121 - 133	10.
41.	Grosse Messe in C	Robert Jan Nepomuk Führer	2.6.1807, Praha - 28.11.1861, Vídeň	121 - 133	11.
42.	Messe in D	Robert Jan Nepomuk Führer	2.6.1807, Praha - 28.11.1861, Vídeň	121 - 133	12.
43.	Pastorální mše	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	121 - 133	13.
44.	Sieben Worte des Heilandes	Joseph Haydn	31.3.1732, Rohrau - 31.5.1809, Vídeň	134 - 150	1.
45.	Missa Gumbert	<i>Rampis</i>		134 - 150	2.
46.	Kurze Festmesse	František Kedrutek	31.10.1842, Zborovice - 14.8.1917, Kroměříž	134 - 150	3.
47.	Messe in C	Ignaz Reimann	27.12.1820, Albensdorf - 17.6.1885, Rengersdorf	134 - 150	4.
48.	Dankmesse	Robert Jan Nepomuk Führer	2.6.1807, Praha - 28.11.1861, Vídeň	134 - 150	5.
49.	Vesper in G	Ignaz Reimann	27.12.1820, Albensdorf - 17.6.1885, Rengersdorf	134 - 150	6.
50.	Messe in C	<i>Müller</i>		134 - 150	7.
51.	Requiem in Es	Alois Pelikán	1809 - 15.5.1901, ve Fr.P.r od 1826 jako učitel a ředitel kůru	134 - 150	8.
52.	Vocal Messe in G	Robert Jan Nepomuk Führer	2.6.1807, Praha - 28.11.1861, Vídeň	134 - 150	9.
53.	Messe in D	Robert Jan Nepomuk Führer	2.6.1807, Praha - 28.11.1861, Vídeň	134 - 150	10.
54.	Vespere	Robert Jan Nepomuk Führer	2.6.1807, Praha - 28.11.1861, Vídeň	134 - 150	11.
55.	Offertorium in B	Luigi Cherubini	14.9.1760, Florencie - 15.3.1842, Paříž	134 - 150	12.
56.	Pange Lingua in B (s věnováním, op.75)	Pavel Křížkovský	9.1.1820, Holasovice ve Slezsku, 8.5.1885, Brno	134 - 150	13.
57.	Vespere Solemnnes de beata in D (op.25)	Matthias Pernsteiner	1795 - 1851 (Rakousko)	151 - 175	1.
58.	Vespem in D dur (op.23)	Moritz Brosig	15.10.1815, Lisie Katy - 24.1.1887, Vratislav	151 - 175	2.
59.	Tebe Boha chválíme in C	Václav Vlastimil Hausmann	2.1.1850, Police nad Metují - 11.4.1903, Čeká Třebová	151 - 175	3.
60.	Litanie in C	Liberatus Geppert	15.2.1815, Javorník - 7.2.1881, Javorník	151 - 175	4.
61.	Litanie Lauretanae in F	Ignaz Reimann	27.12.1820, Albensdorf - 17.6.1885, Rengersdorf	151 - 175	5.
62.	Ceremonie observande in Processione Testi Christi	Ignaz Reimann	27.12.1820, Albensdorf - 17.6.1885, Rengersdorf	151 - 175	6.
63.	Requiem in Es	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	151 - 175	7.
64.	Missa brevis in Dis	Joseph Haydn	31.3.1732, Rohrau - 31.5.1809, Vídeň	151 - 175	8.
65.	Concerto in B	<i>Susmann</i>		151 - 175	9.
66.	Pange Lingua	Jan Leopold Kunerth	27.12.1784, Huzová - 8.8.1865, Kroměříž	151 - 175	10.

67.	Missa solemnis in C	<i>Deumbus</i>		151 - 175	11.
68.	Missa pro omni Festo cum Graduale et Offert.	Neznámý autor		151 - 175	12.
69.	Messe in D	František Kramář	27.11.1759, Kamenice - 8.1.1831, Vídeň	151 - 175	13.
70.	Missa solemnis in C	Joseph Haydn	31.3.1732, Rohrau - 31.5.1809, Vídeň	151 - 175	14.
71.	Chval jazyku (Věnování přímo Frenštátu p.R.)	<i>Vilém Barnovíc</i>		151 - 175	15.
72.	Te Deum in C	Liberatus Geppert	15.2.1815, Javorník - 7.2.1881, Javorník	151 - 175	16.
73.	Kurze Messe in C	Robert Jan Nepomuk Führer	2.6.1807, Praha - 28.11.1861, Vídeň	151 - 175	17.
74.	Vocal Messe in C (op.212)	Robert Jan Nepomuk Führer	2.6.1807, Praha - 28.11.1861, Vídeň	151 - 175	18.
75.	Litanie	Robert Jan Nepomuk Führer	2.6.1807, Praha - 28.11.1861, Vídeň	151 - 175	19.
76.	Offertorium in C, Velikonoční	Joseph Ignaz Schnabel	24.5.1767, Nowogrodziec - 16.6.1831, Vratislav	151 - 175	20.
77.	Dixit, Laudate, ...	Joseph Ignaz Schnabel	24.5.1767, Nowogrodziec - 16.6.1831, Vratislav	151 - 175	21.
78.	Requiem in Cmi	<i>Dobrovský</i>		151 - 175	22.
79.	Requiem in Es	Friedrich Wilhelm Nietzsche	15.10.1844, Röcken - 25.8.1900, Vymar	151 - 175	23.
80.	Křistus v hrobě	Wilhelm Mayer	10.6.1831, Praha - 22.1.1898, Graz	151 - 175	24.
81.	Festmesse	Ignaz Reimann	27.12.1820, Albensdorf - 17.6.1885, Rengersdorf	151 - 175	25.
82.	Te Deum in C	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	176 - 200	1.
83.	Primitz Messe ?	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	176 - 200	2.
84.	Litanie in B	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	176 - 200	3.
85.	Missa brevis in C	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	176 - 200	4.
86.	Missa brevis in F	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	176 - 200	5.
87.	Litanie in D	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	176 - 200	6.
88.	Litanie in F	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	176 - 200	7.
89.	Stationen in C	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	176 - 200	8.
90.	Te Deum in C	Robert Jan Nepomuk Führer	2.6.1807, Praha - 28.11.1861, Vídeň	176 - 200	9.
91.	Pange Lingua	Jan Leopold Kunerth	27.12.1784, Huzová - 8.8.1865, Kroměříž	176 - 200	10.
92.	Pange Lingua in A	Jan Leopold Kunerth	27.12.1784, Huzová - 8.8.1865, Kroměříž	176 - 200	11.
93.	Pange Lingua in C et G	Jan Leopold Kunerth	27.12.1784, Huzová - 8.8.1865, Kroměříž	176 - 200	12.
94.	Offertorium (op.35)	<i>Jos. Putzenbocher</i>		176 - 200	13.
95.	Pange Lingua in D	František Voříšek	3.4.1784, Vamberk - 3.7.1843, Letohrad	176 - 200	14.
96.	"mše, nedochoval se obal a název"	Václav Emanuel Horák	1.1.1800, Lobeč - 3.9.1871, Praha	176 - 200	15.
97.	Vesper in D	<i>Beno Widmann</i>		176 - 200	16.
98.	pange Lingua in C	<i>Josef Holešínský + Joseph Toth</i>	? - květen 1850, Hovorany	176 - 200	17.
99.	Missa solemne in C	Francesco Antonio Rosetti	26.10.1746, Litoměřice - 30.6.1792, Ludwigslust	176 - 200	18.
100.	Messe in D	<i>Johan Nepomuk Woseth</i>		176 - 200	19.

101.	Litania Lauret in C	<i>kajetán Vogel</i>	1750, Konojedy - 27.8.1794, Praha	176 - 200	20.
102.	Missa in G et D	Hector Berlioz	11.12.1803, Isère - 8.3.1869, Paříž	176 - 200	21.
103.	Messe in C	<i>Joh. Reich</i>		176 - 200	22.
104.	Missa in C	Jan Nepomuk Vitásek	23.2.1770, Hořín - 7.12.1839, Praha	176 - 200	23.
105.	"bez názvu"	<i>Widman</i>		176 - 200	24.
106.	Missa brevis in C	<i>Kosal</i>		176 - 200	25.
107.	Offertorium in G	Franz Krenn	26.2.1816, Dross - 18.6.1897, Sankt Andrä-Wördern	201 - 224	1.
108.	Graduale	<i>Stubenberg</i>		201 - 224	2.
109.	Litanie in C	Josef Kryšpín Taschka	24.10.1776, Bělá pod Bezdězem - 5.5.1848, Bělá pod Bezd.	201 - 224	3.
110.	Stationen in D	Josef Wagner	2.3.1901 Jaroměř - 10.2.1957, Havlíčkův Brod	201 - 224	4.
111.	Litanie in B	<i>Müller</i>		201 - 224	5.
112.	Lande Messe	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	201 - 224	6.
113.	Litaniä	<i>Giorgio Pichl</i>		201 - 224	7.
114.	Litanie in G	Josef Kryšpín Taschka	24.10.1776, Bělá pod Bezdězem - 5.5.1848, Bělá pod Bezd.	201 - 224	8.
115.	Te Deum laudamus	Jan Leopold Kunerth	27.12.1784, Huzová - 8.8.1865, Kroměříž	201 - 224	9.
116.	Pange Lingua	Jan Leopold Kunerth	27.12.1784, Huzová - 8.8.1865, Kroměříž	201 - 224	10.
117.	Pastoral offertorium in C	Anton Diabelli	5.9.1781, Matssee - 7.4.1858, Vídeň	201 - 224	11.
118.	Messe in C	Anton Diabelli	5.9.1781, Matssee - 7.4.1858, Vídeň	201 - 224	12.
119.	Aria Es et F	Alois Bauer	1794 - 1872	201 - 224	13.
120.	Žalm	Jan Chmelíček	1825, Náměšť nad Oslavou - 30.11.1891 ?	201 - 224	14.
121.	Kurze Pastoral Messe in C (op.32)	Franz Krenn	26.2.1816, Dross - 18.6.1897, Sankt Andrä-Wördern	201 - 224	15.
122.	Requiem in Cmi	Franz Bühler	12.4.1760, Unterschneidheim - 4.2.1823, Augsburg	201 - 224	16.
123.	Messe in G	<i>Wagner</i>		201 - 224	17.
124.	Requiem	František Xaver Richter	1.12.1709, Holešov - 12.9.1789, Štrasburg	201 - 224	18.
125.	Stationes pro festo	Franz Anton Hoffmeister	12.5.1754 - 9.2.1812	201 - 224	19.
126.	Litania Lauretanae in Dis	<i>Laun</i>		201 - 224	20.
127.	Ave Maria in C	Franz Hegenbarth	10.5.1818, Kerhartice - 20.12.1887, Praha	201 - 224	21.
128.	Missa in Dis	<i>Legini</i>		225 - 236	1.
129.	Requiem in Dis	Jan Nepomuk Vitásek	23.2.1770, Hořín - 7.12.1839, Praha	225 - 236	2.
130.	Pange Lingua in C	Jan Nepomuk Vitásek	23.2.1770, Hořín - 7.12.1839, Praha	225 - 236	3.
131.	Missa brevis in C noc Graduale et Offert.	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	225 - 236	4.
132.	Messe	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	225 - 236	5.
133.	Messe in B	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	225 - 236	6.
134.	Missa brevis in D	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	225 - 236	7.

135.	Wesper in G	Anton Diabelli	5.9.1781, Matsee - 7.4.1858, Vídeň	225 - 236	8.
136.	Messe in D	Anton Diabelli	5.9.1781, Matsee - 7.4.1858, Vídeň	225 - 236	9.
137.	Messe in Es	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	225 - 236	10.
138.	Messe	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	225 - 236	11.
139.	Messer Messe (Velikonoční)	Johann Baptist Schiedermayr	23.6.1779, Münster - 6.1.1840, Linec	225 - 236	12.
140.	Requiem in Cmi	Eduard Štreit		237 - 254	1.
141.	Pange Lingua n.77	Jan Leopold Kunerth	27.12.1784, Huzová - 8.8.1865, Kroměříž	237 - 254	2.
142.	Missa in D	Freiman		237 - 254	3.
143.	Missa in Es	August Siegmund Binder	1761 - 1815	237 - 254	4.
144.	Missa in C	Solkert		237 - 254	5.
145.	Missa in C	Müller		237 - 254	6.
146.	Messe in Es	August Siegmund Binder	1761 - 1815	237 - 254	7.
147.	Messe in G	Vilém Hybl	21.4.1751, Zábřeh na Moravě - 6.5.1824, Olomouc	237 - 254	8.
148.	Feyerliche Messe	Neznámý autor		237 - 254	9.
149.	Messe in G et D	František Xaver Richter	1.12.1709, Holešov - 12.9.1789, Štrasburg	237 - 254	10.
150.	Missa brevis in C n.80	Johann Nepomuk Wozet	1777 - 1843	237 - 254	11.
151.	Requiem in Dis n.2	Wendelin Höllenstein / (Gottfried Rieger)		237 - 254	12.
152.	Missa brevis in G (op.71)	Johann Nepomuk Wozet	1777 - 1843	237 - 254	13.
153.	Requiem Solemne n.7.	Neznámý autor		237 - 254	14.
154.	Messe in D	Josef Grah		237 - 254	15.
155.	Messe in Dmi	Vojtěch Zapletal	8.6.1877, Černotín - 26.9.1957, Černotín	237 - 254	16.
156.	Feyerliche Messe	Josef Wagner	2.3.1901 Jaroměř - 10.2.1957, Havlíkův Brod	237 - 254	17.
157.	Graduale in G	Dukal		237 - 254	18.
158.	Rorate coeli	Neznámý autor		264 - 300	1.
159.	Missa in Honorem Francisci Xaveri (op.8)	Friedrich Jeremias Witt	8.11.1770, Niederstetten - 3.1.1836, Würzburg	264 - 300	2.
160.	Missa in nocte "Hodie Christus Natus Est"	Joseph Jan Baptist Cainer	29.8.1837, Praha - 21.5.1917, Praha	264 - 300	3.
161.	Opora chrámová	František Svoboda		264 - 300	4.
162.	Vánoční offertorium	R. Janáček		264 - 300	5.
163.	Offertorium	Robert Jan Nepomuk Führer	2.6.1807, Praha - 28.11.1861, Vídeň	264 - 300	6.
164.	Pange Lingua in A	Franz Berger (Francesco Berger)	10.6.1834, Velká Británie - 26.4.1933	264 - 300	7.
165.	Vespers in D	Franz Berger (Francesco Berger)	10.6.1834, Velká Británie - 26.4.1933	264 - 300	8.
166.	Pange Lingua in D	Franz Berger (Francesco Berger)	10.6.1834, Velká Británie - 26.4.1933	264 - 300	9.
167.	Pange Lingua in D, no.2	Franz Berger (Francesco Berger)	10.6.1834, Velká Británie - 26.4.1933	264 - 300	10.
168.	Pange Lingua in F	Jan Leopold Kunerth	27.12.1784, Huzová - 8.8.1865, Kroměříž	264 - 300	11.
169.	Pange Lingua in F, no.2	Jan Leopold Kunerth	27.12.1784, Huzová - 8.8.1865, Kroměříž	264 - 300	12.
170.	Pange Lingua	Jan Leopold Kunerth	27.12.1784, Huzová - 8.8.1865, Kroměříž	264 - 300	13.
171.	Pange Lingua in D	Ignaz Reimann	27.12.1820, Albensdorf - 17.6.1885, Rengersdorf	264 - 300	14.
172.	Pange Lingua in C	Ignaz Reimann	27.12.1820, Albensdorf - 17.6.1885, Rengersdorf	264 - 300	15.
173.	Pange Lingua	Johann Seidel		264 - 300	16.
174.	Pange Lingua in f	Johann Seidel		264 - 300	17.
175.	Pange Lingua in G	Jos. Seidel		264 - 300	18.
176.	Pange Lingua in D	Seidel		264 - 300	19.
177.	Pange Lingua in B	František Kramář	27.11.1759, Kamenice - 8.1.1831, Vídeň	264 - 300	20.
178.	Pange Lingua in D	František Kramář	27.11.1759, Kamenice - 8.1.1831, Vídeň	264 - 300	21.
179.	Pange Lingua in B	Franz Starke	30.8.1814, Karlovy Vary - 2.6.1903	264 - 300	22.
180.	Pange Lingua in Es	Franz Starke	30.8.1814, Karlovy Vary - 2.6.1903	264 - 300	23.
181.	Pange Lingua in D	Franz Starke	30.8.1814, Karlovy Vary - 2.6.1903	264 - 300	24.
182.	Pange Lingua in G	Josef Adler		264 - 300	25.
183.	Pange Lingua in E	Josef Adler		264 - 300	26.
184.	Pange Lingua solemne in C	Ferdinand Beyer	25.7.1803, Querfurt - 14.5.1863, Mohuč	264 - 300	27.
185.	Pange Lingua in C	Ferdinand Beyer (nebo Bauer)	25.7.1803, Querfurt - 14.5.1863, Mohuč	264 - 300	28.
186.	Salve Regina	Paušek		264 - 300	29.
187.	Pange Lingua in Dmi	Vilém Hybl	21.4.1751, Zábřeh na Moravě - 6.5.1824, Olomouc	264 - 300	30.
188.	Pange Lingua in D	Herman Robert Frenzl	21.9.1850, ? - 12.1.1928, ?	264 - 300	31.
189.	Pange Lingua in E	Jan Winkler	18.11.1794, Vsetín - 4.1.1874, Návší	264 - 300	32.
190.	Pange Lingua in D	Matthias Pernsteiner	1795 - 1851 (Rakousko)	264 - 300	33.
191.	Pange Lingua in Dis et C	Jan Nepomuk Vitásek + Volkner	23.2.1770, Hořín - 7.12.1839, Praha	264 - 300	34.
192.	Pange Lingua in B	Matthias Pernsteiner	1795 - 1851 (Rakousko)	264 - 300	35.
193.	Pange Lingua in D	Jan Winkler	18.11.1794, Vsetín - 4.1.1874, Návší	264 - 300	36.
194.	Pange Lingua in C	Johann Obersteiner	8.10.1824, Zell am Ziller - 24.3.1896, Kufstein	264 - 300	37.
195.	Píseň pohřební + Tuhle se zastav člověče	neznámý autor		354 - 370	1.
196.	Čtyři písně k Božímú tělu	neznámý autor		354 - 370	2.
197.	Cantilena	neznámý autor		354 - 370	3.
198.	bez názvu či autora	neznámý autor		354 - 370	4.
199.	O Salutaris in F	neznámý autor		354 - 370	5.
200.	O Salutaris Hostia	neznámý autor		354 - 370	6.
201.	Ordo procesus in Festo Corporis Christi	neznámý autor	4 svazky	354 - 370	7.
202.	Pange Lingua in D	neznámý autor		354 - 370	8.

203.	Píseň "Hle, tak hyne světa sláva"	neznámý autor		354 - 370	9.
204.	Pange Lingua in G	neznámý autor		354 - 370	10.
205.	Píseň "Vlož"	neznámý autor		354 - 370	11.
206.	Jest na tom bídném světě	neznámý autor		354 - 370	12.
207.	Pange Lingua in Es	neznámý autor		354 - 370	13.
208.	Domine ad ... in C	neznámý autor		354 - 370	14.
209.	Ece quomodo moritus fastus	neznámý autor		354 - 370	15.
210.	Pange Lingua in G	neznámý autor		354 - 370	16.
211.	Aria in Dis	neznámý autor		354 - 370	17.
212.	Cantus pro officio de Morti	neznámý autor		354 - 370	18.
213.	Chvalozpěv při snátku	Theodor von Frimmel	15.12.1853, Amstetten - 3.12.1928,?	354 - 370	19.
214.	Písně Moravské k slavnosti Božeho těla	neznámý autor		354 - 370	20.
215.	Chval jazyka do C	neznámý autor		354 - 370	21.
216.	bez názvu či autora	neznámý autor		354 - 370	22.
217.	Braut Lied	neznámý autor		354 - 370	23.
218.	Braut Lied	neznámý autor		354 - 370	24.
219.	Tě Boha chválíme	neznámý autor		354 - 370	25.
220.	Pange Lingua in G	neznámý autor		354 - 370	26.
221.	České Pange Lingua in C	neznámý autor		354 - 370	27.
222.	Chval jazyku do D	neznámý autor		354 - 370	28.
223.	Pange Lingua in D	neznámý autor		354 - 370	29.
224.	pange Lingua	neznámý autor		354 - 370	30.
225.	O Salutaris in C	neznámý autor		354 - 370	31.
226.	O Salutaris in D	neznámý autor		354 - 370	32.
227.	Pange Lingua in F	neznámý autor		354 - 370	33.
228.	Pange Lingua	neznámý autor		354 - 370	34.
229.	Kyrie	neznámý autor		354 - 370	35.
230.	Don Giovanni (celá složka)	Wolfgang Amadeus Mozart	27.1.1756, Salzburg - 5.12.1791, Vídeň	371 - 387	1.
231.	Rondeau brillant	Gioacchino Antonio Rossini	29.2.1792, Pesaro - 13.11.1868, Passy u Paříže	371 - 387	2.
232.	Sechs Lieder	Jacques Offenbach	20.6.1819, Kolín nad Rýnem - 5.10.1880, Paříž	371 - 387	3.
233.	Scherz und Laume	Johan Nepomuk Juder		371 - 387	4.
234.	Dix Walzes et deux Anglaise	L. Jadin		371 - 387	5.
235.	Notturmo	August Walter	12.8.1821, Stuttgart - 22.1.1896, ?	371 - 387	6.
236.	Quatuors	Joseph Haydn	31.3.1732, Rohrau - 31.5.1809, Vídeň	371 - 387	7.
237.	Quatuor	Ludwig van Beethoven	16.12.1770, Bonn - 26.3.1827, Vídeň	371 - 387	8.
238.	13. Deutsche Tanze	Anton Teyber	8.9.1756, Vídeň - 18.11.1822, Vídeň	388 - 418	1.
239.	6 Neue Menuet	Wawra / Václav Tomáš Vávra	8.12.1765, Němčice u Písku - 25.1.1844, Kremsmunster	388 - 418	2.
240.	Valses, op.21	Franz Xaver Gruber	25.11.1787, Hochburg - 7.6.1863, Hallein	388 - 418	3.
241.	9 Variations	Johannes Patzelt		388 - 418	4.
242.	6 Schotische Tanze	Johann Henikstein		388 - 418	5.
243.	8 Menuets	J. R. Suppan		388 - 418	6.
244.	Ouverture	Wenzel Müller	26.9.1767, Turnov - 3.8.1835, Baden	388 - 418	7.
245.	Rondeau	Ferdinand Ries	28.11.1784, Bonn - 13.1.1838, Frankfurt nad Mohanem	388 - 418	8.
246.	Ouverture "Tancredi"	Gioacchino Antonio Rossini	29.2.1792, Pesaro - 13.11.1868, Passy u Paříže	388 - 418	9.
247.	Der musikalische Gesellschafter	Anton Diabelli	5.9.1781, Matsee - 7.4.1858, Vídeň	388 - 418	10.
248.	Walzer für 3 Violinen und Bas	Johann Strauss	25.11.1825, Neubau - 3.6.1899, Vídeň	388 - 418	11.
249.	Collections des Ouvertures	Gioacchino Antonio Rossini	29.2.1792, Pesaro - 13.11.1868, Passy u Paříže	388 - 418	12.
250.	Othello	Gioacchino Antonio Rossini	29.2.1792, Pesaro - 13.11.1868, Passy u Paříže	388 - 418	13.
251.	Othello (2.kus)	Gioacchino Antonio Rossini	29.2.1792, Pesaro - 13.11.1868, Passy u Paříže	388 - 418	14.
252.	Beliebsten Ouverturen	G. Schubert	Působil v Lipsku	388 - 418	15.
253.	Italiana in Algeri	Gioacchino Antonio Rossini	29.2.1792, Pesaro - 13.11.1868, Passy u Paříže	388 - 418	16.
254.	Dix Variations	Braun von Ubthal	Přesná data nejsou známa, žil v 17. století v Chebu	388 - 418	17.
255.	Jeamrot und Colin	neznámý autor		388 - 418	18.
256.	Rondeau	Antonin Emil Títl	2.11.1809, Pernštejn - 21.1.1882, Vídeň	388 - 418	19.
257.	Brand in Baden	Tobias Haslinger	1.3.1787, Bad Zell - 18.6.1842, Vídeň	388 - 418	20.
258.	Waterloo Tänze	Anton Diabelli	5.9.1781, Matsee - 7.4.1858, Vídeň	388 - 418	21.
259.	Sonatinas Faciles	Jan Křtitel Vaňhal	12.5. 1739, Nechanice - 20.8.1813, Vídeň	388 - 418	22.
260.	8 Angloises	Louis Hanstein		388 - 418	23.
261.	12 Redout - Deutsche	Philipp Jakob Riotte	16.8.1776, Saarland - 1856, Vídeň	388 - 418	24.
262.	Sinfonia	Giovani Moro	18./19. století	388 - 418	25.
263.	Die Prüfung (ouverture)	Vojtěch Matyáš Jírovec	20.2.1763, České Budějovice - 19.3.1850, Vídeň	388 - 418	26.
264.	Deutsche Tänze	Aloys Fuchs	22.6.1799, Razová - 20.3.1853, Vídeň	388 - 418	27.
265.	6 Ländlerische Tänze	Wolfgang Amadeus Mozart	27.1.1756, Salzburg - 5.12.1791, Vídeň	388 - 418	28.
266.	Polacca	Henri Herz	6.1.1803, Vídeň - 5.1.1888, Paříž	388 - 418	29.
267.	Ouverturen	Jakub Soyka	17. století	388 - 418	30.
268.	Ouverturen	Sbírka 8 kusů různých autorů		388 - 418	31.
269.	Concerto in B	Signore Mischek		x	1.
270.	Symphonia in C	kajetán Vogel	1750, Konojedy - 27.8.1794, Praha	x	2.

271.	bez názvu	<i>Theodor Humpol</i>		x	3.
272.	Sonata aus Giovanni	Wolfgang Amadeus Mozart	27.1.1756, Salzburg - 5.12.1791, Vídeň	x	4.
273.	Ländlerische Tänze	Ludwig van Beethoven	16.12.1770, Bonn - 26.3.1827, Vídeň	x	5.
274.	Verschiedene Musiksuchte	Anton Diabelli	5.9.1781, Matsee - 7.4.1858, Vídeň	x	6.
275.	Polonaise	neznámý autor		x	7.
276.	Ouverture Tomala's Scherz un Ende	neznámý autor		x	8.
277.	Damen Journal	<i>Seibersdorf</i>		x	9.
278.	Guitara	neznámý autor		x	10.
279.	Charmand Walzer	Johann Strauss	25.11.1825, Neubau - 3.6.1899, Vídeň	x	11.
280.	Walzer	<i>Jan Skazel</i>		x	12.
281.	Verschiedene Stücke	<i>Ignác Hložek</i>		x	13.
282.	Quintetto	Jan Winkler	18.11.1794, Vsetín - 4.1.1874, Návsí	x	14.
283.	Rondoletto	Carl Czerny	21.2.1791, Vídeň - 15.7.1857, Vídeň	x	15.
284.	Potpourri	Anton Diabelli	5.9.1781, Matsee - 7.4.1858, Vídeň	x	16.
285.	Carneal von Wenedig	Ignác Bečák - zřejmě jen text	7.3.1847, Velký Týnec u Olomouce - 6.6.1901, Velký Týnec	x	17.
286.	Moravské národní písně	Norbert Javůrek	18.1.1839, Vojnův Městec - 29.1.1880, Split	x	18.
287.	Frühlingstanzwalzer	<i>Duduch</i>		x	19.
288.	Rondeau o zvonku	Niccolo Paganini	27.10.1782, Janov - 27.5.1840, Nice	x	20.
289.	3 Tance	neznámý autor		x	21.
290.	Robert der Teufel	Giacomo Meyerbeer	5.9.1791, Berlín - 2.5.1864, Paříž	x	22.
291.	Slovanské zvuky pro piáno	<i>Mikulbab</i>		x	23.
292.	Krakovský Marš	neznámý autor		x	24.
293.	Schema	neznámý autor		x	25.
294.	Sonate (Kücken)	Johannes Theimer	2.3.1884, Lendorf - 9.5.1952	x	26.
295.	Steyer Ländler	Reginald Heber	21.4.1783, Malpas (VB) - 3.4.1826, Indie	x	27.
296.	Quartetto	Ignaz Fränzl	3.6.1736, ? - 6.9.1811, ?	x	28.
297.	Svítlání, Cikáni, ... sbírka písní	Tovačovský, Horák, ...		x	29.
298.	Na Moravú - písně o Moravě	neznámý autor		x	30.
299.	Kyrie	Robert Jan Nepomuk Führer	2.6.1807, Praha - 28.11.1861, Vídeň	x	31.
300.	Studenten Polka	Johann Strauss	25.11.1825, Neubau - 3.6.1899, Vídeň	x	32.
301.	Concerto in D	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	1.
302.	Te Deum in D	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	2.
303.	Oratorium	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	3.
304.	Mše in C	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	4.
305.	Pange lingua pastor	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	5.
306.	Requiem in Dis	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	6.
307.	Offertorium in C	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	7.
308.	Vespere Weynachten	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	8.
309.	Requiem in Dis č.2 (odlišné)	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	9.
310.	Offertorium Pastorale	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	10.
311.	Redemptoris Pastorale	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	11.
312.	Missa Natalis	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	12.
313.	Vespere Sabato Sancto	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	13.
314.	Vespere in C	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	14.
315.	Pange lingua in B	Jan They	10.3.1749, Jaroměř - 7.6.1828, Frenštát pod Radhoštěm	They	15.